

Dutá Země. Záhada století

Alec Maclellan 1999

Přeložil Jiří Šimon, 2000

*Z anglického originálu **The Hollow Earth Enigma**, roku 1999*

Vydání první.

Knihovna Fantastických fakt – velká řada Svazek 6

Koincidence mezi vědeckou arogancí a novými společenskými trendy ukazuje na jeden významný rys naší společnosti: zatímco věda neustále odmítá vzít na vědomí jevy, které leží mimo bezpečnou oblast jejích současných znalostí, veřejnost dychtivě hledá vysvětlení toho, co odpovídá její zkušenosti.

JACQUES VALLEY, *Dimensions* (1998)

Prolog

Existuje stará jihoamerická legenda, která popisuje, jak před dvěma tisíci lety vyšli z obrovské jeskyně, táhnoucí se do středu země, čtyři bratři a čtyři sestry. Nejstarší z mužů vystoupil na vrchol hory ležící na území dnešního Peru, uchopil postupně čtyři kameny a vrhl je do všech světových stran. Poté se stal vládcem na území rozprostírajícím se mezi místy jejich dopadu a také pánem veškerého lidu, který zde žil. Založil i legendární město Cuzco, které se postupem času stalo hlavním městem mocné říše Inků.

Podle místních pověstí těchto osm mužů a žen přišlo z podzemního světa a přineslo lidstvu dovednosti řemeslné, zemědělské, umělecké a stavitelské a také schopnost řídit ekonomiku a společenské dění, což vše dohromady učinilo z říše Inků ohromující předkolumbovskou dynastii, která byla zničena až vpádem španělských nájezdníků. Záhadní dobrodinci po sobě také zanechali zprávu vyrytou na kamenné desce, která má pro nás na počátku nového milénia zvláštní význam. Její překlad zní:

Až uběhnou dva tisíce let,
pod zamrzlými vodami
nalezneme nový svět.

Badatelé, kteří tato slova studovali, se domnívají, že slova „zamrzlé vody“ s největší pravděpodobností znamenají oblast jižního pólu a že výraz „nový svět“ připomíná velmi starou pověst o vchodu do bájného dutého světa, který zde leží. Pokud je proroctví pravdivé, obsahuje konečně naději na odpověď na jednu z největších záhad historie světa obývaného lidským druhem.

Kapitola 1 – Svět pod povrchem

Teorie duté Země byla jedním z prvních kontroverzních vědeckých problémů, které zaujaly Charlese Forta, Američana, jehož knihy o nevysvětlitelných událostech a jevech vedly k založení Fortovy společnosti a nepřímo i k natočení velmi úspěšných děl, jako jsou *Blízká setkání třetího druhu* nebo *Akta X*. Tento neúnavný novinář, který strávil svůj život shromažďováním nadpřirozených a bizarních příběhů, pro něž neexistuje vědecké vysvětlení, byl v některých kruzích považován za blázna a zastávce nejabsurdnějších teorií.

Jiní, jako např. anglický autor Frank Russell, jej však považovali za „jediného opravdového génia, kterého kdy sci-fi měla“.

Fort, který se narodil v roce 1874 a zemřel v roce 1932, zasvětil svůj život úsilí přesvědčit lidstvo, že svět, na jehož povrchu žijeme, je mnohem podivnější místo, než za jaké je obecně považován. Přestože neměl žádné vědecké vzdělání a většinu materiálů čerpal z knih, novin a časopisů, věřil, že lidstvu by všechny tyto na první pohled nepravděpodobné teorie a názory měly být stále připomínány. Tento bystrý, často však proklínaný muž, který s chutí napadal představitele oficiální vědy za to, že dogmaticky odmítali brát na vědomí nekonvenční názory, se rád pouštěl na tenký led vyslovováním hypotéz, které někteří považovali za alarmující – totiž že my všichni můžeme být hračkami všemocných mimozemšťanů. Ve věku třiačtyřiceti let jej náhlé dědictví zbavilo nutnosti získávat obživu. Okamžitě se s plnou vervou vrhl do svých výzkumů. Výsledkem byla série základních prací včetně *Knihy prokletých* (The Book of the Damned, 1919), *Nových Zemí* (New Lands, 1923) a *Divokých talentů* (Wild Talents, 1932), které mu okamžitě zajistily popularitu.

Hned na začátku svého bádání v této podivné oblasti vědy narazil Fort na záhadu duté Země. Ta v něm vzbudila dojem, že jde o předmět hodný prostudování, a hned začal připravovat plány na projekt nazývaný Y, který se měl touto záhadou zabývat. I když bohužel svou práci nikdy nedokončil ani nepublikoval, pokusil se v ní soustředit hlavní dějová vlákna legendy, která podle jeho zjištění sahala až do biblických – a snad i dřívějších – dob. Fakta, která shromáždil, napovídala, že vnitřek naší planety je ve skutečnosti dutý a byl možná odjakživa obydlený. Některá vyprávění mluvila o tom, že tito podzemní lidé by mohli být potomky obyvatel ztracených kontinentů Atlantidy a Mu, kteří uprchlí do podzemí, když jejich území byla zaplavena.

Jako každý, kdo se tímto příběhem zabýval, také Fort brzy zjistil, že mezi znalci v oboru panuje přesvědčení, že Země má tvar prstence, podobně jako van Allenovy pásy, které ji obepínají. Existovalo dokonce značné množství teorií vysvětlujících, proč země není tuhá koule, jak tvrdí věda, ale duté těleso s centrálním sluncem, vlastní pohostinnou atmosférou a mírným podnebím. Věřilo se, že na severním a jižním pólu existují obrovské „otvory“ vedoucí do tohoto světa, které měří v nejširším místě nějakých 1300 až 2250 kilometrů, procházejí obalem planety silným 1450 kilometrů

s 500kilometrovým průměrem v nejužším místě. Těmito otvory může průzkumník proniknout dovnitř ze vzduchu i z moře. Uvnitř leží podzemní ráj s oceány a kontinenty, bohatou a úrodnou zemí, která je schopna uživit rostliny, zvířata i lidskou rasu a která je téměř zrcadlovým obrazem našeho vlastního světa.

Vědecké publikace, které Fort četl, jej naopak přesvědčovaly, že Země je pevný zploštělý sféroid s průměrem 12 756 kilometrů na rovníku a 12 656 kilometrů u pólů. Předpokládalo se, že sestává z vnitřního jádra o poloměru přibližně 1300 kilometrů (pravděpodobně složeného z pevného železa a niklu), vnějšího jádra silného přibližně 2250 kilometrů (skládajícího se z tekutého železa a niklu) a pláště pevných skal silného asi 2900 kilometrů, odděleného od vnější skořápky, jejíž tloušťka kolísá mezi pěti až osmi kilometry. Plocha pevniny na povrchu dosahuje 146 milionů čtverečních kilometrů, zatímco oceány zabírají 356 milionů čtverečních kilometrů. Hmotu planety byla odhadnuta na šest sextilionů tun.

Čím víc o tom Fort četl, tím pevněji byl – stejně jako mnozí jeho předchůdci i dnešní badatelé – přesvědčen, že pod povrchem musí existovat dosud nepoznané obrovské prostory. Napadal „namyšlenost a takzvanou kompetentnost vědecké obce“, přičemž se opíral o názory, že pokud by Země byla pevná koule, musela by vážit mnohem víc než šest sextilionů tun. Zdálo se, že oblast jádra, kterou oficiální věda nebyla schopna pořádně popsat, mohla mít stejně dobře poloměr 3500 kilometrů. Takto by představovala prostor, do něhož by se vešel celý Měsíc s poloměrem 3460 kilometrů. Takže: co by se zde vlastně mohlo nacházet?

Ve svém rukopise uvedl Fort všechny legendy a teorie, které byl schopen shromáždit, a převyprávěl je svým charakteristickým způsobem: se spoustou ohromujících dat a s občasným přímým závěrem. Přestože byl kdykoli ochoten připustit, že část materiálů, které použil, může představovat z přísně vědeckého hlediska poněkud pochybný zdroj, nikdy se neodchýlil od svého přesvědčení, že v tom všem je jistá jednota, dokonce i v těch zdánlivě nejméně souvisejících faktech. Některým lidem možná připadá představa, že Země je dutá, poněkud bláznivá. Přesto na podporu této hypotézy existuje velké množství důkazů. A kdyby tomu tak skutečně *bylo*, obsahovala by vysvětlení mnoha záhad, které Fort shromáždil.

Knihy Charlese Forta, které daly popud k založení Fortovy společnosti, jež měla pokračovat v jeho díle, a později i k vydávání měsíčníku *Fortean Times*, povzbudily následující generace autorů, aby si troufli nezápatě předkládat všemožné nepravděpodobné teorie. Patřili k nim lidé, jako je Graham Hancock, nedávno překřtěný listem *Sunday Times* na „Indiana Jonese alternativní archeologie“, jehož jméno zdomácnělo díky úspěšným knihám včetně *Otisků Bohů* (Fingerprints of the Gods) vydaných v roce 1995, kterých se prodaly čtyři miliony výtisků, a televiznímu seriálu *Hledání ztracené civilizace* z roku 1998.

Hancock je především autorem teorie, že neznámá a vysoce vyspělá civilizace, kterou zničila globální katastrofa na konci poslední doby ledové před přibližně 10 500 lety, byla základem kultur na místech natolik vzdálených, jako jsou Egypt, Peru, Mexiko a Kambodža. Tento původním povoláním dopisovatel z východní Afriky v každém případě vynesl na světlo mnoho důležitých informací o prastarých divech, jako jsou megality v Anglii a Francii a obrovské stavby na území Jižní Ameriky. Pod hladinou moře poblíž japonského ostrova jménem Jonaguni také objevil podivný útvar ve tvaru pyramidy, o němž lidé tvrdili, že čněl nad hladinou oceánu před více než 10 000 lety. Stejně zajímavá jako jeho nálezy a závěry je i možnost, kterou pomínul nebo prostě přehlédl, a sice to, že dávný kulturní vliv, o kterém vypovídá, lze přičíst lidem, kteří se utekli pod povrch Země, anebo odtud přímo pocházeli.

Hancockovy knihy zapadají do tradice představitelů nejnovějšího období zájmu o alternativní vědu, jako jsou švýcarský spisovatel Erich von Däniken a Američan Charles Berlitz. Berlitze proslavil jeho bestseller světového významu, pojednávající o nevysvětlitelných zmizeních, *Bermudský trojúhelník* (1975). Nedávno se také dotkl problému duté planety Země ve svém díle *Svět podivných jevů* (World of Strange Phenomena, 1990): „Pověsti o existenci dutiny pod zemským povrchem se zachovaly u mnoha světových kultur a stoupenci této teorie zdůrazňují, že mnoho věcí v přírodě – například kosti, plody i živé organismy – je strukturováno kolem vnitřní dutiny. Logicky lze tedy předpokládat, že je tomu tak i u naší planety.“

Erich von Däniken se také objevil na scéně se svým světově proslulým bestsellerem *Válečné vozy Bohů* (1969), v němž se snažil dokázat, že země byla navštívena vesmírnými poutníky jak před počátkem psané historie lidstva, tak i po něm. Ale v současnosti

přesunul oblast svého zájmu z nebe na Zemi a věří, že odpověď na to, co leží pod jejím povrchem, lze nalézt snadnější cestou než tou, jež vede přes otvory na pólech.

Ve svém interview pro časopis *Encounters* v dubnu 1998 prohlásil, že vchod do podzemního světa může vést skrze pyramidu v egyptské Gíze.

„Pyramidy stále ještě skrývají četná tajemství,“ tvrdí. „Kupříkladu je zde neprozkoumaná šachta, kterou jsme s přítelem Rudolfem Gaterbrinkem prohlíželi v roce 1993 za pomoci speciální 37centimetrové automatické kamery. Tuto šachtu lidské oko nespatrilo po dobu nejméně 4500 let a na jejím konci jsou prastaré dveře.“ Mohl by to být vchod do podzemního světa, o němž se vypráví celá tisíciletí?

Von Däniken věří, že na tuto otázku lze odpovědět až po otevření šachetných dveří. V době, kdy tato kniha vznikala, byl takovýto postup velmi nepravděpodobný, zčásti kvůli skeptickému přístupu egyptských úřadů a také kvůli postoji mnoha renomovaných egyptologů, kteří se v názorech rozcházejí s Dänikem, ale i s Fortem, Berlitzem a jim podobnými a trvají na tom, že za dveřmi není *nic*. To však nic nemění na skutečnosti, že tito autoři pomohli na svět zájmu o záhadu duté země. Věřím, že čtenář je nyní připraven pustit se do pátrání po vědomostech, které nás odnesou zpět do časů zrodu naší planety.

Před téměř pěti miliony let byla Země ohromným balonem horkých, jen zvolna chladnoucích vířících plynů. Podle fyzikálních zákonů chladnoucí plyny kondenzují, čímž se uvolňuje teplo a plynové částice se přibližují. Fyzici věří, že tento proces vyústil ve spirálovitý pohyb, při němž gravitační síly postupně smršťovaly plynový obal, až nakonec před asi dvěma a půl miliardou let vznikla pevná koule.

Takto vypadá hypotéza „pevné Země“ a skutečně se zdá, že studium vzorků z hloubkových vrtů tuto teorii podporuje, i když uvedené vrty pronikly pouze do omezené hloubky. Hlubinné zkoušky rovněž ukázaly, že teplota roste s hloubkou vrtu. Znovu zdůrazňuji, že toto platí jen pro hloubky, do nichž vrty pronikly. Oficiální věda tedy tvrdí, že lze téměř s jistotou předpokládat, že náš svět je tuhý od povrchu až po jádro. Ale je tomu skutečně tak?

I když je tato teorie považována za obecně platnou především pro vývoj velkých nebeských těles, například hvězd, neříká zřejmě poslední slovo v oblasti vzniku typických planet, jako je Země. Opravdu – jen stručné seznámení s odstředivou silou nabízí i úplně jinou možnost vysvětlení. Gravitace, jak víme, se pokouší stáhnout veškerý materiál směrem ke středu, ale odstředivá síla působí opačným směrem. Počítaje s těmito zákonitostmi, uvádí americký badatel v tomto oboru Cate Malone celkem běžný příklad, aby vysvětlil, co se při zrodu našeho světa odehrálo. Ve druhém čísle třetího ročníku časopisu *Exposure* tvrdí:

Věda přijímá skutečnost, že se Země otáčí kolem své osy. Odstředivá síla planetu mírně roztahuje na rovníku a zplošťuje na pólech. Abychom si představili, jak mohlo přeměňování tvaru planety probíhat, představme si ždímající pračku. Oblečení (stejně jako plyny, tekutiny a částice) je taženo směrem proti hlavní síle představované gravitací. Uprostřed je prázdno. Podobně jako se Země nikdy nepřestala otáčet, naše pračka trvale ždíme. Pokud tomu tak bude, bude se prádlo a voda shlukovat ve středu, anebo budou trvale rotovat okolo centrálního bodu?

Malone vysvětluje, že to byl právě tento zákon mechaniky – existence odstředivé síly – co vytlačovalo veškerou hmotu směrem od osy rotace a co nakonec vytvořilo rovnováhu mezi přírodními silami. A tato rovnováha vedla ke vzniku dutého rotujícího kulovitého tělesa o průměru přibližně 12 800 kilometrů. Pro tuto teorii existuje dokonce i přímější důkaz, jak uvádí Mark Harp ve svém článku K teorii duté země, který vyšel v časopise *Nexus* v prosinci roku 1994:

Odstředivá síla má ještě jednu speciální vlastnost, kterou nesmíme přehlédnout. Intenzita odstředivé síly silně klesá, když se přibližujeme ke kolmici ke směru otáčení. Každodenním příkladem účinků Coriolisovy setrvačné síly je voda v umyvadle. Když vytáhnete zátku a necháte vodu vytékat, co uvidíte? Vír, prázdný prostor obklopený rychle rotující tekutinou.

Teď si představte stejný princip působící na podivný materiál, který se měl v budoucnu stát naší Zemí. V pravém úhlu na rotační osu, jinými slovy v oblasti pólů, byla odstředivá síla mnohem slabší než jinde, jmenovitě na

rovníku. Na rovníku se tedy pohyb materiálu směrem dovnitř zastavil na poloměru přibližně 12 800 kilometrů. Daleko slabší působení odstředivé síly na pólech zde způsobilo větší kontrakci a v důsledku toho naše planeta ukončila svůj vývoj jako dutá koule o průměru 12 800 kilometrů s 2200kilometrovými otvory v oblasti pólů.

Na základě studia astronomických záznamů a fotografií mlhovin a komet určil Hart spolu s dalšími vědci, že přesně ve středu těchto průhledných těles je relativně malá žhavá koule. Ohromný vnitřní prostor naznačuje, že mlhovina je také dutá se zářící koulí ve svém středu. Věří, že k podobnému úkazu dochází i uvnitř duté Země, a pokud byla Země kdysi ohnivou koulí z rozžhaveného materiálu, část hmoty zůstala v jejím středu, zatímco odstředivá síla způsobila, že zbytek hmoty vytvořil pevnou skořápku. Dutá Země by tedy ve svém středu měla mít „ohnivý míč“, neboli jakési slunce.

Tuto hypotézu můžeme znovu velmi názorně demonstrovat. Víme, že kromě pólů je odstředivá síla Země nejslabší v jejím středu. Nasypeme-li trochu bílého prášku na povrch dlouhohrající gramofonové desky a necháme ji rotovat, prášek se shrne k jejímu okraji – s výjimkou malého množství, které zůstane blízko středu. Podobným způsobem zřejmě vzniklo centrální slunce poskytující vnitřnímu světu světlo, teplo a energii nutnou k udržení všech forem života.

Další teorie o duté Zemi předpokládá, že toto centrální slunce může být zásobováno energií z jaderného štěpení a nikoli z vodíkové fúze, jako je tomu v případě hvězd. Potom by mohlo mít rozměry v řádu pouze několika set kilometrů, ale hmotnost milionů tun, přičemž by poskytovalo vnitřnímu světu dostatek světla. A díky své nukleární povaze by tento malý svět vytvářel magnetické pole stejně jako Slunce.

Seizmologové dávají samozřejmě přednost představě, že zemské jádro je *tekuté*, a jako hlavní argument uvádějí šíření některých vln, které procházejí pouze pevnými materiály a nešíří se tekutinami, plyny a vzduchoprázdným prostorem. Ve vědeckém světě však na tuto hypotézu existují dva různé názory. V případě, že by zemské jádro bylo roztavenou koulí, musela by mít okolní masa skal dvě různé podoby. V té, co je blíž k jádru, by obrovský tlak přeměnil pevnou skálu do polotekutého stavu, zatímco ve

vnější oblasti by docházelo ke zlomům. Hlavním bodem debaty se stala tloušťka této vnější zóny.

Profesor Frank D. Adams z Montrealské univerzity nedávno experimentálně dokázal, že v hloubce osmnácti kilometrů mohou v granitu existovat prázdné prostory, a jeho závěry byly potvrzeny matematikem Louisem V. Kingem, který spočítal, že za normálních teplot mohou v hloubce mezi 27. a 33. kilometrem existovat dutiny. Nedávno objevené „Rousovy pásy“, které jsou příčinou vzniku zlomů procházejících celou planetou, takovouto možnost potvrzují.

Další badatel v oboru duté Země Jan Lamprecht je však ochoten zajít v diskusi mnohem dál, jak mi v naší nedávné korespondenci naznačil:

Vědci prostě „předpokládají“, že jádro je tekuté – vůbec neuvažují o možnosti, že je složeno z plynů nebo obsahuje vakuum. Zjistil jsem, že přibližně 11 200 kilometrů od centra zemětřesení lze nalézt jakousi oblast „stínu“, kde se určité typy vln nikdy neobjeví. Mohlo by být šíření uvedených vln blokováno prázdným prostorem v centru planety? Uvedené vlny se znovu objeví přibližně ve vzdálenosti 16 000 kilometrů. Také jsem si povšiml jejich různorodosti a toho, jak se odrážejí, a uvědomil jsem si, jak snadno lze podat jejich nesprávnou interpretaci.

Náš způsob pozorování seizmických vln ponechává mnoho otázek nezodpovězených. Když se tyto vlny objeví, nemáme vůbec ponětí, odkud se vynořily – opravdu téměř nemáme co říct. Podíváme-li se však pozorně, spatříme spoustu okrajových vln, o nichž se říká, že jsou způsobeny změnami hustoty. Uvědomme si však, že dutý objekt vytváří mnohem složitější vlnění, protože vlny se mezi dvěma povrchy odrážejí sem a tam, což celou věc značně komplikuje – a víme, že po velkém otřesu země ještě hodinu nebo dvě vibruje.

Badatelé zabývající se záhadou duté Země upozorňují na četné další anomálie, které je třeba do celého zkoumání zahrnout. Například průzkumníci pólů po celé generace vyprávějí o nečekaně teplejším klimatu, s nímž se v nejextrémnějších severních i jižních zeměpisných šířkách setkali. Některé tepelné hodnoty jsou podle výpočtů o 20 stupňů Celsia vyšší, než by byla teoretická hodnota

vycházející z předpokladu, že Slunce je jediný zdroj tepla. Tito badatelé také s výhradami přijímají názor oficiální vědy, že póly zahřívá teplý vzduch z rovníku – zvláště když jde o tak velké tepelné rozdíly na takovou vzdálenost. Dávají přednost vysvětlení, že to je teplý vzduch vznikající činností slunce uvnitř duté planety.

Neobvyklé množství ryb v polárních oblastech, které značně převyšuje populaci teplejších oblastí, je dalším kamínkem skládačky a jen těžko lze vysvětlit, proč ptáci a zvířata putují na zimu na sever, ledaže připustíme, že jdou za teplem vnitřního světa. A k tomu všemu přidejme nepředvídatelné chování rádiových vln v oblasti pólů, růst gravitační síly měřitelné na polárním kruhu, která je natolik silná, že oddělí slanou a sladkou vodu, stejně jako kameny, kusy dřeva, prach, pyl a bahno, často pozorované v ledovcích, samozřejmě složených ze sladké vody, které přes absenci deště, jenž by je doplňoval, v tisících každoročně putují do teplejších oblastí, kde tají.

Existují ještě další dvě anomálie. Jedna z nich se týká pólů a druhá září, které jsou s nimi spojeny. Ve skutečnosti neexistuje žádný skutečný severní a jižní pól – nejsou to, jak je tradičně pojímáno, nějaké konkrétní body na mapě. Oba jsou přibližně na 90. stupni zeměpisné délky, a protože se předpokládá, že Země je koule, stejně tak se předpokládá, že na každé polokouli je jeden jediný bod, který se dá považovat za 90. stupeň vzhledem ke Slunci nebo k jakémukoli jinému nebeskému tělesu. Je však dobře známo, že kompas se v oblastech s vyšší zeměpisnou šířkou chová značně podivně a jejich střelka se pohybuje tak, jak na ni působí navzájem se rušící gravitační a magnetická síla. Podle pověstí o duté Zemi je docela dobře možné mimoděk proniknout do jednoho z polárních otvorů pod šikmým úhlem a po cestě dlouhé několik set kilometrů, při níž stále máte pocit, že jdete vzpřímeně, otvor opustit, aniž byste si uvědomili, že jste byli uvnitř. Protože gravitace působí v kolmém směru, může mít cestovatel pocit vzpřímenosti i tehdy, když je vzhledem k vnějšímu světu hlavou vzhůru. Vše ostatní včetně atmosféry, sahající do výše přibližně 50 kilometrů, je stejné jako na povrchu. Voda a vzduch mohou tedy být úplně stejné, i když se předpokládá, že ve středu obou otvorů existuje oblast vzduchoprázdna.

Aurora borealis a *aurora australis* jsou jevy, které lidstvo uvádějí v úžas po celá staletí. Tyto nádherné světelné efekty, které se vyskytují pouze v polárních oblastech, na sebe mohou brát celou

řadu podob od oblouků až po korónu a nejčastěji se projevují v různých odstínech zelené a červené. Vědci se domnívají, že jsou způsobeny elektricky nabitými částicemi vysílanými Sluncem, které narážejí na atomy ve vrchních vrstvách atmosféry. Ale v kontextu teorie duté Země pro ně existuje úplně jiné vysvětlení. Podle Alberta McDonalda, anglického výzkumníka, který se tímto jevem podrobně zabýval, jsou ve skutečnosti vyvolané září slunce vnitřního světa. Ve svém článku *Dutá Země*, uveřejněném v *New Worlds* v roce 1977, napsal:

Vědě se nikdy nepodařilo učinit při objasňování severní a jižní polární záře významný krok kupředu. Říká, že tyto úžasné efekty na obloze jsou možná způsobeny elektrickými a magnetickými bouřemi poblíž pólů. Problém je ale v tom, že elektřina a magnetismus se nepohybují náhodně, záře jsou ovlivňovány místním počasím, a zatímco většinu elektrických jevů, jako například blesky, doprovází silný hluk, záře jsou naprosto tiché. A co se týče toho, že by byly způsobeny částicemi vyslanými ze Slunce, můžeme namítnout, že pro takovéto jevy není na Slunci dostatek materiálu. Kromě toho víme, že většinu těchto částic tvoří vodík, ale spektroskopická analýza polárních září prokázala jen velmi omezenou přítomnost vodíku. Dalším faktorem je, že ani na severním, ani na jižním pólu nemají žádný vliv na střelku kompasu!

Mnoho lidí, kteří tento jev zkoumali, včetně mě, se domnívá, že *aurora borealis a australis* jsou ve skutečnosti odrazem vnitřního slunce planety Země. V atmosféře nad póly je prostě příliš mnoho „slunečních“ částic, než aby všechny pocházely ze Slunce. Světlo vnitřního slunce je propouštěno polárními otvory, od zemské atmosféry se odráží zpět na ledové zrcadlo polárních oblastí a tím vznikají tyto neobvyklé světelné efekty.

Jan Lamprecht věří, že polární záře nějak souvisí i se zemským geomagnetickým polem, o kterém tvrdí, že má daleko ke stabilitě. Mění se s vysokou frekvencí a intenzitou a v krátkém časovém úseku se může posunout na velké vzdálenosti. To vše lze podle jeho názoru vysvětlit přítomností slunce vnitřního světa, které se pohybuje okolo svého centrálního bodu:

Magnetické pole vnitřního slunce by pak vycházelo zpod vnějšího povrchu skrze otvory. Změny polohy těžiště tohoto malého slunce budou doprovázeny odpovídajícími změnami magnetického pole. Vektor intenzity magnetického pole by směřoval řekněme z jižního pólu přes povrch planety a zpět skrz severní pól. Kompas lodi plující po vnějším povrchu by ukazoval k severu, ale jak by se loď dostávala blíž k otvoru v plášti, kompas by začal ukazovat *dolů*. Pokud byste nenastavili kompas tak, aby mohl ukazovat dolů, začala by se střelka otáčet dokola. Jakmile byste se dostali hlouběji do otvoru a dosáhli vnitřního povrchu, zjistili byste, že se kompas chová opět normálně. Stále by ukazoval k „severu“, ve skutečnosti však na jih. Je taky potřeba mít na paměti, že pohyb planety Země prostorem není zcela ustálený. Ve skutečnosti je někdy zrychlený, jindy zpomalený. Naše malé vnitřní slunce se tedy bude kymáčet jako pasažér v autobuse.

Na podporu svých argumentů Lamprecht uvádí zkušenosti norského průzkumníka Fridtjofa Nansena, který v roce 1895, v době, kdy se na palubě své lodi *Fram* pokoušel dosáhnout severního pólu, na čas ztratil svou polohu a později vyprávěl, že spatřil „rudé slunce“, a to v době, kdy Slunce muselo být pod obzorem. Většímu počtu dalších polárních průzkumníků se také podařilo zahlédnout toto „falešné“ slunce, a to v místech, kde Slunce nemohlo nikdy být. Podle Lamprechta existuje jediné vysvětlení: viděli vnitřní slunce, jehož záře pronikala ven otvory na pólech.

Čtenář se na tomto místě zřejmě zeptá, jak je možné, že v případě existence duté planety Země nejsou tyto otvory snadno pozorovatelné. Odpověď na tuto otázku zní úplně stejně jako na to, proč nemůžeme prostým okem pozorovat zakřivení povrchu planety: zakřivení není pozorovatelné díky svému příliš velkému poloměru. Zakřivení ohromných otvorů na pólech nelze pozorovat z povrchu planety a navíc je celá tato oblast natolik zahalena silnou vrstvou mraků, že je nesmírně obtížné provést takováto pozorování z obíhajících satelitů. Povšimněte si, že jsem namísto slova „nemožné“ použil výrazu „obtížné“, a to z důvodů, se kterými se čtenář seznámí později.

Na základě uvedených skutečností by nebylo správné, kdybychom nechali představu duté planety Země zcela stranou jen jako domněnku nebo vyprávění z druhé ruky. K tomu všemu lze přičíst

důkazy podporující reálnou existenci podzemního světa, vyprávění těch, kteří se jej vydali hledat – vzdělaných mužů a vědců, jakož i výstředních postav a v dobrém slova smyslu bláznů – a všechny ty domněnky o tom, kdo by tam mohl přebývat a následně se vydat na podivuhodný výlet historií.

Kapitola 2 – Dávné legendy o duté prázdnotě

Ostrov Tory leží na severozápad od Donegalu, přibližně sedm mil od irského pobřeží. Na první pohled se zdá dosti pustým místem složeným z tvrdých křemenných skal pokrytých tenkou vrstvou půdy, z nichž většina byla dávno rozrušena přírodními živly. Díky jeho nehostinnosti a izolaci se může zdát, že na ostrově Tory se zastavil čas. A je tomu opravdu tak.

Díky úhlu, který ostrov svírá s masami temného Atlantiku, zde stále vane silný vítr, moře je rozbouřené a někdy uplynou celé dny, než z Sheep Havenu na irské pevnině připluje nějaká loď. Avšak návštěvníci, kteří tuto výpravu podniknou, se často vracejí nadšení a tvrdí, že Tory je zajímavější než jeho známější soused Aran a daleko více prostoupený dávnou irskou historií než mnohá jiná místa v Irsku.

Stejně jako na většině západních ostrovů nejsou ani na Tory žádné stromy a strana obrácená k Atlantiku je lemována vysokými útesy z holých skal, ohlodanými do fantaskních tvarů sloupů a věží. Právě podle nich dostal ostrov své jméno. *Toraigh* znamená v irštině ostrov obklopený nebetyčnými skalami. Některé ze sloupů trčí jako obrovské monolity z dávných věků, zatímco jiné vypadají, jako by byly vytesány dávným řemeslníkem do tvaru ukazatelů směřujících až někam za horizont.

Východní část ostrova je se zbývající větší částí spojena úzkou šíjí a jmenuje se Dun (čti dun). Je zde stále ještě možné spatřit četné zbytky hliněných opevnění a říká se, na tomto místě kdysi stála prehistorická pevnost. Zcela určitě zde však byla v sedmnáctém století tvrz, když naposledy povstala skupina ostrovanů proti vojsku anglické koruny. A protože Tory leží na trase severoatlantských námořních cest, nachází se všude v jeho okolí velké množství vraků. Důkazy o jejich existenci jsou kusy oceli, železné traverzy a

nejrozličnější zbytky potopených lodí, které ostrované použili při stavbě svých domů.

Ostrov Tory je místo, kde přetrvávají prastaré legendy a kde se tradují příběhy dávno zašlých věků. Ostrované se dožívají velmi vysokého věku, vypráví se o mužích a ženách více než stoletých, kteří si hledali nové životní partnery. V minulosti si dokonce volili svého „krále“ a stále ještě existuje zdobené křeslo, které patřilo poslednímu vládci. Mnozí ostrované dodnes používají galštinu a je to právě přežívání tohoto jazyka, co přispělo k zachování prastarých tradic, předávaných ústně z generace na generaci.

O tomto aspektu života na ostrově Tory napsal v roce 1953 profesor Thomas Westropp, člen Královské irské akademie a expert na legendární země Atlantiku, do časopisu Královské společnosti:

Je snadné pochopit přežívání tradic a mluveného slova v této dlouhověké, primitivní a izolované společnosti, avšak nikde jsem to neviděl tak zřetelně jako na ostrově Tory. Prehistorické mýty a legendy se tu mísí se středověkými příběhy a událostmi z nedávné minulosti a celá ta směsice je líčena jako vyprávění několik let staré události. Dominující postavou mytologie ostrova je Balor, náčelník Fomorijských, legendárních záškodníků, kteří obývali ostrov v dávných časech a ze své pevnosti sužovali zbytek ostrova svým drancováním.

Právě střet těchto ďábelských Fomorijských s mytickou rasou nazývanou Tuatha Dé Danannové, která přišla na ostrov ze „země za oceánem“, byl podle Roberta Charrouxe a jeho knihy *Ztracené světy: vědecká tajemství dávnověku*, vydané roku 1971, prvním zdrojem příběhů spojených s legendou o duté Zemi.

Podle irské legendy byli Fomorijsci „znetvoření násilníci“ a stejná byla jejich pověst, která je pasovala na ďábly irského mýtu. Nejdůležitějším zdrojem informací o nich je rukopis *Kniha dunske krávy*, který vznikl kolem roku 1090 a v němž se tvrdí, že ostrov Tory byl místem jejich prvního vpádu na irské území a že zde si také vybudovali velitelskou pevnost. Stopy jejich působení jsou stále ještě přítomny ve zbytcích nospů a kulatých věží z nepravidelných balvanů, prastarých dolmenů a památných kamenů.

Jakmile Fomorijsci zabezpečili svoji základnu, zaútočili a zotročovali si další národy na hlavním ostrově včetně Partholonů, Nemedijců a zmíněných Tuatha Dé Danannů, kteří se měli nakonec stát jejich zkázou. Vůdce prvního z uvedených kmenů, Partholon, byl potomkem Magoga a se svým lidem se usadil v Musteru, kde statečně odolávali útokům Fomorijců až do té doby, než je zničila epidemie moru. Nemedijcům, kteří přišli do Irska ze Skythie, se nedařilo o nic lépe. Po letech útlaku ze strany Fomorijců a jednom slavném vítězství nad fomorijským králem Conanem byli při odvetném útoku téměř vyhubeni a sotva třicet těch, kteří přežili, ostrov navždy opustilo.

Avšak Tuatha Dé Danannové se ukázali být úplně jinými protivníky. O původu těchto vysokých půvabných mužů a žen se světlou pleť, o nichž irská legenda tvrdí, že byli národem bohyně Danu a přišli do Irska z „překrásné země na severu“, existovala vždy spousta dohadů. Římský filozof Lucretius, který ve svých pracích spekuloval o původu vesmíru, o nich napsal: „Po mnohá léta vedli své životy v hlubinách země“ a Robert Charroux dodává: „Tuatha Dé Danannové přinesli kouzelné předměty: Nuaduův meč, Lugův oštěp, Dagdův kotel a korunovační kámen Lia Fáil, neboli kámen Osudu, který vykřikl, když na něj usedl legitimní král.“

Kniha dunske kravy tvrdí, že na rozdíl od násilnických Fomorijců se na Tuatha Dé Dannany pohlíželo jako na bohy světla a dobra. Tito v případě potřeby odvážní a hrdinní bojovníci se pokoušeli nastolit stejný mír a harmonii, který znali ze své domoviny za mořem. Vyprávělo se, že na tomto vzdáleném místě jsou čtyři mytická města – Falias, Gorias, Finias a Murias. V každém případě to byli jedineční lidé a Peter Berresford Ellis ve svém díle *Slovník irské mytologie* (Dictionary of Irish Mythology) vydaném roku 1987 konstatuje: „Když křesťanští mniši začali se sepisováním ság, byli tito bozi a bohyně degradováni na pouhé hrdiny a hrdinky, i když mnohé ukazovalo na jejich božské schopnosti.“

Nutno však dodat, že to nebyli jen nadlidé. Užívali si i prostých lidských věcí, jako jsou štěstí, radost a láska –a vztahy mezi pohlavími zcela určitě nebyly prosty neřestí. Je také zřejmé, že jejich inteligence vysoce převažovala schopnosti jiných lidí té doby a že uměli používat okultní síly, kterým nikdo jiný nerozuměl. Jak poznamenává paní Wildeová ve svých *Starých irských legendách* (Ancient Legends of Ireland 1888): „Tito Tuathové byli velcí

mágové znalí veškerých kouzel a skvělí v umění stavitelství, básnictví a hudbě.“

Byli také velmi pokročilí v přírodních a lékařských vědách. Potvrzuje to příběh Nuady, muže, který se stal prvním vůdcem národa po jeho příchodu na území Irska. Při první šarvátce s Fomorijsci utrpěl těžké zranění ruky po zásahu mečem. Operoval jej Dian Cécht, ve starobylém textu popisovaný jako „bůh medicíny“, a končetinu nahradil plně funkční kovovou protézou. Umělá končetina přinesla legendárnímu vůdci nesmrtelnou přezdívku „Nuada se stříbrnou rukou“.

Pokud tedy mohl někdo zastavit nájezdy Fomorijsců z jejich pevnosti na ostrově Tory, byli to právě Tuatha Dé Danannové, kteří podle paní Wildeové představovali strašnou sílu: „Na kavalkádu králů Tuathů byl velkolepý pohled. Sedm tuctů ořů, každý z nich na čele s diamantem, který zářil jako hvězda, a sedm tuctů jezdců, všichni synové králů, v zelených pláštích lemovaných zlatem a ve zlatých přílbách, a každý rytíř držel v ruce zlatý oštěp.“

V oné době velel hordám Fomorijsců muž jménem Balor Ďábelské oko, který byl považován za nepřemožitelného. Jak napovídá jeho přezdívka, měl pověst, že dokáže zničit každého, na koho se podívá. Byl však také velmi pověřčivý, a když vyslechl proroctví, že jej zabije jeho vlastní vnuk, nařídil, aby na ostrově Tory postavili křišťálovou věž, do níž uvěznil svou jedinou dceru Ethlinn, aby nikdy nemohla mít děti.

Když pověsti o krásné vězeňkyni dolehly ke sluchu Ciana, syna lékaře Tuathů Céchta, mladík podle legendy slavnostně přísahal, že dívku osvobodí. V převlečení za ženu se mu podařilo obalamutit strážce, ale brzy pochopil, že se mu Ethlinn nikdy nepodaří z věže dostat. Namísto toho se s ní pomiloval a před úsvitem se odplížil z věže. Když se Balor později dozvěděl, že Ethlinn otěhotněla, musel nabýt dojmu, že se neblahé proroctví začíná naplňovat.

Při slavné bitvě mezi Tuatha Dé Dananny a Fomorijsci u Magh Tuireadhu se sice Balorovi podařilo statečného Nua-du zabít, ale byl se svými vojsky v podstatě poražen. A jak bylo již řečeno, nakonec jej zabil jeho vnuk Lugh a s jeho smrtí skončila vláda teroru Fomorijsců v Irsku. (Je zajímavé, že jméno ďábelského vládce stále obyvatele Tory fascinuje, a když jakási žena v roce 1931 našla

v oblasti „dun“ malé množství alžbětinského stříbra, považovala svůj nález za „Balorovy peníze“.)

Po nějakou dobu se Irsko těšilo míru a prosperitě pod blahosklonnou vládou Tuatha Dé Danannů, dokud jejich autoritu nenarušil jiný kmen, Milesiané. Tito lidé, původem ze Španělska, dostali své jméno podle Míla (plným jménem Míl Espaine, „španělský voják“), který prý byl schopen vysledovat svůj rodokmen až do starého Egypta. Tento národ je dnes v irské historii považován za poslední skupinu nájezdníků v prehistorickém období a za předky keltských obyvatel země. Úspěšný útok na ostrov, který přispěl k porážce Tuathů, vedli čtyři Mílovi synové – Eber, Amergin, Ir a Colpa. A v tomto bodě se náš příběh stává ještě záhadnějším.

Podle většiny vyprávění byli zbývající Tuatha dé Danan-nové vyvedeni z ostrova a vrátili se do svých bájných měst na severu. Mohli se vrátit do své země *uvnitř* planety? Historikové John Michell a Robert J. M. Rickard v kapitole Dutá země své knihy *Phenomena* (1977) věří, že tohle je jediná možnost:

Pokud je na prastarých mýtech a pověstech cokoli pravdivého, musel být mezi vnitřním a vnějším světem v minulosti dosti rušný provoz. Lidé se pohybovali z jednoho prostoru do druhého. Vzpomeňme například na boj o moc, který se kdysi odehrál nad zemí mezi Milésiany a rasou s magickými schopnostmi, Tuatha Dé Dannany. Nakonec došlo k rozdělení panství, přičemž si vítězní Milésiané přivlastnili povrch a starší rasu vytlačili do podzemního světa. Podivný, téměř dvoumetrový kříž ve tvaru T, který stojí na severním pobřeží, je podle některých hypotéz němým svědkem tohoto úniku. Podle názorů úřadů je sice křesťanského původu, na ostrově se však traduje, že je mnohem starší. Částečně prý připomíná určitý typ křížů, které se nacházejí v Egyptě, a tak spojuje tento výběžek Irska s pouštními oblastmi vzdálenými přes půl zeměkoule, kde se podle Ericha von Dánikena nachází jeden ze vchodů do podzemního světa. V každém případě na celém území Irska nebylo nalezeno nic podobného tomuto kříži, nesoucím tři podivné znaky, které dosud nebyly vysvětleny, snad kromě teorie, že je to dílo tuathského řemeslníka a zářezy byly způsobeny Milésiany při jejich úsilí zničit tento symbol, ale zabránila jim v tom odolnost

materiálu. Konečné potvrzení tohoto předpokladu však vyžaduje další výzkum.

Jiná pověst tvrdí, že Tuatha Dé Dannanové se do své původní domoviny vrátili skrze obrovský, kráteru podobný otvor v severních útesech ostrova Tory, nahoře přibližně šestačtyřicet metrů široký a směrem dolů se výrazně zužující směrem k moři, které často zalévá jeho spodní část skrze trhlinu v dolní části útesů. Asi nikoho nepřekvapí, že ostrované o tomto otvoru hovoří se zachvěním a mnozí z nich by se nikdy neodvážili jít sem v noci. Někteří dokonce tvrdí, že zaslechli, jak z otvorů vycházejí podivné zvuky.

John Michell a Robert J. M. Rickard také uvádějí, že poté, co Tuatha Dé Danannové zmizeli „do podzemí“, ztratili se z očí místního obyvatelstva a jejich skutečná existence přešla do pohádek o vílách a jiných záhadných bytostech. Je však možné, že by tento záhadný národ pocházel ze zemských hlubin? Někteří učenci tvrdí, že to mohli být Skandinávci, ale na žádné severské mapě nenajdete zmínku o bájných městech, z nichž údajně pocházeli, tedy Falias, Gorias, Finias a Murias. Neexistují ani důkazy, že by Seveřané byli v tomto historickém období natolik vzdělaní a technicky a vědecky pokročilí. Ale pokud skutečně *pocházeli* ze země za póly, jak věří někteří badatelé, pak byli tou úplně poslední návštěvou na povrchu Země z celé řady podobných akcí, které sahají podle Michella a Rickarda až do nejdávnějších časů.

Ve starém indickém království Konkan byla v minulém století nalezena řada jeskynních maleb, které mají představovat události datované do prehistorického období. Kresby ukazují skupinu lidí, která se vynořuje z dutého prostoru pod zemským povrchem, podle legendy jsou to první lidské bytosti, které přicházejí z podzemního světa, aby začaly osidlovat Zemi.

Také u dvou kmenů původních obyvatel Ameriky se uchovaly pověsti o tom, že lidstvo pochází z podzemního světa. Mandanové věří, že kdysi obývali jedinou podzemní vesnici poblíž obrovského jezera. K jejich obydlím pronikly kořeny divoké révy a ukázaly jim světlo nad jejich hlavami. Někteří nejodvážnější muži a ženy po révě vyšplhali a byli oslněni pohledem, který se jejich očím nabídl, pohledem na zemi plnou bizonů s veškerou možnou vegetací. Když se podařilo asi tak polovině obyvatelstva vyšplhat na povrch,

s jednou silnější ženou se réva utrhla, což „ji i zbytek národa navždy odřízlo od jasu Slunce“.

Také Siouxové vyprávějí příběh o tom, že dříve než podnikli cestu na povrch, žili v obrovské podzemní komunitě. Jejich odchod byl údajně uspíšen válkou, kterou zahájil ďábel – toho později uvěznila skupina siouxských válečníků, kmenem Siouxů později nazývaných bohy štěstí.

Na Východě se traduje, že sám Adam přišel z podzemního světa. Podle této verze o původu lidského druhu byl Adamův domov „uprostřed Země“ a jeho posláním bylo prozkoumat povrch. Hinduistická věštba této legendě dodává váhu tím, že tvrdí, že Adam byl králem skupiny, která se utekla do podzemí během obrovské katastrofy a poté se vrátila na povrch, aby zde obnovila existenci lidské rasy.

Různé další starobylé náboženské texty hovoří podobně o světě pod zemskou skořápkou. Když například Gilgameš, legendární hrdina starého sumerského a babylonského eposu, odešel navštívit svého předka Utnapištima, sestoupil do útrob Země. Sem také putoval Orfeus ve snaze nalézt duši Euridiky. Odysseus zase poté, co dosáhl samých hranic západního světa, rozhodl se přinést oběť, aby duše předků povstaly z hlubin Země a poradily mu. Podle některých legend byla i Venuše vyhnána „do útrob země“.

Ve svých *Zápisích z minulosti* (Records of the Past, 1923) zaznamenává genealog A. M. Sayce všechny tyto mýty a dodává: „Často se vypráví o sídlech, která ‚stvořili Bozi‘ pro první lidské bytosti, o sídlech, kde se lidská rasa ‚stala velkou‘ a ‚rozmnožila se‘, o místech, která jsou v indické, čínské, staré severské i aztécké tradici přesně popisována slovy s významem ve ‚středu Země‘.“

Je zajímavé, že četné legendy tvrdí, že první pozemské civilizace pravděpodobně vznikly na severu, dříve než ledový krunýř pokryl arktické pustiny. Popisují, jak předkové dnešních lidí přišli ze „země Bohů“, „nezničitelných ostrovů“, „hory Meru“, ze zářících a krásných obydlí za severním pólem, které se – podle jednoho vyprávění – táhnou k severní obloze. Pro antické obyvatele byla tato oblast posvátným místem obydleným čaroději, kteří svými kouzly ovlivňovali osud lidstva. Dodnes zní fascinující ozvěna těchto svědectví ve vánočních psaníčkách dětí, zasílaných pohádkové bytosti sídlící v báječné zemi u severního pólu.

Badatelé zabývající se teorií duté Země navíc zdůrazňují, že četné citace z bible potvrzují, že i v oné době byla tato teorie dobře známá, což lze nejlépe demonstrovat na Epištole sv. Pavla k Efezským, Proroctví Izaiášově a Knize Jobově. Nejlépe to dokumentuje Kniha Jobova 26, 7–10, kde nalézáme odkazy na severní pól a svět ležící pod ním:

On roztáhl sever nad pustotou, nad nicotou zavěsil zem.
Vody zahaluje do oblaků, mračno pod nimi se neprotrhne.
Nad vodní hladinou vykrouží obzor, kde končí světlo i tma.

Řecký filozof Platon (427–347 př. n. l.) byl pravděpodobně první člověk, který se rozepsal o představách o podzemním světě. V několika svých dílech se zmiňuje o „obrovských podzemních řekách“ a „širokých i úzkých chodbách uvnitř Země“ a zároveň spekuluje o tom, jací lidé by zde mohli přebývat. V jednom významném odstavci díla *Tímaios* píše: „Skutečný domov Apollonův je mezi Hyperboreany, v zemi nekonečného života, v místě, kde se podle naší mytologie setkají dvě holubice letící z opačných konců světa. Skutečně, podle Hecataea, Apollonova matka Leto se narodila na ostrově v Severním oceánu, *daleko za severními větry* [kurzívou zdůraznil autor].“

I další Platonova poznámka je svým způsobem úchvatná: „Je to Bůh, který sedí ve středu, na pupku světa; je vykladačem náboženství všeho lidstva.“ Podle těch, kteří věří v dutou Zemi, je „pupek světa“ důkazem, že velký myslitel věřil v existenci podzemního světa.

Avšak úplně prvním, kdo o duté Zemi napsal celistvější dílo, byl – pro mnohé překvapivě – anglický astronom a matematik Edmond Halley (1656–1742). Byl to on, kdo v roce 1682 spatřil kometu, která nyní nese jeho jméno, a o deset let později byl jmenován královským astronomem. Halley byl blízkým přítelem sira Isaaca Newtona a diskutoval s ním o jeho epochálním díle *Philosophia naturalis principia mathematica* (1687), z něhož jsou odvozeny rovnice poskytující základ moderní fyzice. Ale zatímco Halley s tím, jak jeho přítel vysvětloval vlastnosti hmoty od pohybu planet až po let dělové koule, naprosto souhlasil, sám neměl žádné vysvětlení pro určité anomálie, jako jsou například změny magnetického pole. Halley měl na mysli především skutečnost, že světové magnetické póly, tedy místa, k nimž ukazuje střílka kompasu, spíše putují sem a tam, než aby stály na místě.

Výsledkem jeho úvah byl článek „Vysvětlení změn kolísání magnetické jehly s hypotézou o struktuře vnitřních částí Země“, publikovaný v časopise *Philosophical Transactions* Královské společnosti v Londýně v roce 1692. V této rozsáhlé práci se snažil pomocí matematických a filozofických metod vysvětlit, že Země není pevné těleso, ale že je uvnitř dutá. Podle něj obsahuje tři kulovité slupky, které, jak tvrdil, by mohly objasnit příčinu změny magnetického pole. Podle Halleye jediné, co bylo třeba předpokládat, bylo umístění magnetických pólů na jedné nebo obou vnitřních koulích, které se kolem své osy otáčely rychlostí mírně se lišící od pohybu vnější skořáčky Země. Jádro argumentů Edmonda Halleye je třeba hledat v těchto slovech:

Vnější části zeměkoule mohou být považovány za skořáčku a části vnitřní za jádro nebo vnitřní kouli, která je v této vnější umístěna, a obě tyto pevné části odděluje tekuté médium. Existuje jeden střed a společná osa podélné rotace, kdy doba otáčení je 24 hodin. Je možné, že vnější koule se otáčí o něco rychleji anebo pomaleji než koule vnitřní. Tato drobná odchylka v periodě rotace může být po mnoha obrazech zaznamenána, protože vnitřní koule se buď mírně zpožďuje, anebo předbíhá a postupně se pohybuje směrem na východ nebo západ. Za předpokladu, že se vnitřní koule pohybuje takovýmto způsobem, můžeme tedy vyřešit celý problém. Neboť pokud je vnější obal magnetem s póly v určité vzdálenosti od pólů podélné rotace a je-li podobně vnitřní jádro magnetem s póly na jiných místech, které také neleží v ose rotace a díky pomalejšímu pohybu se postupně posouvají vzhledem k vnějším pólům, můžeme racionálně vysvětlit odchylky magnetické jehly, což se dosud ještě nikomu nepodařilo.

Poté co vyjmenoval hlavní námitky, které by čtenář mohl proti jeho teorii mít – tedy že žádná vnitřní koule by se nemohla udržet na svém místě ve středu vnějšího obalu, že mořská voda by trvale pronikala dovnitř a že věčná temnota vnitřního světa by činila jakýkoli život nemožným – Halley poněkud neobratně uvádí „moudrost Stvořitele, který vytvořil makrokosmos mnohem rozmanitějšími způsoby, než si člověk dokáže představit nebo vyjádřit“. Do své práce však zařadil schéma své vize duté Země spolu s několika matematickými údaji, aby svou teorii vysvětlil:

Připojuji následující schéma, na kterém je Země představována vnějším kruhem a třemi vnitřními kruhy, jejichž velikost je přibližně rovna planetám Venuši, Marsu a Merkuru. Ty všechny by se do zeměkoule vešly a jsou zobrazeny i všechny mezivrstvy, dost silné na to, aby udržely jejich váhu. Výduť každé mezivrstvy, která má v diagramu odlišný odstín, je podle mého předpokladu tvořena magnetickým materiálem a to vše se otáčí kolem společné osy s tím rozdílem, že vnější obal se točí přece jen o něco rychleji než vnitřní koule. Tedy počítáme-li, že průměr Země je něco kolem osmi tisíc anglických mil, ponechávám pět set mil pro tloušťku vnějšího obalu a dalších pět set mil pro médium vytvářející mohutnou atmosféru Venuše. Té opět přisuzuji slupku o stejné tloušťce a ponechávám velký prostor mezi její výduť a Marsem. Podobně je tomu mezi Marsem a Merkur, který potom lze považovat za pevnou kouli o průměru přibližně dvou tisíc mil.

Halley svůj článek uzavírá výzvou: „Ukázal jsem tudíž možnost daleko obsáhlejšího stvoření, než jakou si dosud kdokoli uměl představit. Pokud se těm, kteří nejsou dostatečně seznámeni s magnetickým systémem, zdá podivná, doufám, že se sami zaprvé pokusí seznámit se s podstatou věci a zadruhé se pokusí nalézt jednodušší řešení.“

Teorie sira Edmonda Halleye se během následujících třiceti let dočkala několika vydání a opravených vydání, z čehož lze usuzovat, že byla vzdělané veřejnosti známá, i když se nezdá, že by byla kladně přijata jeho vědeckými současníky. Většina z nich se více zajímala o jeho teorii odchylky magnetické jehly. Královský astronom nicméně v obraně své teorie pokračoval a v březnu 1716 k ní přidal další významnou poznámku poté, co se nad celou severní Evropou objevila překrásná *aurora borealis*. Podle Halleye poskytla odpověď na otázku, co osvětluje podzemní svět. Do *Philosophical Transactions* napsal další článek, ve kterém detailně jev popsal a nabídl vysvětlení.

Podle Halleye byly rozličné teorie vyslovené různými astronomy zcela mylné. On osobně došel k závěrům, že záře byla způsobena „únikem světélkujícího materiálu, který dodává vnějším koulím trvalé světlo“. Tvrdil, že tento materiál může nejspíš uniknout tam, kde je vnější obal nejtenčí, což byl samozřejmě severní pól, protože

jeho přítel Newton právě dokázal, že Země je na pólech zploštělá – a Halley věřil, že toto zploštění je způsobeno ztenčením vnější koule.

I když mnozí matematici a fyzici později Halleyovu hypotézu zcela opomíjeli, celá řada dalších byla touto teorií natolik ovlivněna, že ji uváděli ve svých vlastních pracích. Mezi prvními to byl Cotton Mather (1683–1728), novoanglický puritánský duchovní, známý tím, že dal podnět k propuknutí čarodějnické mánie v Salemu. Celým srdcem souhlasil s Halleyovými slovy z kapitoly o magnetismu a téměř doslova je zopakoval ve svém traktátu *Christian Philosophy* roce 1721. „Vnější část naší planety můžeme považovat za skořápku,“ napsal „vnitřní za jádro nebo za vnitřní zeměkouli, uzavřenou v naší, a mezi oběma je tekuté médium, a to vše má společný střed a osu podélného otáčení a otáčí se dokola s naší Zemí jednou za čtyřadvacet hodin.“

V dalším oddíle Mather tvrdí, že s Halleyem souhlasí i v jeho závěrech týkajících se *aurory borealis*: „Vnitřní médium může být trvale světélkující, anebo může být vnitřní výduť pokryta stejnou substancí, jako je pokryt povrch Slunce, anebo může obsahovat podivné *luminaries*, o jejichž podstatě nemáme žádnou představu... Ale čas se zastavil, dostali jsme se až ke hranicím, kam je lidskému duchu dovoleno dosáhnout, pronikli jsme až na samou hranici své vlastní představivosti.“

Navzdory Matherovu nestoudnému opakování Halleyových slov lze říct, že díky jemu se podařilo udržet představy o duté Zemi živé až do doby, kdy se pozdější generace ve snaze najít vysvětlení svých představ o ďáblech, démonech a všech druzích podivných úkazů seznamovaly s jeho dílem a teoriemi vztahujícími se k tomuto tématu.

Plodný švýcarský matematik Leonhard Euler (1708 až 1783), tvůrce nové metody řešení problémů v astronomii, se později dohadoval, že pokud by Země byla dutá, byl by uvnitř pouze jeden svět s centrálním sluncem poskytujícím osvětlení. Naopak sir John Leslie (1766–1832), skotský přírodní filozof a experimentátor v oblasti záření, se domníval, že vnitřní svět má pravděpodobně *dvě* slunce obíhající kolem společného těžiště. Dokonce je pojmenoval Pluto po řeckém bohu podzemí a Prosperina, což byla polobohyně a Plutonova manželka po polovinu každého roku.

Navzdory poznámkám všech těchto mužů a zvědavé veřejnosti trvalo téměř celé století, než se někdo chopil záhady duté Země se stejným nadšením jako sir Edmond Halley. Tentokrát to však nebyl pouhý zastánce teorie královského astronoma, ale spíš dobrodruh, který se rozhodl, že sám navštíví pozemní svět, o němž byl přesvědčen, že leží pod jeho nohama.

Kapitola 3 – Teorie soustředných koulí

Ve starém parku města Hamiltonu v jihozápadním Ohiu stojí podivný, větry ošlehaný monument, který v každodenním shonu průmyslového centra snadno minete. Tvoří jej čtyřhranný osten vysoký téměř jeden a půl metru, na němž spočívá dutá koule. Nápis dole, omšelý až téměř k nečitelnosti, hlásá každému, kdo se zde zastaví, že byl vztyčen v roce 1892 člověkem s podivným jménem Americus Vespucius Symmes na počest jeho otce, kapitána Johna Clevese Symmese. Památník jej neoslavuje jako vojáka, protože město se pyšní majestátním Památníkem vojáků, plavců a pionýrů, ale – a to je daleko zajímavější – jako prvního soudobého zastánce legendy o duté Zemi. Slova na desce jsou stejně obyčejná jako na každém monumentu kdekoli ve světě:

KAPITÁN JOHN CLEVES SYMMES

voják, filozof a autor

Symmesovy teorie soustředných koulí

a prázdnoty na pólech

Bil se za názor, že Země je dutá a uvnitř obyvatelná

Bohužel většina lidí v Hamiltonu neví o Symmesově životě ani o jeho teorii téměř nic. Ti, kteří berou kapitána na vědomí, jej považují za excentrika, který zbytečně marnil život cestováním, přednášením bláznivých teorií a sháněním finančních prostředků pro cestu do vnitřního světa. A přece vše, co Symmes udělal, bylo, že po ukončení své výjimečné vojenské kariéry věnoval celý život vysvětlování toho, co považoval za odpověď na odvěkou otázku o existenci duté Země. Město Hamilton leží na Great Miami River, asi čtyřicet kilometrů severně od Cincinnati, a vyrábí se zde textil, papír, automobilové součásti, sejfy a mechanická a hydraulická zařízení. I když je sídlem místní vlády, nemůže být v žádném

případě považováno za turistickou atrakci, přestože má dosti kuriózní historii. První stavbou zde byla pevnost Fort Hamilton, kterou mezi lety 1791 a 1796 používal generál „šílenec“ Anthony Wayne jako svou základnu při výpravách proti Indiánům. V roce 1794 bylo v okolí pevnosti postaveno město zvané Fairfield, které bylo později přejmenováno po americkém státníkovi Alexandru Hamiltonovi. Stavba miamského a erijského kanálu během padesátých let devatenáctého století, která spojila Cincinnati na jihu s Daytonem na severu, zabezpečila jeho budoucnost místního centra. První osadníci měli samozřejmě jiné starosti než zkoumat obrovské náspy, nacházející se všude v okolí, o nichž se tvrdilo, že tu jsou odnepaměti. Zcela jistě ti, kteří obhospodařovali půdu a sledovali mnohem praktičtější cíle, četné z nich srovnali se zemí, dříve než je mohli prozkoumat archeologové. Spekulace o původu násypů nespádají do oblasti našeho zájmu, ale Robert Charroux ve své knize *Záhadné neznámo* (1972) uvádí jedno fascinující vysvětlení:

V Severní Americe, a zvláště v Ohiu, lze nalézt náspy a ohromné serpentiny, které byly na Zemi postaveny ještě před úsvitem prehistorie. Je nepopiratelné, že za těchto dávných dnů jich zde byly v tisíce – což by mohlo vyvolat otázku, zda slavná „Země kopců“ našich keltských předků namísto v Mexiku neležela v Severní Americe, alespoň za oněch dávných časů. Později se „Země kopců“ snad mohla nacházet v Mexiku, kde byly vztyčeny první hliněné mohyly. Ať už je pravda jakákoli, množství umělých valů ve Státech je ohromné. V Chillicothe ve státě Ohio (nedaleko Hamiltonu) jich je čtyřicet, všechny kónického tvaru...

Zdá se, že toto vše udělalo z Hamiltonu ve státě Ohio ideální místo pro působení Johna Clevese Symmese, zastávce teorie soustředných koulí, přestože odtud nepocházel.

Narodil se v Sussexském okrese státu New Jersey 5. listopadu 1780 a byl zde i pokřtěn po svém proslulém strýci stejného jména, který hrál významnou roli v dějinách Středozápadu coby zakladatel „Symmesových obchodů“. Mezi jeho předky patřili též význační novoangličtí duchovní, z nichž prvním byl Zachariáš Symmes, anglický puritán, který do Massachusetts emigroval z východní Anglie v roce 1634.

Ve škole se mladý John projevoval jako oslnivý talent na matematiku a vědu obecně a patřil též k náruživým čtenářům. A protože rodinná knihovna obsahovala řadu děl Cottona Mathera, přítele Zachariáše Symmese, lze předpokládat, že se mladík poprvé seznámil s teorií duté Země prostřednictvím *Křesťanského filozofa*.

Avšak ve věku dvaceti let si vybral pro svou budoucí kariéru službu v armádě a brzy se projevil jako velmi schopný voják. Kolem roku 1812, po vypuknutí americko-britské války, byl povýšen do hodnosti kapitána. Zúčastnil se bitev u Bridgewateru a Lundy's Lane a byl vyznamenán za statečnost. V roce 1813 sehrál důležitou roli při vítězství Olivera Hazarda Perryho v bitvě u Erijského jezera, kdy proti britským obráncům vedl úderný oddíl, čímž uvolnil cestu pro hlavní nápor Perryho vojsk. Sám dostal několik medailí za statečnost a stal se téměř národním hrdinou. Bohužel se jeho osobitý vojenský styl – který mu nicméně pomohl při onom překvapivém útoku – pojil s ostrým jazykem namířeným jak proti vlastním mužům, tak i proti nadřízeným, což mu u vedení armády nepřineslo velkou oblibu. Po konečném rozhodujícím vítězství Andrewa Jacksona v New Orleansu v lednu 1815 byl Symmes odklizen do pevnosti na horním toku řeky Mississippi.

Ačkoli musel být tímto svým přeřazením frustrován, rozhodl se, že volného času využije k rozšíření svých znalostí o tom, jak je zformována planeta Země. Toto téma ho zaujalo už před mnoha lety, když četl eseje Cottona Mathera. Četba jej přivedla k teoriím dvou amerických profesorů, Abnera Burnetta a Johna Woodwarda. Burnett tvrdil, že Země začala svou existenci coby plovoucí koule bahna pokrytá naftou a nabalující na sebe „vesmírnou špínu“, čímž se vytvořila vnější krusta, zatímco Woodward měl představu, že planeta je vytvořena z oddělených vrstev různých materiálů, které leží jedna na druhé stejně jako „slupky cibule“. John Cleves Symmes však navrhl vlastní řešení, a to že Země je dutá a složená z pěti soustředných koulí uložených pod vnějším obalem se společným středem.

Kromě toho, že četl odbornou literaturu, byl Symmes také bystrý pozorovatel. Povšiml si, že v přírodě se vyskytuje velké množství dutých úvarů; od rákosí rostoucího v zátokách řeky Mississippi až po kosti v mase podávaném k večeři. Co však bylo nejpodivnější: došel k závěru, že Newtonova gravitační teorie je *chybná*. Namísto tohoto výkladu předpokládal, že atmosféra je naplněná neviditelnou substancí, kterou pojmenoval „vzdušné elastické fluidum“, složenou

z maličkých kuliček éteru, které byly také duté. A je to právě tato neviditelná substance, která vše tlačí k zemi, a ne „tažná“ Newtonova gravitační síla, tvrdil.

Celá tato teorie se pro něj postupně stala posedlostí a v roce 1816 dokonce odstoupil ze své funkce, aby ji mohl představit americké veřejnosti. Kvůli financování svého výzkumu se přestěhoval do St. Louis ve státě Missouri a založil obchod, v němž zásoboval armádu a obchodoval s Indiány, a přitom si našel čas pokračovat na svém projektu. Také se oženil s vdovou Mary Anne Lockwoodovou, která již v té době měla šest dětí a brzy si s ní pořídil čtyři další. Všechny pojmenoval podobně jako svého prvorozeného – Americus Vespucius Symmes.

Jednoho dne, když seděl na břehu řeky Missouri, napadla ho nová myšlenka. Pokud do dutiny pod povrchem vedou nějaké vchody, nejpravděpodobnějším místem jejich výskytu jsou severní a jižní pól. Ale jak se tam dostat a zjistit to? Věděl, že bude nevyhnutelné požádat o pomoc vládu a vědecké kruhy, a proto se rozhodl vydat prohlášení, které poslal prezidentovi Spojených států, Kongresu, hlavním americkým univerzitám, hlavám států a význačným vědeckým kapacitám v Evropě, jakož i do všech větších měst a metropolí země. Podívejme se na ukázkou z tohoto jedinečného dokumentu, datovaného 10. dubna 1818, který zajistil Symmesovi pochybnou slávu a je stále ještě umístěn v Kongresové knihovně ve Washingtonu.

OBĚŽNÍK

CELÉMU SVĚTU

V St. Louis, Missouri
Severní Amerika, 10. dubna 1818

Prohlašuji, že Země je dutá, zevnitř obyvatelná a obsahuje několik pevných soustředných kulových slupek, jednu v druhé, a otvírá se u pólů v rozmezí dvanácti až šestnácti zeměpisných stupňů.

Ručím svým životem za pravdivost této skutečnosti a jsem připraven prozkoumat uvedenou dutinu v případě, že mě svět podpoří a pomůže mi cestu podniknout.

John Cleves Symmes, Ohio
bývalý kapitán pěchoty

Nota bene: Do tisku mám připravené pojednání o principech této problematiky, kde uvádím důkazy pro výše uvedená tvrzení, vysvětlení rozličných jevů [sic] a odhaluji „zlaté tajemství“ dr. Darwina.

Mým honorářem, který věnuji své ženě a jejím deseti dětem, budiž přízeň tohoto i nově objeveného světa. Za své patrony jsem vybral dr. S. L. Mitchella, sira H. Davyho a barona Alexandra von Humboldta. Žádám, aby se sto odvážných, dobře vybavených společníků vydalo se mnou na podzim ze Sibiře na saních tažených soby po zamrzlé mořské hladině. Zavazují se, že nalezneme teplou a bohatou zemi, obdařenou prosperující vegetací a bohatou zvířenou a možná i obydlenou lidmi, a to hned poté, co překročíme 82. stupeň severní šířky. Navrátíme se následujícího jara.

J. C. S.

K dopisu je připojena poznámka, že k dokumentu byl přiložen další dopis podepsaný několika prominentními obyvateli St. Louis, potvrzující, že autor je „dobrý otec, vážený obchodník a oddaný křesťan“. Ale toto psané poselství vyvolalo u adresátů pouze zmatené mlčení, i když – podle jistých amerických zdrojů – byl prý ruský car uchvácen myšlenkou na nové země, které by bylo možné dobývat. Comte de Volnay v pařížské Akademii věd však odmítl pisatele jako „šílence“.

Symmes se však nedal odradit a o své teorii sepsal četné články a také se rozhodl o ní přednášet, přičemž žádal finanční dary, které měly uskutečnění expedice umožnit. Mladík Paul Clark, který byl přítomen při jedné z kapitánových přednášek na fakultě Union College v zimě 1826 až 1827, si učinil podrobné poznámky a později napsal významný článek „Symmesova teorie o Zemi“, který publikoval v *Atlantském měsíčníku* v dubnu 1873. Píše zde:

Podle této teorie je Země koule, dutá a na pólech otevřená. Průměr severního otvoru je přibližně dva tisíce mil, vzdálenost od povrchu k povrchu je čtyři tisíce mil. Jižní otvor je o něco větší. Roviny těchto otvorů jsou

rovnoběžné, ale svírají úhel dvanácti stupňů s rovníkem, takže nejvyšší část severního otvoru leží přímo proti nejnižší části jeho jižního protipólu. Zemská skořápka je silná přibližně tisíc mil, její okraje, zde nazývané obruby, svírají přibližně úhel pětadvacet stupňů. Od vnitřního, konkávního, k vnějšímu, konvexnímu povrchu je vzdálenost tisíc pět set mil. Pokud bychom tyto obruby načrtli na mapě, byla by vidět pouze jejich vnější část; vše nad nimi, a to směrem jižním i severním od rovníku, bude ležet na jejich hraně a uvnitř obrub. Celé polární oblasti nad současnými mapami budou mimo zorné pole. Čáry poledníků se táhnou v kolmém směru od rovníku až k vnějším okrajům obrub a poté se ovíjejí kolem jejich povrchu a končí přímo pod nejvyšší částí obrub na severní i jižní polokouli.

Čára, která lemuje okraj severní obruby začíná v Laponsku na přibližně 68. stupni severní šířky a 20. stupni východní délky, na poledníku protínajícím Špicberky, odkud se táhne jihozápadním směrem přes Atlantský oceán a jižní část Grónska, Hudsonův záliv a přes kontinent k pobřeží Tichého oceánu poblíž Cookovy zátoky, potom přes Foxovy ostrovy přibližně k 50. stupni severní šířky a 160. stupni západní délky na jih od Beringova průlivu. Poté znovu prochází přes Atlantik, křížuje jižní část Kamčatky, pokračuje severozápadním směrem přes Sibiř, proniká na území Evropy přes pohoří Ural přibližně u 58. stupně severní šířky a poté směřuje poblíž arktického pobřeží podél ústí Bílého moře ke svému počátku.

Kapitán Symmes sobrovským úsilím porovnal četná jednotlivá fakta shromážděná různými badateli a dal je do souvislosti s vyprávěními Rosse, Howeho, Perryho, McKenzieho a dalších, kteří se po pevnině i po moři snažili probádat polární oblasti. Po vyslovení Symmesovy teorie v roce 1829 byly shromážděny další důkazy na její podporu. Ti, kteří tyto důkazy získali, zřejmě o platnosti této hypotézy nemají žádné pochybnosti. Vezmeme-li v úvahu dostupná fakta, nemůžeme jejího autora obviňovat, že by vycházel ze smyšlených předpokladů.

Clark také upozorňuje na to, že Symmes uváděl na podporu své teorie známá fakta, jako jsou neobvyklé klimatické podmínky

pozorované v oblasti pólů, obrovské plochy oceánů, které se zde nacházejí, jevy typu *aurora borealis*, jež lze vysvětlit pouze pomocí světla pronikajícího otvory na pólech, zmatené chování střelek magnetů a také prstence Saturnu, které jsou samy o sobě potvrzením teorie soustřednosti. Clark uzavírá, že přednášející na podporu své teorie shromáždil úctyhodné množství údajů a argumentů a „pouze čas, který vždy podhalí roušku tajemství, rozhodne, zda je tato neobvyklá teorie pravdivá zcela, anebo jen částečně a je-li její autor pouhý vizionář či význačný filozof, jehož jméno bude lidstvem uznáváno“.

Navzdory tomuto názoru, plnému pochopení, se kapitán Symmes setkával povětšinou s výsměchem a někdy musel divočejší odpůrce přímo fyzicky vyprovodit ze dveří. Jeho poněkud šovinistické tvrzení, že objev duté Země by Americe kromě nových teritorií přinesl i slávu, však v některých menších komunitách našlo jistou odezvu. Symmesovy žádosti o podporu časem přilákaly pozornost zámožného obchodníka Jamese McBridea z Miami, člena správní rady místní univerzity, který měl konexe v nejvyšších kruzích. Symmesovi finančně pomohl, aby se mohl usadit poblíž Hamiltonu, a seznámil jej s příznivcem jménem Richard Mentor Johnson, poslancem za sousední stát Kentucky. Johnson se projevil jako otevřený inteligentní politik, který – i když v platnost Symmesovy teorie tak úplně nevěřil – přesto se domníval, že si alespoň zaslouží, aby byla zaslána do Washingtonu.

28. ledna 1823 Johnson v Kongresu navrhl, aby „vláda Spojených států financovala expedici, která by potvrdila nárok na území uvnitř země“. Nastínil Symmesovu teorii a plány a ukázal obrovskou hromadu dopisů, o kterých tvrdil, že přišly od lidí z Ohia, Kentucky, Indiany a Missouri. „Všechny jsou od rozumných, inteligentních voličů požadujících, aby dobyl slávu a přinesl užitek Spojeným státům tím, že otevře přístup k těmto novým územím,“ prohlásil.

Bohužel jen malý počet senátorů sdílel Johnsonovo nadšení, a proto byl návrh odložen. Pro Symmese to znamenalo, že se musel po nezbytných financích poohlédnout jinde, zatímco pro Johnsona se ta epizoda brzy stala poněkud neobvyklým milníkem v kariéře, která později vyvrcholila jeho zvolením viceprezidentem.

Avšak díky neochabující podpoře Jamese McBridea byl Symmes schopen pokračovat ve svém cyklu přednášek, které jej na celé měsíce oddělily od ženy a dětí v Hamiltonu. Nakonec procestoval

celou zemi. V březnu 1824 bylo pro něho velkým povzbuzením benefiční představení v Cincinnati Theatre, konané na podporu jeho navrhované expedice, po němž následovala jeho nejúspěšnější přednáška – kde jinde než v Hamiltonu. Po jejím skončení obecenstvo prohlásilo, že se „domnívá, že si Symmesova teorie o Zemi zasluhuje patřičnou pozornost a úctu amerického národa“. McBride shromáždil všechny Symmesovy poznámky a články a publikoval je v roce 1826 pod názvem *Symmesova teorie koncentrických sfér*. Majetný filantrop sem také zahrnul zobrazení Symmesova zemského glóbu a předmluvu, kde vyslovuje své přesvědčení:

I když konkrétní poloha a místo, kde se hranice otvorů na pólech nacházejí, nejsou určeny s naprostou jistotou, přesto věříme, že jsou téměř správné. Jejich umístění bylo zjištěno na základě jevů, které se v těchto oblastech vyskytují – jako je pás neboli zóna, ve které kromě lišejníku nerostou žádné rostliny ani jiná vegetace; dále příliv oceánu, který probíhá v různých směrech a zdá se, že se setkává, a *aurora borealis*, jež se objevuje ve směru jižním.

Další petice podporující Symmese byly zaslány do Kongresu a valnému shromáždění státu Ohio, ale bezúspěšně. V roce 1825 bylo kapitánovi nabídnuto, aby se zúčastnil ruské polární expedice, ale v té době musel odmítnout kvůli své bídě finanční situaci a chátrajícímu zdraví. Vypětí z neustávajících vyčerpávajících přednášek vyústilo v roce 1828 po cestě do Kanady v kolaps. Věrný přítel McBride zorganizoval přepravu nemocného zpět do Hamiltonu, kde se o něj s velkou péčí postarala jeho strádající manželka. Vlastní posedlost stála nakonec Johna Clevese Symmese život, zemřel ve spánku 29. května 1829. Byl zpopelněn se všemi vojenskými poctami a nekrolog v *Hamiltonském orlu* mluvil obdivněji o jeho vojenské kariéře než o „teorii koncentrických sfér“.

Symmesova teorie však nezemřela se svým autorem. Jeden z jeho následovníků, Joseph Reynolds, absolvent Ohiojské univerzity, kterého kapitán upoutal svými dedukcemi při jedné z přednášek a který se stal manažerem veřejných vystoupení, se rozhodl pokračovat v úsilí získat peníze na expedici do nitra Země. Jeho veřejná vystoupení byla poněkud barvitější, než bylo zvykem u jeho učitele: sliboval podzemní svět zaplavený teplým světlem, s krásnými městy, obývaný rasou obrů vysokých šest metrů,

chránících poklady nezměrné hodnoty. Pozvání k účasti na expedici, která Reynolds nabízel, nakonec vynesla stovky dolarů.

Největším Reynoldsovým triumfem však bylo, když se mu podařilo přesvědčit o reálnosti svého plánu amerického ministra námořnictva Samuela Lewise Southarda. Zdá se, že Southard následně nepřesvědčil nikoho menšího než prezidenta Spojených států Johna Quincyho Adamse o tom, že Reynoldsova teorie *stojí* za prozkoumání. Existují důkazy, že prezident zažádal o analýzu možnosti vyslat k jižnímu pólu vojenskou loď. Než k tomu však došlo, skončilo Adamsovo volební období a jeho následovník, neomylný velitel americké armády a válečný hrdina z roku 1812 Andrew Jackson (1767–1845), hodil návrh do koše.

Joseph Reynolds pak zkusil jinou strategii. V roce 1829 založil Společnost průzkumu duté Země a vydal certifikáty, které obchodoval na newyorské burze. Zdálo se, že na této myšlence a na pověstech o tom, jaké štěstí potká ty, kteří podzemní svět objeví, bylo něco, co upoutalo největší dobrodruhy mezi majetným obyvatelstvem. Reynoldsovi a jeho společníkům se podařilo shromáždit dostatek prostředků na to, aby k jižnímu pólu vyslali dvě plavidla. Byly to brigantiny *Annawan*, které velel kapitán N. B. Palmer, a *Seraph*, plující pod kapitánem Robertem Pendeltonem. Z newyorského přístavu vypluly 29. října 1829. Existují jisté pochybnosti, zda se Joseph Reynolds vůbec na tuto expedici vydal, i když dokumenty se zmiňují o přítomnosti jistého „vědce“ jménem „J. Reynolds“, doprovázeného „dr. Watsonem“. Stejně nejasný je osud obou lodí. Jedna verze tvrdí, že brigy dosáhly pouze pobřeží Chile a potom se jejich posádky vzbouřily. Jiná mluví o ztroskotání, zatímco třetí potvrzuje, že skutečně dosáhly pólu, ale vzápětí se skupina mužů, která se vylodila na polární čepičku, ztratila a podařilo se je zachránit těsně předtím, než zemřeli hladem a zimou. Je však naprosto jisté, že ubohá expedice nenašla na jižním pólu žádný otvor a o Josephu Reynoldsovi už nikdy nikdo neslyšel.

Je paradoxní, že Symmesovy bezpochyby vážně míněné záměry skončily takovýmto fiaskem. Ale stejně jako jeho památník v Hamiltonu přežívá tok času, i jeho myšlenky žijí dál a stávají se inspirací pro druhé. Ve světě literatury dala jeho teorie vznik celé sérii románů a povídek, které více než půldruhého století uchvacovaly a těšily čtenáře, z nichž většina nevěděla nic anebo téměř nic o zdroji jejich inspirace.

Americký spisovatel Edgar Allan Poe vlastně vymyslel tuto školu fikce a poprvé ji publikoval v krátké povídce *MS nalezený v láhvi*, vydané roku 1833. Po ní následoval román *Příběh Arthura, Gordona Pyma*, jenž zůstal po smrti autora nedokončen. „Dokončil“ jej až Jules Verne, který dílo nazval *Cesta do středu světa* (1872). Vypráví o skupině průzkumníků, kteří odvážně proniknou do duté země skrze jádro spícího vulkánu. V roce 1959 byl román nápaditě adaptován a zfilmován s Jamesem Masonem v roli vůdce celé skupiny.

Symmeseova ducha lze rovněž nalézt v díle Williama R. Bradshawa *Bůh Atvatabaru: historie objevu vnitřního světa a dobývání Atvatabaru* (1892), které bylo publikováno spolu s mapami „vnitřního světa“, zcela jasně inspirovanými i Symmesovou teorií. Tato dutá země je však obydlena vyznavači kultu lásky, kteří na sex bez orgazmu pohlížejí jako na nástroj věčného mládí. Román *Podzemní člověk* (Underground Man), napsaný v roce 1896 Gabrielem Tardem, se těšil přízni H. G. Welse, který napsal předmluvu pro anglické vydání. Popisuje, jak se poté, co byla energie Slunce vyčerpána, poslední obyvatelé planety uchýlili do utopického podzemního světa. Krátká povídka Freda Thorpeho *Ve světě pod námi* z roku 1897, která se také zabývá dobrodružstvím v podzemí, předcházela celé sérii románů Edgara Rice Burroughse, kterou v roce 1914 zahájilo dílo *U jádra Země*.

Ztracené národy žijící v podzemním světě jsou také popisovány ve známém díle Charlese Willinga Bealea *Tajemství Země* (The Secret of the Earth), vydaném v roce 1899, v románu *Neequa neboli záhada věků* (Neequa, or The Problem of the Ages, 1900) Jacka Adamse, v němž je v podzemí dosaženo rovnosti pohlaví, a také v naprosto výjimečném díle nazvaném *Vlčí člověk: pověst o úžasných dobrodružstvích v podzemí* (The Wolf Men: A Tale of Amazing Adventures in the Underworld), který publikoval Frank Powell v roce 1906 a který zasadil do prehistorických časů. Nověji na tuto tradici navázali S. Fowler Wright, autor *Světa dole* (The World Below, 1953), stejně jako Howard Waldrop a Steven Utley díky své geniální krátké povídce *Černočerná šachta – od pólu k pólu* (Black as the Pit, from Pole to Pole) z roku 1977, která jako by spojovala ducha Symmese, Reynoldse a Poea. *Dutá Země* (The Hollow Earth, 1990) od Rudyho Ruckera, profesora matematiky na Státní univerzitě v San José, volně navazuje na celou Symmesovu ságu a popisuje, jak hlavní hrdina náhodou narazil na jeden z otvorů, jejichž existenci na jižním pólu kapitán popsal, a zde

nalezl podzemní svět plný větších překvapení, než si kdy kdokoli dokázal představit.

Ale *skutečný* příběh o hledání duté Země má své vlastní zapeklitosti, které budeme objevovat v následující kapitole.

Kapitola 4 – Podivné putování Olafa Jansena

V Glendale, rozsáhlém severním předměstí Los Angeles, dnes nenajdete nikoho, kdo by s jistotou věděl, kde bydlel Olaf Jansen – pokud vůbec o tomto významném starém mořeplavci kdy slyšel. Před lety se ještě našli pamětníci, kteří tvrdili, že tento člověk, který o sobě tvrdil, že podnikl cestu do nitra Země, měl dům blízko dnešního Colorado Boulevardu, zatímco jiní byli přesvědčeni, že žil poblíž losangelské zoo – kam měl být podle cyniků zavřen poté, co svá dobrodružství uveřejnil. Avšak s největší pravděpodobností stál jeho skromný malý bungalov kousek od Foothill Boulevardu v jihovýchodní části údolí San Fernando, protože Jansen sám často mluvil o pohledu z okna své ložnice na slunce vycházející nad vrcholy ranče San Jacinto, ležícího východním směrem.

Glendale je rušná obytná a průmyslová zóna. S vlastním letištěm, vysokou školou a 600akrovým Brand Parkem. Za místní pamětihodnosti jsou považovány Casa Adobe, stavba z vepřovic z roku 1860, a Forest Lawn Memorial Park, kde odpočívají v pokoji mnozí z nejlepších a nejvýznamnějších obyvatel Los Angeles. Hřbitov byl založen v roce 1886 a jsou zde umístěny reprodukce velkých uměleckých děl včetně „Wee Kirk o' the Heather“, repliky skotského kostela Annie Laurie. I když některé zprávy hovoří o tom, že ve Forest Lawn je pohřben i Olaf Jansen, jeho hrob nebyl nikdy nalezen.

Příběh, který tento rodilý Skandinávec o své cestě do duté Země vyprávěl, byl předmětem bouřlivých diskusí už v roce 1908, kdy byl uveřejněn. V některých kruzích byl odvržen coby romantická fantazie, jinde zas byl autor obviňován z toho, že se pokusil o důmyslnou adaptaci teorií Johna Clevese Symmese. Olaf Jansen však tehdy, ve svých devadesáti letech, trval na tom, že jeho vyprávění je v každém ohledu pravdivé. Po mnoho let odmítal o svých dobrodružstvích diskutovat, a to především díky reakci, kterou po svém prvním zveřejnění vyvolaly, a z důvodu

traumatizujícího dopadu, který to vše mělo na jeho život. Jeho svědectví je však jedním z mála z celé řady vyprávění zapadajících do Symmesových představ o návštěvě vnitřního světa, které nebyly úplně odmítnuty. Podle svých vlastních slov Jansen nikdy předtím, než zakusil svůj podivný zážitek na severním pólu, o Symmesovi ani neslyšel, ani nečetl nic o jeho „teorii soustředných koulí“. Kromě toho je vše o Jansenově původu a vzdělání, a rovněž o příteli, který později jeho příběh publikoval, spolehlivě zdokumentováno.

Olaf Jansen se narodil 27. října 1811 v Uleaborgu – dnešním Oulu – rybářském přístavu na východním pobřeží Botnického zálivu na území Finska. Jeho otec, Jens Jansen, byl Nor a narodil se na Lofotských ostrovech, zatímco matka pocházela ze Stockholmu, kde si později Jansenovi rodiče postavili dům.

Navzdory pokročilému stavu těhotenství paní Jansenové se manželé nevzdali každoroční plavby na své lodi po zálivu. Plánovali, že se před narozením svého prvorozeného dítěte vrátí do Stockholmu, ale rozbouřené moře zpozdilo jejich návrat a přinutilo je uchýlit se do Uleaborgu, kde paní Jansenovou přepadly porodní bolesti. Narodil se chlapeček a jeho vzezření jasně naznačovalo, že dítě po svém otci zdědilo vzrůst, sílu a bystré šedé oči. Jak rostl, projevoval vytrvalost, siláctví a sklony k vášnivosti, avšak to vše se pojilo s podivuhodnou noblesou mravů.

U mladého Olafa se velmi brzy projevila po otci zděděná láska k moři. Když ve Stockholmu ukončil ve věku čtrnácti let soukromou školu, vydával se pravidelně se svým otcem na rybářské výpravy podél skandinávského pobřeží. Jens Jansen byl člověk, který uměl vychutnávat vše, co moře poskytovalo, ale nikdy nepodceňoval jeho záludnosti. Vštěpoval svému synovi všechny návyky dobrého mořeplavce a živil jeho mysl vyprávěními o legendárních skandinávských bozích, které velmi miloval. Olafovi Jansenovi bylo pouhých devatenáct let, když se se svým otcem vydal na osudovou cestu, která jim měla zajistit významné místo v historii legendy o duté Zemi. Podle Olafa Jansena opustili 3. dubna 1829 Stockholm v otcově rybářské šalupě. Pluli mezi ostrovy Gotland a Oland a propluli úžinou, která odděluje Švédsko od Dánska. Po krátké zastávce v Kristiansandu na norském pobřeží zamířili podél Lofotských ostrovů na sever k nejseverněji položenému přístavu Hammerfestu. Když doplnili zásoby, vydali se ke Špicberkům, kde se poprvé setkali s ledovými horami. 23. června bezpečně přistáli v zátoce Wijade. Zde s úspěchem po několik dnů rybařili a poté

pokračovali skrze úžinu Hinlopen směrem k Zemi Františka Josefa. Na tomto místě začíná Olaf Jansen s podrobnějším popisem:

Po několik dní jsme pluli podél skalnatého pobřeží Země Františka Josefa. Nakonec začal vát příznivý vítr, který nám umožnil proplout kolem západního pobřeží, načež jsme po 24 hodinách vpluli do překrásné zátoky. Nebylo možné uvěřit, že jsme na Dalekém severu. To místo bylo zaplaveno bující vegetací, a přestože celková plocha území nepřesahovala dva akry, vzduch byl teplý a klidný. Přímo na severu se před námi rozprostíralo otevřené moře. Otec byl vášnivým vyznavačem Odina a Thora a často mi připomínal, že v dálavách, které leží za „Severním větrem“, žijí bohové. Vyprávěl mi také pověsti, že ještě dál na sever jsou území krásnější, než kdy oko smrtelníka spatřilo. Jeho nadšení roznítilo moji mladickou představivost a já vykřikl: „Proč se tam nevydáme? Obloha je jasná, vítr příznivý a moře klidné.“ Ještě dnes vidím výraz příjemného překvapení v jeho tváři, když se ke mně obrátil a zeptal se: „Synu, přeješ si vydat se se mnou na cestu bádání– plout daleko za hranice, kam kdy člověk pronikl?“ Přisvědčil jsem. „Výborně,“ poznamenal, „Bůh Odin nás ochraňuj.“ Okamžitě nastavil plachty, pohlédl na kompas, natočil před lodí severním směrem na otevřený průliv a naše cesta začala.

Rybářská šalupa pokračovala ve své plavbě na sever už třetí den, když byl Olaf probuzen ze spánku zvuky prudké bouře a otcovým voláním, aby mu pomohl stáhnout plachty. Mladý muž si pamatoval, že všude kolem jejich lodi byla „skličující mlha, černá jako egyptská noc a zároveň bílá jako vrchol oblaku, která se mísila s obrovskými bílými sněhovými vločkami“.

Zatímco oba muži zápolili s plachtovím, loď sebou házela a točila se, jako by ji svíral vír. Tato svízelná situace trvala asi tři hodiny, než se oba plavci, promáčení a úplně vyčerpaní, dostali do klidnějších vod. Zatímco zjišťovali poškození lodi, povšiml si Olaf náhle prazvláštního útvaru nad jejich hlavami:

Slunce svítilo pod takovým úhlem, jako bychom byli v jižních zeměpisných šířkách, a ne na Dalekém severu. Točilo se dokola a stoupalo stále výš, čas od času jej zakrývala mlha, avšak stále prokukovalo skrze krajky

mraků jako nějaké hněvivé oko osudu chránící severní končiny planety. V dáli napravo od nás dopadaly paprsky na ledovce a vytvářely ohňostroj nesčetných barev a tvarů, zatímco pod námi bylo zeleně zbarvené moře a nad námi purpurově rudá obloha.

Když Olaf náhodou ochutnal kapky mořské vody, které mu dopadly na ruku, zjistil, že je *sladká*. Rychle doplnili své zásoby tímto neočekávaným darem Štěstěny a pluli dál po několik dalších dní.

Jednoho dne mě otec překvapil: upozornil mě na nový jev daleko před námi, téměř na horizontu. „To je falešné slunce,“ vykřikl, „četl jsem o tom, říká se, že to je odraz nebo fata morgána. Brzy zmizí.“ Ale toto mdle červené falešné slunce nezmizelo po dobu několika hodin, a i když jsme si neuvědomovali, že by vyzařovalo nějaké světelné paprsky, pořád jsme na horizontu mohli zaznamenat jakési světlo, a to po dobu nejméně dvanácti z každých čtyřadvaceti hodin. Těžko jsme mohli tvrdit, že by jakkoli připomínalo nebeské Slunce, kromě toho, že bylo kulaté, a pokud nebylo zahaleno mraky nebo mlhou převalující se nad oceánem, mělo mlhavě červenou až bronzovou barvu, která se měnila v bílou, jako by to byl zářící mrak, odraz nějakého mohutného skrytého zdroje. Nakonec jsme se shodli, že toto jakoby kouřem zakryté slunce, ať už jeho zář způsobovalo cokoli, nemůže být odrazem našeho Slunce, ale je to snad nějaký druh *skutečné* planety.

Také lodní kompas ukazoval, že se děje cosi velmi podivného.

Kompas, který jsme z obavy před další bouří bezpečně upevnili na místě, stále ukazoval severním směrem a pohyboval se kolem své osy tak, jako bychom byli ve Stockholmu. Střelka se přestala stáčet směrem dolů. Co to mohlo znamenat? Naše mnohodenní plavba nás s určitostí musela zanést za severní pól, a střelka přesto stále ukazovala k severu. Velice nás to skličovalo, protože naše cesta teď zcela jistě vedla na jih.

Podle vyprávění Olafa Jansena viděli z paluby rybářské lodi během následujících patnácti dnů linie pobřeží několika různých pevnin, z nichž některé byly velmi ploché a jiné pokrývala poměrně mohutná pohoří. Nakonec se na jednom rozhodli přistát. Když se

tak potulovali krajem, objevili krajinu s rychle tekoucími řekami, překrásnými stromy a bohatstvím flóry, na jakou byli zvyklí z domova, ale vše bylo jaksi větší. Jak Olaf vzpomíná dále, jejich pozornost opět upoutalo „slunce“:

Mezitím jsme ztratili z dohledu sluneční paprsky, ale zaznamenali jsme záři „uvnitř“, která vycházela z mdle červeného slunce, kterého jsme si povšimli již dříve. Nyní vyzařovalo bílé světlo, které jako by vycházelo z mračného oblaku daleko před námi. Řekl bych, že z něho vycházelo víc světla než ze dvou měsíců za nejjasnější noci. Během dvanácti hodin nám tento bělostný oblak zmizel z očí, čímž vzniklo zatmění, a následujících dvanáct hodin byla noc... Diskutovali jsme s otcem o tom, že kompas stále ještě ukazuje k severu, přestože jsme teď věděli, že jsme přepluli přes zakřivení nebo okraje zemského otvoru a octli se daleko směrem na jih na vnitřním povrchu zemské kůry, která podle našich odhadů musela být asi tak tři sta mil tlustá, měřeno z vnitřního k vnějšímu povrchu. Relativně vzato, není o nic silnější než skořápka vejce, takže uvnitř je téměř stejně velká plocha povrchu jako na vnější straně Země. Obrovský zářící oblak nebo balon matně červeného ohně, který jsme pojmenovali „Zakouřený bůh“ – ohnivě červený ráno a večer a překrásně bílý v noci – zdánlivě visel uprostřed ohromné prázdnoty „uvnitř“ země a setrval na svém místě vlivem neměnných zákonů gravitace anebo atmosférické síly, kterážto možnost rovněž přichází v úvahu. Ve skutečnosti je nehybný a efekt dne a noci „uvnitř“ je vlastně důsledkem denní rotace země.

Podle Olafa Jansena trvala neobvyklá odysea obou mužů snad „stovku anebo i více dní, které se vymykají popisu“. Současně docházelo k malým změnám klimatu a oceánu, kterým proplouvali:

Počítali jsme, že je listopad nebo prosinec, a cítili jsme, že takzvaný jižní pól se otáčí směrem k Slunci. Tudíž jak jsme se vzdalovali vnitřnímu světlu „Zakouřeného boha“ a jeho mírnému teplu, měli bychom se setkat se světlem a teplem nebeského Slunce, prosvítajícího skrze jižní zemský otvor. Nemýlili jsme se.

Jejich loď se pak ještě jednou dostala do vlnobití stále větších vln a kupředu ji hnaly teplé větry vnitřního světa. Postupně si

uvědomovali, že vanoucí vítr je stále chladnější, a na obzoru spatřili velké množství ledových hor.

Brzy jsme se ocitli mezi četnými ledovci a nedokážu vysvětlit, jak se mezi nimi naší malé lodce podařilo proplout. Kompas se při plavbě skrze jižní zakřivení začal chovat stejně zmateně a nespolehlivě, jako když jsme se dostávali dovnitř severním vstupem. Otáčel se, střelka se nakláněla a vyváděla jako posedlá.

Oba námořníci museli po celé dny kormidlovat své malé plavidlo skrz ledovcové pole, až se nakonec před nimi objevilo otevřené moře. Ale hned poté, co se zdálo, že jsou v bezpečí, narazila jejich loď na částečně potopenou kru a oba plavci byli mrštěni přes palubu. Olaf dopadl v bezvědomí na povrch ledovce. Když se po několika minutách probal, nebylo po jeho otci ani památky. A i když se mladý muž okamžitě pustil do zběsilého hledání všude v okolí ledovce a prohlížel hladinu oceánu, kam až dohlédl, nenašel žádné známky otcovy přítomnosti – po Jensu Jansenovi a jejich lodi nezůstaly sebemenší stopy.

Nemaje žádné jídlo ani oblečení, Olaf Jansen se začal připravovat na smrt. Najednou zahlédl loď. I když téměř nevěřil vlastním očím, nakonec rozeznal skotskou velrybářskou loď se jménem *Arlington* na boku. Později se dozvěděl, že loď v září opustila Dundee a vydala se na lov velryb do Antarktidy. Začal zuřivě mávat a podařilo se mu upoutat pozornost posádky. O půl hodiny později už byl v bezpečí na palubě. Kapitán Angus MacPherson se projevil jako laskavý a tvrdohlavý starý námořní vlk, ale v žádném případě nebyl ochoten naslouchat pohádkám, které považoval za čirou fantazii.

„Když jsem se mu pokoušel vysvětlit, že jsem připlul z ‚vnitřku‘ země, kapitán a jeho přítel se na sebe podívali, potřásli hlavami a prohlásili, že zůstanu zavřený v kajutě tak dlouho, dokud mě neprohlédne palubní lékař,“ vzpomíná Olaf Jansen. Když si odpočinul a dobře se najedl, rozhodl se, že o svých zážitcích již nebude mluvit. Místo toho se začal připravovat na cestu domů.

Trvalo však ještě rok, než dorazil domů do Stockholmu. Tam zjistil, že matka v době, kdy byli s otcem pryč, zemřela. Podruhé tento mladý muž vyprávěl svá dobrodružství strýci Gustavu Osterlindovi, svému jedinému žijícímu příbuznému. Od té doby, co jej zachránili v Antarktidě, měl spoustu času na to, aby si svou podivnou cestu

nechal znovu projít hlavou, a teď chtěl přesvědčit svého příbuzného, aby financoval expedici do „vnitřního světa“.

Zpočátku se mi zdálo, že se mu můj projekt líbí. Vypadalo to, že se o něj zajímá, a dokonce mě pozval, že bych mohl navštívit některé úředníky a popsat jim – stejně jako jemu – události během naší cesty a své objevy. Dokážete si představit můj děs a hrůzu, když vlivem mého vyprávění podepsal nějaké papíry a já, aniž bych byl varován, jsem se ocitl zavřený v ústavu pro mentálně postižené. Zde jsem měl zůstat dlouhých, děsivých a nudných dvacet osm let.

Jansen dále vypráví, že v říjnu 1862 byl z ústavu propuštěn. Jeho strýc mezitím zemřel a Jansen sám byl v situaci padesátníka bez přátel a se záznamem o nepřičetnosti. Co jiného mohl dělat, než vrátit se zpět na moře? Dalších sedmadvacet let pracoval jako rybář a svůj volný čas plně věnoval hledání důkazů, že jeho zážitky z duté Země nebyly pouhým snem. Shromáždil sbírku knih o polárních expedicích, zapsal tisíce poznámek a pečlivě nakreslil mapy. Ale v té době už nikdy s žádnou živou duší o své podivné cestě nepromluvil.

V roce 1889 jako pokročilý sedmdesátník prodal Jansen loď a rozhodl se, že se přestěhuje do klimaticky příznivější Ameriky. Dvanáct let žil tiše v ústraní ve státě Illinois a posléze se 4. března 1901 přestěhoval do Glendale v Los Angeles. Toto datum si jasně pamatoval jako den druhé inaugurace prezidenta McKinleyho do úřadu. Zde se usadil v malém domku a čas trávil pěstováním květin a několika fíkovníků až do chvíle, než poznal Willise George Emersona.

W. G. Emerson (1856–1918), autor píšící romány a krátké povídky, se do Los Angeles přestěhoval se svou ženou Bonnie v době, kdy byl filmový průmysl ještě v plenkách. Coby známý autor westernů cítil, že zde bude poptávka po tomto žánru, a to především díky obrovskému úspěchu filmu z Divokého západu *Velká vlaková loupež*, který obletěl Ameriku v roce 1903. Bylo to prozíravé rozhodnutí, protože právě v roce 1907 vytvořila hvězda z *Velké vlakové loupeže* Gilbert Anderson postavu „Broncho Billyho“ (patrně prvního hlavního hrdiny v historii filmu) v dvoudílném filmu *The Bandit Makes Good*. Snímek se nakonec stal prvním z více než 400 epizod o tomto kovbojovi, což představovalo trvalý přísun zakázek pro lidi, jako byl Willis Emerson.

I když Emerson se ženou žili jen několik bloků od Olafa Jansena, scénárista teprve postupně bral na vědomí bělovlasého starce, kterého míjel na své cestě do studií a zpět. Jansena bylo pravidelně možné vidět v zahradě, ale téměř vždy se zdálo, že je hluboce pohroužen do svých myšlenek, jak si Emerson později vzpomínal. Avšak jednoho jarního rána na něj vesele zamával a tak začalo přátelství, které později dalo vznik spolupráci na poli literatury. Emerson o tom napsal:

Brzy jsem zjistil, že můj nový přítel není jen tak někdo, ale že je to velmi zajímavý a vzdělaný člověk. Muž, který se v pozdějším věku hluboce ponořil do četby knih a jehož silnou stránkou se stalo meditativní mlčení. Ve dnech a týdnech, které následovaly, jsem jej povzbuzoval k vyprávění a postupně jsem jej poznával, když mi, kousek po kousku, vyprávěl příběh natolik úžasný, že byl opravdovou výzvou pro racionální myšlení a víru. Ten starý muž se vždy vyjadřoval s takovou vážností a upřímností, že jsem byl jeho podivným vyprávěním okouzlen.

Jansen také ukázal Emersonovi své poznámky a mapy, v nichž zaznamenal všechny podrobnosti své cesty do „vnitřního světa“. Vrazil je spisovateli do ruky se slovy: „Nechte si je, když mi slíbíte, že je ukážete celému světu. Strašně si přeju, aby lidé znali pravdu, protože takto mohou být objasněny všechny záhady věčně zmrzlého Severu.“

Navzdory jisté rezervovanosti Emerson souhlasil a výsledkem byla kniha *Zakouřený Bůh neboli cesta do vnitřního světa* (The Smoky God or A Voyage to the Inner World), vyprávěná slovy Olafa Jansena, kterou Emerson nabídl svému vydavateli Forbes & Company v Chicagu. Kniha vyšla na jaře 1908, ale Olaf Jansen bohužel zemřel jen několik týdnů před tím. Tentokrát by byl nemusel naslouchat žádnému výsměchu a nebyl by ani vystaven riziku, že ho někam zavřou.

Ve své předmluvě ke knize Emerson připustil, že mnozí čtenáři nejspíš zjistí, že příběhu nemohou tak snadno uvěřit, stejně jako nemohl on sám. „Avšak přestože jsou mnohá tvrzení v této knize v rozporu s kosmografickými pracemi minulosti,“ píše, „opírají se o to, co Olaf Jansen spatřil na vlastní oči. Existuje jedno staré rčení, že ‚pravda je podivnější než fikce‘, a při psaní této knihy se tento axiom vetřel tím nejpodivuhodnějším způsobem ke mně domů.“

Emerson také poznamenává, že jeho zdroj došel k závěru, že – jak praví některé staré legendy – lidstvo pravděpodobně pochází z duté Země a že právě zde kdysi existovala ona bájná „zahrada Eden“. Legenda o Noemovi a jeho arše je pouze překroucením historické skutečnosti: skupina mužů a žen vyplula před nespočetnými roky z vnitřního světa – stejně jako Jansen se svým otcem –, aby osídlila povrch planety.

I když dnes je Jansenovo místo v legendě o duté Zemi nepopiratelné, výtisky Emersonovy knihy lze získat jen velmi obtížně. Článek v časopise *Fate* z roku 1966, který polemizuje o tom, zda je příběh starého námořníka pouhé blouznění vyvolané jeho ztroskotáním, anebo je to ve všech ohledech pravdivé vyprávění, konstatuje: „Ať je odpověď jakákoli, stále se musíme ptát, proč byly oba výtisky této knihy odstraněny z vládních sbírek?“

Četní badatelé zabývající se hypotézami o duté Zemi naznačují, že dříve existovalo – a možná existuje dosud – mezi některými vládními kruhy konspirativní mlčení a tají se materiály týkající se podzemního světa. Máme důvod se domnívat, že *Zakouřený Bůh* k takovýmto spiskům patří?

Posledních deset let před svou vlastní smrtí Willis Emerson přiznával, že pokud jde o některé pasáže vyprávění Olafa Jansena, je značně skeptický. Avšak v textech dřívějších polárních badatelů našel určité důkazy, které slova starého námořníka potvrzovaly. O čem však *nikdy* nepochyboval, byla upřímnost jeho bývalého souseda. Svou předmluvu k *Zakouřenému Bohovi* uzavírá slovy:

Pokud to bylo šílenství, bylo to šílenství natolik přesvědčivé, že zapůsobilo na mou mysl a rozešlo veškeré námitky analytického kriticismu. Stokrát jsem se sám sebe ptal, zda je možné, aby pozemská geografie byla neúplná, a zda je Jansenovo neuvěřitelné vyprávění postaveno na dokazatelných faktech. Čtenář si bude muset na tyto otázky nalézt uspokojivou odpověď sám.

Přestože vyprávění Olafa Jansena vyvolávalo velké pochybnosti, podnítilo další zkoumání legendy o duté Zemi. A opravdu, v oné době na konci století se objevilo několik studií zabývajících se touto problematikou, z nichž především dvě mají pro nás značný význam.

Fantom pólů (The Phantom of the Poles) Williama Reeda vyšel v roce 1906 a je jakýmsi mezníkem, první sbírkou vědeckých důkazů založených na zprávách polárních průzkumníků, které podporují teorii, že Země je dutá a má na pólech otvory. Reed absolvoval obor geografie na Newyorské univerzitě a pracoval pro městské plavební linky. O celou věc se začal zajímat, když si přečetl článek o Symmesově teorii soustředných koulí. Došel k závěru, že tento bývalý voják šel špatným směrem, a ve snaze najít alternativní vysvětlení začal zkoumat záznamy různých průzkumníků, kteří navštívili oblasti pólů a o svých zkušenostech podali zprávu.

Mezi muži, jejichž články a knihy Reed prostudoval, byl i sir John Franklin, britský průzkumník, který vedl do arktických oblastí dvě expedice s cílem najít severovýchodní průjezd. Druhá výprava skončila zmizením všech členů v počtu 129 mužů. Mnoho zajímavého také našel ve vyprávění Američana Elishi Kanea (1820–1857), který se vydal hledat ztracenou Franklinovu výpravu a jehož jméno nese Kaneova zátoka, i ve zprávách George Wallace Melvilla (1814–1912), amerického námořního inženýra, který vedl nešťastnou De Longovu expedici v roce 1879. Podobně jej zaujaly články Adolphuse Greeleyho (1844–1935), bývalého amerického armádního důstojníka, který velel expedici mající za úkol vybudovat řetězec meteorologických stanic v arktické oblasti. Ale snad nejdůležitější stopa ze všech, které Reed našel, se nacházela v dokumentech norského průzkumníka Fridtjofa Nansena (1861–1930), který o oblasti Arktidy nashromáždil spoustu důležitých informací, a Roberta Pearyho (1856–1920), původem z Pensylvánie, jehož pevné odhodlání dosáhnout severního pólu je popsáno v jeho knize *Na sever* vydané roku 1902.

Reed se s vědeckou přesností seznámil se všemi informacemi, které tito podnikaví průzkumníci zaznamenali, a na jejich základě publikoval svoji podrobnou 288stránkovou knihu, kterou lze dnes, podobně jako je tomu v případě *Zakouřeného Boha*, jen velmi těžko získat. Na jejích stránkách tvrdí: „Země je dutá. Póly, které jsme tak dlouho hledali, jsou pouhé přeludy. Na severní a jižní výspě jsou otvory. Na vnitřní straně se nacházejí kontinenty, oceány, pohoří a řeky. V tomto novém světě bezesporu existují rostlinné i živočišné formy života a žijí zde pravděpodobně i lidské rasy, neznámé obyvatelům vnějšího povrchu.“

Na základě informací, které prověřil, se William Reed cítil oprávněný, že může prohlásit:

To, že je země dutá, dokazuje skutečnost, že nikdo nemůže proniknout na póly. V posledních letech se všem průzkumníkům podařilo dostat na přibližně stejnou zeměpisnou šířku – 80. až 84. stupeň – a všichni potvrzují, že je zde tepleji, než očekávali, a že se zde setkali s otevřeným mořem. Několikastupňové rozdíly jsou dány rozdíly v zeměpisné délce a šířce, v nichž se pozorování uskutečnila. Na nejvzdálenějším severu nemusí nezbytně ležet pevnina. Zakřivení vedoucí do nitra země může být pevninou nebo i mořem, na tom nezáleží, a ten, kdo dosáhne nejvzdálenějšího bodu kruhu v okamžiku pozorování, se bude nacházet v nejsevernějším bodě. Ale pokud bude pokračovat kupředu, brzy ztratí orientaci, a jak se bude přibližovat k domnělému pólu, bude ve skutečnosti směřovat na jih, aniž by to věděl, protože kompas mu neukáže správný směr.

Reed odhadl, že zakřivování Země začíná na přibližně 70. až 75. stupni severní a jižní šířky a póly jsou ve skutečnosti vnějším okrajem magnetického kruhu kolem otvorů na pólech. To by znamenalo, že póly, tak jak je chápeme, by ve skutečnosti byly body ve vzduchu. Žádný výzkumník nemůže tvrdit, že dosáhl jednoho z pólů, protože by ho neobvyklé chování kompasu vždy zmátlo. Jak na jihu, tak na severu by strelka ukazovala svisle dolů, přesně tak, jak to zažili polární badatelé.

Svou knihu Reed končí těmito slovy:

Citoval jsem z prací téměř všech badatelů... a jejich poznámky bezpochyby dokazují, že to, co tvrdím, je pravda – tedy že arktický a antarktický oceán jsou masy otevřeného moře, oplývající veškerou zvířenou a mnohem teplejší než vzdálené vnitrozemí. Pokud je to pravda, proč jsme nikdy nedosáhli pólů? Póly jsou přelud – země je dutá, anebo selhávají veškeré rozumové principy.

Druhá kniha – *Cesta do nitra země aneb Byly póly opravdu objeveny?* (A Journey to the Earth's Interior or Have the Poles Really Been Discovered?) od Marshalla B. Gardnera, se objevila o sedm let později, v roce 1913. Vydal ji autor sám ve svém

domovském městě Aurora v okrese Kane ve státě Illinois a podobně jako Reedovu knihu ji dnes lze jen obtížně získat. Je zajímavé, že Gardner ve své knize Reedův *Fantom pólů* vůbec neuvádí, a tak nemůžeme nikterak zjistit, zda knihu vůbec četl. Avšak na podporu svého tvrzení, že Země je dutá a má na pólech otvory, uvádí dílo Symmese a také dalšího z představitelů teorie o duté Zemi zvaného „prorok Koreš“ (o němž si povíme později). Bod, ve kterém se liší od svých předchůdců, je jeho tvrzení, že uprostřed země musí být centrální slunce.

Gardner, dělník ve městě Aurora, byl oddaným propagátorem legendy o duté Zemi. Tvrdil, že téměř pětadvacet let věnoval napsání své 456stránkové knihy, kterou doplnil fotografiemi z oblastí Arktidy a Antarktidy, jakož i četnými náčrtky. Nejdůležitější grafické znázornění týkající se jeho teorie je reprodukováno na další straně.

Podle Gardnera má Země v oblasti pólů kruhové otvory, skrze něž protéká voda oceánů. Voda se drží na pevné skořápce povrchu jak na vnější, tak i na vnitřní straně otvoru, protože gravitační střed leží uprostřed této skořápky, a ne uvnitř dutého vnitřku. Kdyby loď proplula skrz polární otvor a dosáhla vnitřního povrchu, tvrdí Gardner, pokračovala by v plavbě v převrácené poloze po vnitřní straně skořápky, v níž by byla, stejně jako na vnější straně, udržována gravitací. Byl také přesvědčený, že gravitační síla by na průzkumníka plujícího otvorem měla velký vliv. Například 80kilogramový muž by v polárním otvoru nejspíš vážil 160 kilogramů, ale po dosažení vnitřního povrchu by měl pouhou polovinu své váhy. Gardner to vysvětluje tím, že k udržení těla na vnitřní straně je nutná menší gravitační síla, protože odstředivá síla spolupůsobí stejným směrem.

Gardner věřil, že gravitační síla u polárních otvorů bude natolik intenzivní, že pokud se v polovině cesty slaná voda z vnějšího povrchu smíchá s vodou sladkou pocházející zevnitř, zůstane slaná voda asi metr pod vrstvou této sladké vody. Podobně jako William Reed také Gardner intuitivně cítil, že teplota vnitřního světa bude mnohem ustálenější než na vnějším povrchu, a přestože zde bude často pršet, nikdy nebude tak nízká, aby došlo k srážkám sněhovým. Podle Gardnera má toto území dokonale subtropické klima a představuje jakýsi druh ráje, který jen čeká na to, aby si jej přivlastnil někdo odvážný. Na posledních stránkách žádá americkou vládu, aby „po této příležitosti sáhla jako první“.

Marshall Gardner si byl svými závěry natolik jistý, že si ještě před uveřejněním knihy zažádal o patent na svůj objev u Patentového úřadu Spojených států. Zaregistrován byl 25. listopadu 1912 a 12. května 1914 obdržel US patent číslo 1096102. Existence tohoto dokumentu zůstala až dodnes málo známým tajemstvím, které téměř neproniklo mimo okruh zapálených vědců. Pokud by však byla existence vnitřního světa dokázána, měl by patent ohromnou cenu.

Po vzoru Symmese také Marshall Gardner poslal výtisky své knihy mnohým významným kongresmanům a několika hlavám evropských států. Existují náznaky, že knihu vzala většina adresátů na vědomí, i když málokdo z nich ji jakkoli komentoval. Jednou z výjimek byl sir Arthur Conan Doyle žijící v Anglii, v té době již celosvětově proslulý jako literární otec Sherlocka Holmese. Doyle se v té době již silně zajímal o spiritualismus a autorovi napsal: „Přečetl jsem si vaši malou knihu (obsahující *velkou teorii*) s velkým zájmem. Je natolik originální a obsahuje objasnění tolika skutečností, že pokud by se opravdu nepodařilo dosáhnout obou pólů, přesvědčilo by mě to. Nicméně vám děkuji za velmi zajímavé sdělení.“

Gardner, přestože byl bezpochyby potěšen takovou reakcí, odpověděl, že pólů se ve skutečnosti nepodařilo nikdy dosáhnout – jak by Conan Doyle zjistil, kdyby si přečetl ještě jednou tu část knihy, která byla věnována nespolehlivému chování kompasů, pokud byly používány poblíž pólů.

Několik kritiků v amerických novinách zavrhl celé dílo jako omílání Symmesovy teorie. Toto obvinění Gardner odmítl jako absurdní, protože mezi teorií „koncentrických sfér“ jeho předchůdce a teorií o otevřeném prostoru zahříváném svým vlastním sluncem není údajně žádná podobnost:

Je třeba zdůraznit, že Symmes nemá žádnou koherentní teorii, anebo alespoň žádné pozorované skutečnosti, které by jasně ukazovaly, jak je prostor mezi jednotlivými soustřednými koulemi osvětlen a zahříván. Toto je možná právě ten bod, s nímž celá teorie padá. Ukázali jsme, že uvnitř země je mnohem více tepla než na vnějším povrchu planety – ne méně. A také jsme to dokázali na základě pozorovaných skutečností. Symmes spoléhal pouze na teorii, a proto se mýlil.

Gardner se také poměrně nelichotivě zmiňuje o práci člověka, kterého nazývá „mystický Koreš“. Zamítá jeho teorii radikálně odlišné duté Země jako „čistě spekulativní“ a čtenáři ani neposkytne možnost přečíst si citát z „Korešových“ textů, ani se nezmiňuje, kde lze jeho dílo nalézt. Ve skutečnosti je Koreš dalším klíčovým aktérem v našem příběhu, který nejenže předpokládal, že země je dutá, ale také tvrdil, že pod zemí *skutečně* žijí lidé. Provedl i sérii vědeckých experimentů, aby svá tvrzení dokázal. A je to právě jeho příběh se svými důsledky, co bude nadále předmětem našeho zájmu.

Kapitola 5 – Prorok buněčné kosmogonie

Pobřeží Floridského zálivu, které vytváří obrovský oblouk od Pensacoly na západě až po Everglades a Florid Keys na východě, je proslavené svými překrásnými plážemi a výletními sídly v divočině. I když expanze Miami a vytvoření Disneylandu na pobřeží Atlantiku přeměnilo tento stát na Mekku mezinárodní turistiky, podél pobřeží, které se otevírá do Mexického zálivu, se stále ještě táhnou pásy nedotknuté země, které se brání ohromné moderní expanzi. Patří k nim například území blízko Everglades, jako jsou Corkscrew Swamp Sanctuary, Bonita Springs, Carl E. Johnson County Park a ostrov Estero, všechna vzdálená sotva třicet kilometrů od uchvátaného Fort Myers. Ale je zde ještě něco daleko tajemnějšího, co čeká na své objevení. Před o něco málo než sto lety proběhl poblíž města Estero jeden z nejpodivnějších experimentů v teorii duté Země. Jeho důkazy *tu* stále ještě existují, i když jsou dokonale ignorovány místním obyvatelstvem. Estero, které se nachází v okrsku Lee, je městečko s několika sty obyvatel, trávícími své nezajímavé životy pěstováním zeleniny, citrusů a bambusu. Místo je v populárních časopisech zmiňováno jen zřídka, a pokud tak tomu je, pak je popisováno jako „náboženská komunita založená v roce 1894“. Pod touto eufemistickou poznámkou se skrývá opravdu neobvyklý příběh.

V létě 1897 by byl každý náhodný návštěvník tohoto výběžku lesnatého pobřeží s jeho kilometry stříbrného písku překvapen horečnou činností malé skupiny mužů na pláži. Všichni byli strašně zarostlí a stejně oblečení v jednoduchých lněných pracovních kombinézách a pokoušeli se zasunout do líně se převalujících vln kovový drát na cívce. Na první pohled mohli vypadat jako skupina

rybářů, ale neměli žádné pruty a jediný druh zařízení byly jakési úhelníky. Zdálo se, že se pokoušejí natáhnout kovový drát přesně jižním směrem, ale pokud to byli architekti nebo zeměměřiči, nebo snad dokonce mořští biologové, co tu kčertu pohledávali?

Hlavní postavou byl evidentně malý panovačný chlapík, hladce oholený, s neklidnými hnědými očima, o němž se říkalo, že v případě intenzivního zájmu mu oči planou jako rozžhavené uhlíky. Na rozdíl od zbytku společnosti byl oblečen poněkud neobvykle, měl totiž tmavý klobouk s širokým okrajem a šálu z bílého hedvábí, která vlála ve větru vanoucím proti pobřeží. Jmenoval se Cyrus Reed Tweed a spolu s ostatními muži – vyznavači jeho podivné víry – se snažil dokázat, že lidstvo žije uvnitř, a ne na povrchu Země.

Od chvíle, kdy se Tweed seznámil s teoriemi Johna Clevese Symmese, pokoušel se je doslova obrátit naruby. Byl přesvědčený o tom, že ačkoli se povrch země zdá být konvexní, jde o zrakový klam, a pokud se nám podaří natáhnout přímou linku dostatečně daleko, dostane se do zakřiveného světa před námi. A bylo to právě toto nutkavé přesvědčení, co ho v červenci roku 1897 přitáhlo na pobřeží zátoky, když se předtím vyzbrojil podivným zařízením vyrobeným z dvojitých úhelníků, které nazval „perpendikulátor“. Tím, že je položí podél pobřeží v délce několika kilometrů, doufal že konečně experimentálně dokáže výsledky svého třicetiletého bádání a propagování svých myšlenek.

Od mládí byl Cyrus Tweed člověkem, který se o věc zajímal se zápalem náboženského fanatika. Narodil se v roce 1839 na farmě v okrese Delaware státu New York a byl svými rodiči Jessem a Mary Tweedovými vychováván jako oddaný baptista. (Když později během svého života dospěl k názoru, že je prorok, vyvodil ze jména svého otce a slov bible následující závěr: „A z kmene jeho vyrazí prut a nová větev vyrosté z jeho kořenů.“ Oba rodiče věřili, že z Cyruse bude jednoho dne kněz jejich církve.

Namísto toho syna vtáhla občanská válka, které se zúčastnil jako obyčejný voják na straně Unie. Většinu času strávil ve vojenské nemocnici a zde se – podobně jako před ním Symmes – ve svém volném čase zabýval alternativní vědou a medicínou. Této problematice se věnoval natolik oddaně, že na konci války vstoupil na Newyorskou eklektickou lékařskou školu v Utice, centrum později velmi populárního lékařského kultu, tzv. eklektismu, který

studoval rostlinné hojivé látky. Po třech letech Tweed školu dokončil a o měsíc později se usadil v Utice jako praktický lékař.

A opět stejně jako Symmes byl i Tweed zmatený tím, co o Zemi hlásala konvenční věda. Představa světa otáčejícího se v nekonečné prázdnotě mu vadila, protože se zdálo, že zcela odporuje slovům bible, kterým tak bezmezně věřil. Své pokusy nalézt pravdu začal tím, že prakticoval cosi, co sám nazval „alchymií“ – čímž ovšem nemyslel neortodoxní chemii starých alchymistů, ale jistý způsob meditace o podstatě vesmíru. Ve věku třiceti let tato meditace vedla k události, kterou nazval „vizí“ a která úplně změnila jeho život.

Jedné noci roku 1869, když seděl sám kolem půlnoci ve své „alchymické laboratoři“ (ve svém studiu v Utice), si Tweed náhle uvědomil přítomnost nádherné éterické ženy. Po chvíli ticha jej ta postava nazvala prorokem Korešem, což je hebrejský ekvivalent jména Cyrus. Okamžitě mu došlo, že je to Duch Boží.

Ve vysvětlujícím pojednání, které později napsal a které nazval *Korešovo osvícení: úžasný zážitek velkého alchymisty v Utice, stát New York*, popisuje jejich následný rozhovor. Duch Tweedovi oznámil, že již prožil několik předchozích životů a nyní mu připadl úkol stát se novým Mesiášem. Aby mohl splnit své poslání, musí ovládat vesmírné vědomosti, z nichž nejdůležitější je pochopení Země. Podle pravdivé kosmogonie „povrch, na němž lidstvo pobývá, je pravým opakem toho, co tvrdí věda, totiž že Země je konvexní.“ Sama bible to potvrzuje. Tweed má slovo Boží oznámit celému lidstvu, řekl duch, načež zmizel.

Toto „zvláštní zjevení“, jak je sám Tweed později nazval, bylo to, na co čekal celý svůj život. Znovu se vrhl do ještě intenzivnějšího výzkumu a kontemplací a v roce 1870 publikoval druhé pojednání, ve kterém nastínil nové astronomické „skutečnosti“, které objevil. Knihu pojmenoval: *Buněčná kosmogonie: Země jako konkávní koule a vydal ji pod pseudonymem „prorok Koresh“¹.*

Ve své knize Tweed vysvětluje, že Země je uspořádána jako vejce. Lidstvo žije uvnitř jakési „skořápky, která je sto mil tlustá a sestává

¹ Tento pseudonym nemá žádnou souvislost s Davidem Korešem (alias Vernonem Howellem), vůdcem kultu Davidovy větve, odpadlíků Adventistů sedmého dne. Adventisté, kteří věřili, že se blíží konec světa, v roce 1993 setrvali jednapadesát dní v obklíčení policistů a federálních vojáků ve Waku ve státě Texas. Koreš, který o sobě prohlašoval, že je Kristus, zahynul spolu se všemi 85 příslušníky sekty 19. dubna 1993 během masové sebevraždy, když poručil, aby farma byla proměněna v planoucí peklo.

ze sedmnácti vrstev. Vnitřních pět je složeno z vrstev geologických, nad nimi leží pět minerálních a nejvzdálenějších sedm je plně kovových. Druhou stranu vnitřního povrchu nelze vidět, protože atmosféra je velmi hustá, proto také nevidíme kontinenty, které jsou na druhé straně našeho světa, jako například Austrálii. Tato atmosféra je rovněž důvodem, proč nemůžeme vidět skutečné Slunce. Dutá Země je naopak osvětlena jakousi náhražkou, která je odrazem originálu. Když je k nám skutečné Slunce obráceno svou temnou stranou, vytváří to iluzi stoupajícího a klesajícího kotouče, který vymezuje noc. Měsíc je také pouhým odrazem, ale odrazem Země, zatímco planety jsou pouhé vznášející se prchavé disky". Jinými slovy – nejsou to žádné materiální objekty, ale soustředěné světlo. Rozpaků, které mu působil pojem nekonečna, se nyní zbavil tvrzením, že za dutou Zemí není *zhola nic*.

V posledních kapitolách *Buněčné kosmogonie* se autor pustil do podrobnějšího popisu takzvaných nebeských těles, i když jeho obliba v tvorbě vzletných pseudovědeckých termínů čtenářům znesnadňuje sledovat mnohé z jeho argumentů. Například planety popisuje jako „substance agregované okolo aferentních a eferentních toků esence“, zatímco komety byly „složeny ze střížné síly vyvolané kondenzací substance díky rozptylu zabarvené substance na přerušovaných elektromagnetických obvodech, které uzavírají vedení solární a lunární energie“.

Není divu, že nepřátelské přijetí knihy Tweeda v některých kruzích pasovalo na potrhleho člověka, v jiných přímo na blázna. Ale nebyl typem člověka, který se dá lehce zastrašit, a na jednu obzvlášť jedovatou recenzi odpověděl s jistotou jediného žijícího proroka: „Námítky proti mé práci v sobě nemají ani špetku rozumu, jsou absurdní a idiotské, stejně jako byly ty, které mířily proti práci Harveyově a Galileově.“ Kupodivu nikdy sám sebe nesrovnával s Johnem Clevesem Symmesem.

Postupem času kolem sebe shromáždil malou skupinu přívrženců. Avšak jak rostlo jeho nadšení pro buněčnou kosmogonii, chřadla jeho lékařská praxe v Utrice, a to zvláště poté, co jej místní klepy povýšily na „šíleného doktora“. Ze zoufalství jej opustila i manželka Edith a s sebou vzala i jejich jediné dítě Douglase.

Od toho, co považoval za své poslání, však nemohlo Tweeda nic odradit. Opustil pole medicíny a rozhodl se pro přednáškové turné, během něhož chtěl přednášet o podstatě Země. Dobové záznamy

potvrzují, že to byl hypnotizující řečník s jistým charizmatem, působícím především na ženskou část populace. Na konci roku 1886 měl několik set příznivců – především žen – a vybral si Chicago za místo svého působiště. Zde, na Cottage Grove Avenue, založil Korešův spolek malou komunitu, kde denně přednášel o svých objevech. A jak jeho společnost rostla, po Chicagu se začaly objevovat plakáty „Žijeme uvnitř“, které vysvětlovaly Korešovu teorii. V roce 1894 se v jednom z článků v *Chicago Herald* psalo, že má nejméně čtyři tisíce příznivců a z veřejných vystoupení získal 60 000 dolarů. Myšlenka o dutém světě, byť sebezabírnější, vynášela slušný zisk.

Cyrus Tweed části těchto peněz využil k založení časopisu *Planoucí meč*. Titulní úvodník podepsaný Cyrus-Posel (nikdo jiný než sám velký vůdce) jasně udává tón celé publikace:

Mnoho energie a úsilí jsme věnovali tomu, abychom otázky Korešova učení o vesmíru trvale předkládali k veřejné diskusi. V tomto úsilí nám neustále překážel nestoudný výsměch a ta nejhorší perzekuce podle neměnného řádu, podle kterého se zachází s každou novinkou, která nesouhlasí s převažujícím veřejným smýšlením. Podařilo se nám vtěsnat naše názory do znalosti kosmogonie, zatímco nám v tom bránili všichni zastánci předstírané „vědy“, vedeni svým pocitem ohrožení.

Historie neříká nic o tom, zda Tweed včas vycítil nebezpečí, které z pokračování jeho „mise“ v Chicagu vyplývalo, ale v roce 1894 se rozhodl přestěhovat i se svými vyznavači do mírumilovnější oblasti na pobřeží Floridského zálivu. Zde, sotva třicet kilometrů na jih od Fort Myers, se mu podařilo získat kus země a vyhlásil založení nové komunity, zvané Estero, kde chtěl pokračovat ve své snaze dokázat, že lidstvo žije na vnitřním povrchu Země. Město se časem stane „Novým Jeruzalémem“, říkal, a nakonec i hlavním městem světa, až bude, jak věřil, domovem osmi milionů věřících.

Ve skutečnosti se v okolí usadily sotva dvě stovky lidí, a to navzdory příjemnému klimatu a přírodním krásám. Vybraná skupina byla složená z lidí, kteří měli prorokovi pomáhat v jeho práci, a byli to právě tito „vědci“, kteří v červenci 1897 prováděli experiment, který měl „dokázat“, že svět je zakulacen směrem k protějšímu pobřeží, kde dnes leží desetikilometrová plavecká pláž

ostrova Estero. Za použití perpendikulátoru byl drát natažen na vzdálenost šesti kilometrů ve směru Florida Keys až k hladině.

Tweed byl nadšený. Linka klesající pod vodu byla pro něj dostatečným důkazem, že země je zakulacená jako nějaké vejce. Následná zpráva ve *Fort Myers Journal*, jehož editor na Korešovu komunitu zblízka pohrdavě dohlížel, uváděla, že jediná věc, kterou experiment ukázal, bylo, že perpendikulátor je naprosto k ničemu. Prorok odpověděl svým typickým způsobem.

„Vědět o konkávnosti země,“ napsal v *Planoucím meči*, „znamená vědět o existenci Boha. Zatímco věřit v konvexnost znamená popírat existenci Jeho samotného i Jeho díla. Vše, co je proti mému učení, je dílo Antikristovo.“ Navzdory nactiutrhání, které se na Tweeda a jeho žáky sneslo, Korešova komunita přežívala. *Planoucí meč* vycházel dál a přinášel světu poselství buněčné kosmogonie, zatímco proroka samotného zaměstnávala práce na dalších dvou dílech. Jednou z nich byla práce na spekulativní fikci o budoucnosti nazvaná *Velký červený drak aneb planoucí ďábel Orientu*, která však vyšla až roku 1909 pod dalším podivným pseudonymem „Lord Chester“, zatímco druhá kniha, *Nesmrtelné lidství* (*The Immortal Manhood*), měla mít pro Tweeda trapné důsledky.

Od chvíle, kdy se Tweed a jeho následovníci usadili v Esteru, téměř pravidelně je navštěvoval pomocník šerifa z Fort Myers, poněkud agresivní muž jménem Jordan, který pro lidi s podobnými „přihlouplými“ názory neměl rozhodně pochopení. Zřejmě obtěžoval ženy a často se dostával do sporu s Tweedem, který byl o dobré dvě hlavy menší než státní úředník. Po jedné z mnoha hádek Jordan fyzicky napadl vůdce komunity a těžce ho zranil. Ve zpětném pohledu je zřejmé, že tato zranění uspíšila Tweedovu smrt.

I když Tweed zůstal pevně přesvědčený o správnosti svých dedukcí o duté Zemi až do své smrti v prosinci 1908, svou důvěryhodnost poněkud zpochybnil na stránkách svého závěrečného díla *Nesmrtelné lidství*, protože v této knize prohlásil, že poté, co zemře, povstane stejně jako Kristus z mrtvých a vezme všechny své následovníky do nebe. Když prorok přesně tři dny před Vánocemi vydechl naposledy, v příslušnou dobu začaly nad jeho tělem zádušní modlitby, které trvaly až do Nového roku. Avšak když se žádné vzkříšení nekonalo, dospěly zprávy o Tweedově smrti až k uším hygienika okresu Lee, který měl nad Esterem dohled. Ten

se na místo rychle vydal, našel zde rychle tlející Tweedovo tělo a nařídil okamžitý pohřeb.

Pro místo posledního odpočinku svého proroka vybrali věřící místo na ostrově přímo u pobřeží. Na tomto pitoreskním pásu stromů a písku bylo tělo uloženo do betonové hrobky, aby bylo chráněno před znesvěcením nepřáteli Korešova učení. V následujících letech vybudovali přežívající členové komunity svému prorokovi mauzoleum se stejnou oddaností, s jakou pokračovali ve vydávání *Planoucího meče*. (Je zajímavé že v něm nikdy nebyla ani zmínka o zakladatelově smrti). V zimě roku 1921 zasáhl pobřeží Floridy tropický hurikán, přehnal se přes ostrov, doprovázen obrovskými vlnami, a hrobku rozdrtil. Následujícího jitra, když bouře ustala, dva členové komunity marně hledali nějakou stopu po místě posledního odpočinku Cyruse Reeda Tweeda. Rovněž po jeho těle nezůstala žádná památka. Ještě dnes se však můžete projít podél Esterské zátoky a představit si Tweeda, jak spolu se svými následovníky provádí své podivné experimenty. Někteří starší lidé z okolí si dodnes na sektu pamatují, stejně jako na stále se zmenšující počet členů, kteří pokračovali ve vydávání *Planoucího meče* až do roku 1949, kdy požár v tiskárně vydávání časopisu definitivně ukončil. Do té doby byly myšlenky zakladatele proklamovány se stále stejnou vážností a v roce 1946 bylo celé jedno vydání věnováno vysvětlení, jak prorokovy alchymistické názory předpověděly svržení prvních atomových pum na Hirošimu a Nagasaki v posledních dnech druhé světové války. Po roce 1949 však zavládlo mlčení.

Teorie celulární kosmologie kupodivu upoutala zájem mnoha lidí mimo území Ameriky. Mezi nimi je třeba zmínit německého inženýra Gustava Mengeriga z Magdeburgu, který se chopil Tweedových myšlenek a v roce 1933 se pokusil zopakovat experiment s dopadem předmětu na opačné straně dutého povrchu Země. Tento muž však použil *raketu*.

Raketová technologie byla stále ještě v plenkách, i když lidstvo již o cestování v prostoru snilo po celá léta. Jules Verne ve svém románu *Cesta na Měsíc*, vydaném v roce 1865, navrhl myšlenku „vesmírného děla“, ale byl to až ruský vědec a vynálezce Konstantin Ciolkovskij (1857–1935), kdo jako první navrhl prakticky využitelnou formu raketového pohonu. Jeho jasnozřivé myšlenky – které byly publikovány v době, kdy dva Američané, bratři Orville a Wilbert Wrightovi, prováděli své první pokusné lety

v Kitty Hawk – měly dokonce vliv na představy o duté Zemi. V jedné ze svých prací totiž Ciolkovskij navrhl vesmírnou loď kruhového tvaru, v níž by členové posádky rotovali, což vypadá jako velmi přesné vytušení beztížného stavu v prostoru.

V roce 1920 byly v Americe zahájeny experimenty s raketami poháněnými tekutým palivem, prováděné Robertem Hutchingsem Goddardem. Téměř zároveň začaly podobné pokusy i v Německu, kde je prováděla skupina vedená Wernerem von Braunem, který založil základnu nazvanou příznačně *Raketenflugplatz*, Raketové pole. (Později po válce se Braun a četní jeho kolegové, zodpovědní za vývoj raket V2 použitých proti Británii v roce 1945, přestěhovali do Ameriky, kde se podíleli na vývoji vědeckých raket, které měly vynést člověka do vesmíru a umožnit jeho přistání na Měsíci.)

Když se Gustav Mengerling dozvěděl o experimentech prováděných Wernerem von Braunem, uvědomil si, že to vše nabízí ideální prostředky k získání důkazů pro Tweedovu teorii, kterou byl v posledních letech doslova posedlý. Coby špičkový magdeburský inženýr a člen městské rady měl ve městě jistý vliv. Přesvědčil své spoluradní, aby zkusili otestovat americké teorie duté Země, a pokud se ukáže, že jsou *pravdivé*, město se celosvětově proslaví. Navrhl, aby raketoví odborníci v Berlíně byli požádáni o vystřelení rakety ve vertikálním směru. Pokud přistane v Austrálii, bude to důkazem platnosti Tweedových názorů. Mengerling byl nepochybně přesvědčivý typ, protože v zimě roku 1932 se vydal do Berlína s příslibem finanční podpory od rady města. Zde se setkal s Rudolfem Nebelem, jedním z členů Německé společnosti pro raketový výzkum, a nastínil mu svůj plán.

Nebel, který později pracoval na raketovém výzkumu pro nacistickou stranu, nebyl z těch, kteří takovouto příležitost nechají ležet ladem. Rychle načrtl finanční rozpočet na konstrukci podobné rakety a navrhl plán jejího vypuštění. Reportáže o následných testech jsou poněkud útržkovité, ale nemůže být pochyb o tom, že Nebel a jeho tým utratili tisíce marek poskytnutých magdeburgskou radnicí ve snaze vytvořit raketu silnější, než byly všechny předchozí, s níž by překonali obrovskou vzdálenost ve Tweedově verzi duté Země.

Záznamy naznačují, že první pokus byl vykonán v březnu 1933 a skončil výbuchem paliva na odpalovací rampě. Následovalo několik dalších explozí, než došlo k dalšímu zážehu 9. června. Tato raketa

se sice zvedla, ale nedoletěla dál než na konec rampy. Další pokus 13. června skončil ve výšce dvou metrů, načež se raketa převrátila. 29. června s vyčerpanými fondy a se zprávou z radnice, že žádné další finance nebudou uvolněny, Mengerling z mrazením v zádech pozoroval odpálení třetí rakety.

Všem se zastavil dech, když byl zapálen pohon a raketa začala pomalu opouštět odpalovací rampu. Po dobu několika vteřin se zdálo, že se tentokrát opravdu vznese do modravých výšin a jednou provždy vyřeší teorii buněčné kosmogonie. Ale místo toho se pomalu a efektně převrátila z vertikální do horizontální polohy, uletěla ještě dalších 300 metrů a pak explodovala při nárazu na zem. Naštěstí letěla opačným směrem, než jakým stál Mengerling a tým techniků.

Úplně bez prostředků poté, co vyčerpal trpělivost radních, Mengerling musel svůj projekt opustit. A díky katastrofickému konci mohl být tento experiment poslední tečkou za dokazováním teorie o duté Zemi. Ve skutečnosti však měla tato myšlenka znovu povstat z trosek, a to s přicházející mocí Adolfa Hitlera. Opravdu – uvedené představy měly být použity ještě jednou a takovým způsobem, že to mohlo změnit celý průběh druhé světové války.

Kapitola 6 – Hitler a „přelud vesmíru“

Jednoho rána na začátku března 1942 uvedli k muži, který se plně věnoval vedení druhého celosvětového konfliktu, bývalého německého pilota Petera Bendera, zasloužilého příslušníka říšských leteckých sil z první světové války. I když v té době byl vůdce nacistického Německa Adolf Hitler plně zaměstnán řízením svých vojsk bojujících na východě s Rusy, vydal rozkaz, aby byl Bender předvolán do jeho velitelského stanoviště v Rastenburgu a objasnil mu teorii, která si v té době již získala pozornost několika vedoucích činitelů německého námořnictva a – což snad bylo ještě důležitější – druhého nejdůležitějšího muže národa, říšského maršála Hermanna Göringa. Jeden výtisk této teorie, *Die Hohl Welt Lehre* (Nauka o duté Zemi), ležel právě otevřený na Hitlerově stole. Bender vstoupil, zaslutoval před mužem, kterého už mnoho let obdivoval, a očekával začátek jedné z nejpodivnějších schůzek té doby, proslavené neskutečným počtem bizarních teorií a divokými pseudovědeckými názory, které se rozšířily mezi hierarchií třetí říše.

Z toho muže vyzařovala jistá bystrost, když v Rastenburgu, Hitlerově silně opevněném sídle v hlubokých lesích východního Pruska, poblíž dnešního polského města Ketzryn, vysvětloval vůdci teorii duté Země. Vůdcova pevnost nesla oficiální název *Führerhauptquartier Wolfsschanze* – Vůdcova velitelská vlčí pevnost – a byla vystavěna Hitlerovými inženýry a staviteli v letech 1940–1941 s důrazem na mytologické a okultní prvky. Nedaleko stála jedna z největších pevností germánských králů, pod zemí byl prastarý hřbitov a poblíž vyvěral posvátný pramen obecně spojovaný s prastarými magickými silami. Kromě toho byla pevnost vystavěna podle principů geomancie a stála přesně v srdci uskupení travnatých pruhů ukazujících severovýchodním směrem přímo k Moskvě. Skupina führerových poradců, prosáklých okultismem, vysvětlila svému vůdci, jak lidé za starých časů používali takovéto obrazce k přímému psychickému útoku na své nepřátele. Dokonce i jméno Rastenburg, tvrdili, bylo spojováno s mystickými travnatými pruhy, což z tohoto místa vytvářelo dokonalé centrum moci.

Navzdory poněkud ponuré krajině a bažinatým lesům všude kolem nemuseli vůdce dále přesvědčovat. Nařídil stavbu toho, co po berlínském bunkru patřilo k jeho nejvýznamnějším velitelským stanovištím. Přes veškerou pečlivost a pozornost věnovanou ezoterickým detailům se toto vlčí doupě mělo stát místem atentátu namířeného proti vůdcovu životu v červenci 1944.

Nic takového se však nevznášelo ve vzduchu onoho březnového rána a Hitler pracoval na svých četných plánech pro nové uspořádání Evropy. Útok na Sovětský svaz, který zahájil v červnu minulého roku, se po přežití strašlivé zimy znovu rozbíhal. Po několik měsíců rychle postupovali a podařilo se jim proniknout do vzdálenosti 120 kilometrů od Moskvy. Ale v říjnu začalo sněžit a teploty brzy poklesly pod bod mrazu, což německé vojáky přinutilo se skřípěním zubů zastavit. Protože nebyli na takovéto arktické podmínky dobře vybaveni ani oblečením, ani zbraněmi odolnými proti mrazu, jen s obtížemi odolávali protiofenzivě Rudé armády a modlili se, aby co nejdříve přišlo jaro a roztál sníh. I když o tom vůdce ještě nevěděl, na jaře 1942 měli Němci 1 168 000 mrtvých a těžce raněných a válečné štěstí se od nich pomalu odvracelo.

Hitlerův zájem o okultismus je samozřejmě dobře známou skutečností a stejně dobře se ví o jeho snu o tisícileté říši, založeném na starogermánské báji o nadřazené rase, vybavené

nadpřirozenou silou, která bude jednou vládnout světu. Sám se narodil v příhraničním rakouském městečku Braunau, které proslavila jeho slavná média, mezi něž patřili bratři Willi a Rudi Schneiderové ovládající psychokinetické síly, s jejichž pomocí přemísťovali předměty. Podle Louise Pauwelse a Jacquesa Bergiera v jejich *Jitru kouzelníků* (1960) měl Hitler s Willim Schneiderem stejnou kojnu a oba autoři spekulují – musíme poznamenat, že ne zcela vážně – o tom, zda oba chlapci nenasáli nějakou záhadnou sílu s jejím mlékem! Několik historiků zabývajících se okultismem také uvažovalo o tom, zda neměl tento muž, který se později stal německým vůdcem, nějaké věštecké schopnosti. Nemůže být pochyb, že vnitřně věřil astrologii, a dříve než udělal nějaké důležité rozhodnutí, vždy se radil s horoskopem. Tyto jeho zájmy byly veřejně známy ještě před začátkem války, jak se lze dočíst v článku uveřejněném v *Gazette de Lausanne* 5. dubna 1939.

„Nikdo nevěří v astrologii víc než Adolf Hitler,“ píše se tam. „Každý měsíc se shání po nových astrologických publikacích. Není náhoda, že se všechny své údery snaží načasovat na březen. Než zaútočí, vybere si nejlepší čas podle postavení hvězd. A březen je bezpochyby jeho nejoblíbenější měsíc...“

Pokud chtěl Peter Bender seznámit Hitlera se svým celoživotním přesvědčením o duté Zemi a o tom, jak toho lze využít ve prospěch německého válečného úsilí, nemohl si vybrat lepší období než právě březen.

Víc než měsíc předtím, 25. ledna 1942, hovořil Hitler o mýtech a legendách při společné večeři. Francois Genoud ve své knize *Hitlerovy hovory u stolu*, vydané v roce 1953, cituje: „Nic nám nebrání předpokládat, že mytologie je odrazem věcí, které existovaly a na které si lidstvo uchovalo vágní vzpomínky,“ řekl vůdce svým společníkům. „Kdoví, jaké objevy bychom udělali, kdybychom mohli prozkoumat území, která leží pod mořskou hladinou?“

Toto tedy byl stav mysli muže, jemuž Bender nastínil své představy, které jej poprvé napadly během první světové války a na nichž od té doby neúnavně pracoval.

O mládí Petera Bendera není příliš mnoho známo. Narodil se v Berlíně, vystudoval místní univerzitu, kde se zabýval geografii a jazyky, a jako pětadvacetiletý vstoupil do říšských vzdušných sil,

kde se vyškolil na pilota. Po vypuknutí první světové války byl převelen k formaci zvané „squadrona smrti“, které velel brilantní mladý pilot jménem Hermann Göring. I když se oba muži povahově velmi lišili, brzy se stali blízkými přáteli. Léтали spolu nad Francií a oba se proslavili pozoruhodným počtem sestřelů nepřátel. Od té doby Göringova kariéra stoupala strmě vzhůru a na konci války, v listopadu 1918, byl nejznámějším pilotem Německa, který zůstal naživu. Později pracoval jako zkušební pilot pro švédského výrobce letadel, oženil se se švédskou aristokratkou Emmy Sonnemannovou a v Německu vstoupil do zárodku nacistické strany, kde se brzy stal prominentním činovníkem a mocným mužem pod záštitou vůdce Adolfa Hitlera. V červnu 1941 byl Göringův triumfální vzestup korunován, když jej führer jmenoval svým následníkem.

Peterovi Benderovi se dařilo mnohem hůř. V létě 1916 při hlídkovém letu nad Francií, který výjimečně absolvoval bez doprovodu svého přítele Göringa, jej sestřelil francouzský stíhač. Při pádu se těžce zranil a strávil více než dva roky jako válečný zajatec. Bender určitě nebyl člověk dychtivě toužící po útěku a lhostejně trávil své dny v zajateckém táboře, pomalu se uzdravuje ze svých zranění. S chutí četl a zkoumal veškeré materiály, které měly spojitost s jeho láskou – geografii. Protože uměl anglicky, měl mnohem bohatší výběr než ostatní váleční zajatci a jednoho dne v hromadě knih a časopisů narazil na několik výtisků *Planoucího meče* Cyruse Tweeda. Okamžitě byl představou lidstva žijícího *uvnitř*, a ne na povrchu duté Země fascinován a nad každou větou díla usilovně přemýšlel. Jeho mysl stále ještě kroužila kolem tohoto tématu, když byl těsně před Vánocemi roku 1918 z tábora propuštěn.

Po návratu do Berlína se Bender znovu setkal se svým přítelem Göringem, a přestože oba cítili, že se jejich cesty rozcházejí, slavnostně si slíbili, že budou držet při sobě. Přes všechno bahno, které bylo na Göringa nakydáno, projevil se tento muž jako loajální přítel, který své sliby bývalému spolubojovníkovi dodržel.

Kvůli válečným zraněním nemohl Bender sehnat práci, ale nakonec byl zabezpečen jako průměrně placený státní zaměstnanec. Jeho mysl stále zaměstnávaly Tweedovy teorie a ve volném čase napsal o své vlastní interpretaci duté Země sérii článků pro okultistické časopisy. Později je utřídil do několika brožur a knížek, přičemž nepřestával volat po radikálním přehodnocení představ o našem

světě. Nejsem autorem teorie, tvrdil, ale doktríny – nauky o duté Zemi.

Bender byl nyní přesvědčený, že vesmír je ve skutečnosti úplně maličký. Věřil, že lidské bytosti žijí na vnitřním povrchu duté koule, která má podobnou velikost, jako tvrdila ortodoxní geografie, ale je obklopena pevnou skálou táhnoucí se do nekonečna. Obyvatelé jsou chráněni proti pádu z povrchu určitým typem slunečního záření. Nad nimi je vrstva vzduchu, která sahá do výše sedmdesáti kilometrů, kde řídne a přechází do úplného vakua v centru. Zde také visí Slunce – doruda rozžhavená koule skal, která je mnohem menší, než se věda domnívá – má průměr pouhých 300 kilometrů – dále je zde měsíc a také cosi, co nazýval „přelud vesmíru“. Byla to hmota šedomodrých plynů, skrze něž prozařovaly sluneční paprsky, které vypadají jako hvězdy. Noc nastane tehdy, když je Slunce plyny zakryto, zatímco stín tohoto oblaku na Měsíci vytváří jeho částečné nebo úplné zatmění. Takto tedy Peter Bender vysvětloval úkazy, jejichž pozorování teleskopy prý „předstíraly“ generace astronomů.

Benderovi byly kladeny všetečné otázky. Je-li jeho teorie správná, proč nevidí obyvatel Drážďan nad svou hlavou obyvatel Pekingu? To je jednoduché, odpověděl. Světlo se nepohybuje po přímé dráze, jak tvrdí fyzikové, ale po uzavřené křivce a po několika kilometrech se vrací na povrch. Tento jev svou podstatou způsobuje, že dochází k optickému klamu o existenci horizontu. Bender také tvrdil, že „světlo odlišných vlnových délek putuje po různých drahách“. Závěrečným tvrzením díla *Die Hohl Welt Lehre* byla věta, že lidstvo je jedinou inteligentní formou života v „přeludu Vesmíru“ a při svém životě v dutém nepohyblivém světě je chráněno jako dítě v lůně matky.

Může se zdát podivné, že Göring při své úžasné marnivosti, lačnosti po bohatství a uloupených uměleckých skvostech – nemluvě o bezohlednosti v popohánění Hitlera, která mu vysloužila přezdívku „dábelský génius nacismu“ – bral tuto teorii úplně vážně. Ale jeho přátelství s Benderem bylo hluboké a koneckonců patřil k lidem, kteří nikdy nezavrhují jakoukoli myšlenku, v níž může být zrnko pravdy. Když se Peteru Benderovi podařilo dostat se k velení německého námořnictva a ukázat jim, jak by jim jeho teorie duté Země mohla být nápomocna, měl Göring pravděpodobně radost, že pomáhá příteli. V každém případě ho jeho instinkt již dávno poučil, že je vždy lepší nechat si zadní vrátka otevřená. (Pozdější výzkumy

ukázaly, že přes svůj cynismus nebyl imunní k okultismu. Jeho manželka Emmy byla silnou vyznavačkou astrologie a od roku 1938 se podobně jako Hitler pravidelně radila s jasnovidcem Augustem Heermanem, který jí dával konzultace v osobních záležitostech i ve věcech válečných a předpovídal, jaký dopad to vše může mít na jejího manžela.)

Než se nacisté chopili moci, nacházelo se německé námořnictvo v bezvětrných vodách armádních sil, protože je sužovala omezení Versailleské smlouvy, která jasně určovala počet mužů a lodí. Není se co divit, že po Hitlerových úspěšných jednáních a britsko-německé smlouvě z roku 1935 se námořnictvo stalo jedním z největších podporovatelů nacistické strany. I když velikost loďstva měla nadále jistá, omezení, bylo povoleno téměř neomezené množství ponorek a mužů. Když Hitler zašel ještě dál a vydal rozkaz k dozbrojení námořnictva, jejich nadšení se zdvojnásobilo – a samozřejmě byli dokonale připraveni, když v roce 1939 vypukla válka.

Takže jak vlastně staří mořští vlci německého námořnictva došli k názoru, že by mohli prakticky využít Benderovu doktrínu o duté Zemi? Jeho argumenty se zdály být nejen přesvědčivé, ale i věcné.

Bender sdílel s námořnictvem názor, že největším problémem námořních důstojníků je určit přesně místo, kde se nachází nepřátelské plavidlo. Po celá staletí bylo pozorování pouhým okem jediným prostředkem k naplnění tohoto cíle, a přestože zavedení letadel a posléze vývoj radarové techniky při řešení tohoto problému značně pomohly, nedalo se říct, že by jej úplně vyřešily. Pozorovací letouny mohly v nekonečném oceánu snadno loď minout a radary měly zase omezené pozorovací pole. Bender však namítl, že pokud by se pozorovací oblast radaru nějakým způsobem zvětšila, řekněme na dva tisíce kilometrů, tím, že by se antény namířily na oblohu místo směrem k horizontu, co by se stalo pak? Pokud byla jeho teorie o duté Zemi správná, potom by se radarové vlny odrážely zpět z vnitřní části glóbu a vytvářely by na katodě přístroje signály, které by každou skrytou loď odhalily.

Bender se snažil přesvědčit námořníky – a stejná slova opakoval Hitlerovi během setkání v Rastenburgu – ať jako důkaz jeho teorie provedou experiment s použitím námořního radaru. Navrhl, aby tyto testy provedli analogickým způsobem jako Tweed na Floridě a

jak je s neúspěchem zopakoval Mengerling v Berlíně. Tvrdil, že to, co má na mysli on, *musí* fungovat.

Historie nám neprozradí, jaká byla první Hitlerova reakce na všechno, co mu Peter Bender říkal. Avšak víme, že vydal rozkazy, aby navrhované experimenty byly provedeny, a to v nejvyšší tajnosti, pod velením Generálního štábu admirality na baltském ostrůvku Rujaně, vzdáleném asi 500 kilometrů. Podivnou souhrou okolností to bylo také místo s jistým okultním významem, podobně jako tomu bylo v případě Rastenburgu.

Rujana, ostrov, který vešel ve známost především jako místo, kde byly vyvíjeny německé rakety V1 a V2, byl ve starověku posvátným místem pohanů, kde byly prováděny četné obřady za účelem získání síly a moci. Jedna velmi známá legenda vypráví, jak dánský král Valdemar I, zapřísáhlý nepřítel ostrovanů, vedl proti nim v roce 1168 křížáckou výpravu a srovnal jejich chrámy se zemí. Během své dlouhé historie byl tento „svatý ostrov“, jak byl také nazýván, obydlen Dány, poté Švédy a Francouzi a nakonec po porážce Napoleona v roce 1815 padl do rukou Němců.

Díky spojení ostrova se starobylou historií a mrtvými hrdiny minulosti vybrala nacistická strana Rujanu jako pohřebiště Hitlerovy mládeže. Tato svatyně, ostentativně vybudovaná na paměť smrti Hanse Mallona, člena Hitlerovy mládeže, v roce 1931, byla postavena z hrubě otesaných žulových skal, měla tradiční doškovou střechu a uvnitř masivní monolitický oltář. Když jste vstoupili do ponurého vnitřku, osvětleného pouze denním světlem pronikajícím dovnitř skrze uzounká okna, měli jste zvláštní tísnivý pocit, jako byste se dostali tisíce let nazpět do doby pohanských mýtů.

A byl to právě tento ostrov se svou všudypřítomnou atmosférou prastarého mysticismu, kam dorazila skupina německých vědců a expertů v oblasti rádiové, radarové a fotografické techniky necelý měsíc poté, co Peter Bender navštívil Hitlera a přesvědčil ho, aby prověřil jeho teorii. Byli vybaveni tím nejmodernějším zařízením, jaké byla německá technologie schopna shromáždit, a vedl je dr. Heinz Fisher, snad největší odborník na infračervené paprsky v zemi, kterého tato akce vyrušila z jeho intenzivní práce na obranném systému země. Fisher tím nebyl vůbec nadšený, jak později prohlásil, a od samého začátku se domníval, že celý ten nápad je naprostý nesmysl. Ale rozkaz, který obdržel od jednoho

z členů Hitlerova týmu a který zněl, aby všeho nechal a hlásil se k okamžitému úkolu, byl takového druhu, že nemohl odmítnout.

A tak jednoho jasného jitra ve druhém dubnovém týdnu začal se svým týmem test přesně podle instrukcí. Experimentální infračervený aparát instalovali poblíž severního pobřeží Rujany a namířili na oblohu pod úhlem pětáctyřiceti stupňů. Fisher, který byl dokonale obeznámen s Benderovými myšlenkami, se rozhodl utajit tyto své vědomosti před ostatními vědci a inženýry – nikdo z nich nevěděl, proč provádějí takovýto podivný experiment. Zatímco muži pracovali, byli všude kolem nasazeni agenti SS a na pobřeží hlídali maximální utajení experimentů před přáteli i nepřáteli pravidelně rozmístěné vojenské hlídky.

Po neuvěřitelnou dobu celého týdne pracoval Fischerův tým se svým zařízením, a to čtyřicet hodin denně. Stále se jim zdálo, že vysílají ve směru, kde není co zaměřit. Každý den prováděli všechna možná nastavení přístroje, aby se přesvědčili, že pracuje správně, a zapisovali každý sebemenší detail. A výsledkem všeho nebylo vůbec nic.

Fisher samozřejmě věděl, co by měl takovýto experiment ukázat. Pokud by měl Bender pravdu, potom by se infračervené paprsky „odrazily“ od duté Země a lokalizovaly by předmět za horizontem. Jejich cílem byl britský konvoj, o kterém se usuzovalo, že je u Scapa Flow na Orknejských ostrovech. Pokud by na Benderově teorii něco bylo, testy by umožňovaly detekci signálů z osminy zemského obvodu a Hitlerovi by poskytly obrovskou výhodu při plánování ofenzívy na libovolné válečné frontě. Ale po sedmi dnech bez jediné známky přijatého signálu Fisher zastavil testy a připravil zprávu pro generální štáb námořnictva. Jak napsal – už se nemohl dočkat, až ostrov opustí a vrátí se k seriózní práci. Selhání experimentu a to, co se stalo s jeho hlavními protagonisty, zůstalo až do konce války tajemstvím. V roce 1946 se o kuriózní události na ostrůvku Rujáně dozvěděl profesor Gerard Kuiper z Mountpalomerské observatoře a po bedlivém pátrání o tom napsal článek pro vědecký časopis *Popular Astronomy*. V něm uvedl:

Vysocí důstojníci německé Admirality a leteckých sil teorii duté Země uvěřili. Domnívali se, že se jim to bude hodit při zjišťování, kde se nacházejí britské konvoje, protože konkávní zakřivení Země by usnadnilo pozorování na

dlouhou vzdálenost infračervenými paprsky, které se zakřivují méně než viditelné světlo.

Profesor Kuiper také zjistil, že muž, který vedl testy, dr. Heinz Fischer, přežil válku a v roce 1945 se přestěhoval do Ameriky, kde s mnoha dalšími významnými německými vědci spolupracoval na vývoji jaderného potenciálu země. Když byl dotázán na své působení na ostrůvku Rujáně, vysvětlil lakonicky: „Nacisté mě nutili dělat věci, které mě strašně zdržovaly od důležité práce.“

Ale náš příběh zde ještě nekončí. V roce 1957 vyhlásila výzkumná stanice americké armády v Ohiu, že vyvíjí vodíkovou bombu schopnou vytvořit teplotu jeden milion stupňů. Mezi klíčovými vědci tohoto úžasného programu byl i... dr. Fisher. S mrazením v zádech můžeme přemítat o tom, co by se stalo, kdyby Hitler nezdržoval tohoto člověka od práce zadáváním úkolů souvisejících s dutou Zemí. Vůdce možná mohl mít, dříve než jej Spojenci porazili, v rukou strašlivou zbraň.

Neúspěch na ostrově Rujaně dopadl na Petera Bendera s plnou silou. Hitler nesnášel prohru, a proto nařídil, aby byl autor *Die Hohl Welt Lehre* poslán do koncentračního tábora. Když se to doslechl Göring, už nezbývala žádná možnost, jak přítele zachránit. A tak se Bender znovu ocitl za mřížemi, ale tentokrát mu neumožnili ani četbu knih a časopisů. Strávil poslední roky se stále více podloměným zdravím a v bídě a byl terčem posměchu spoluvězňů. Zemřel v zimě 1944. A dokonce ještě na smrtelné posteli Peter Bender lpěl na své víře v dutou Zemi.

Ale teorie „přeludu vesmíru“ s ním nezemřela. Testy na pobřeží ostrova nebyly totiž tak úplně beznadějně, jak se předpokládalo v dubnu roku 1942. Jak zdůraznil Nigel Pennick ve své knize *Hitlerovy tajné vědy*, vydané v roce 1981:

Experimenty s infračerveným světlem prováděné na Rujáně nebyly úplným neúspěchem, protože se staly základem systému detekce lodí, který se Němci pokusili instalovat na Gibraltar, aby mohli monitorovat pohyb lodí Spojenců. Později v průběhu války využili Rujanu k navádění raket vypouštěných z Pennemünde.

Také jméno Petera Bendera nezmizelo zcela z historie. V roce 1948 vydal německý obdivovatel knihy *Die Hohl Welt Lehre* Karl E.

Neupart pojednání, v němž znovu definoval to, co považoval na celé teorii za životné, a získal si pověst jejího advokáta. Mezi malou skupinou Evropanů, kteří podobně jako Bender věří, že Země je dutý globus ponořený do pevné skály, stále ještě několik výtisků dílka koluje. Neupartova kniha *Geokosmos* z roku 1953 je dnes považována za nejdůležitější učebnici na tomto poli. V padesátých letech byla v německém Garmisch-Partenkirchenu založena Společnost pro geokosmický výzkum, která znovu přepracovala teorie Tweeda a dalších autorů a publikovala vlastní náčrt mapy dutého glóbu.

Základem všech argumentů společnosti je tvrzení, že Země se rozprostírá donekonečna ve všech směrech. Není žádné centrální slunce, ale naše staré dobré Slunce, které je ve skutečnosti napůl jasné a napůl temné. Tkví pevně v prostoru a vnitřek Země se kolem něj otáčí, jedna otočka trvá přesně čtyřadvacet hodin, a tak vzniká den a noc. V jedné z publikací společnosti se tvrdí tónem, který by si jistě získal Tweedovo uznání: „Lidstvu pouze prospěje, pokud si uvědomí, že žije v uzavřeném prostoru a zároveň je ponořeno do kosmu.“

Ale abychom se ještě jednou vrátili k experimentům na Rujaně. I když znamenaly definitivní konec Hitlerova zájmu o teorii duté Země, svého zájmu o okultní vědy se nikdy nevzdal a historie ukazuje, že to bylo také jednou z příčin jeho definitivního pádu. Příběhy týkající se duté Země jej i další nacisty Třetí říše pronásledovaly až do konce války. Jedna z takových pověstí se týká skupiny nacistů, kteří zorganizovali akci Oděsa, jež měla vytvořit únikovou cestu ven z Německa, když začínalo být zřejmé, že je vše ztraceno. Mezi plány této skupiny byl návrh použít konvoje ponorek, které by Hitlera a jeho nejbližší spolupracovníky dopravily na základnu vytvořenou pod ledovou čepičkou jižního pólu. Zde by byli v bezpečí a možná by měli i příležitost ověřit si zprávy o bráně do podzemního světa. Ale žádný takový romantický osud na Hitlera samozřejmě nečekal. Namísto toho skončil vlastní rukou v obleženém bunkru v srdci Berlína.

K další významné události v záležitosti duté Země nás mimoděk zavádí podivná poznámka, která byla na okraj tohoto příběhu pronesena. V roce 1938 vyslal Hitler do Antarktidy tři letouny. Jejich úkolem bylo letět nad územím, dnes známým jako Země královny Maud. Posádky měly založit základny a potom nad

teritoriem shodit prapory se svastikou a prohlásit toto území za německé vlastnictví. Mělo se jmenovat *Neue Schwabenland*.

S výhodou zpětného pohledu můžeme dnes usuzovat, že Hitler měl zčásti zájem připojit tato území ke své říši a částečně byl zvědavý, co se tam vlastně nachází. Po čtyři roky kolovaly v Německu pověsti o ztracených městech Antarktidy, zázračně zahříváných vulkanickou aktivitou. Němečtí archeologové podnikli expedice na území ztraceného kontinentu v letech 1873, 1901 a 1911. S nárůstem zájmu o prastaré mýty během Hitlerovy éry, a to zejména s rozšířením spekulace, že oblast jižního pólu mohla kdysi být částí atlantské kultury, přišel čas dalších průzkumných misí.

Bohužel neexistuje žádný průkazný materiál o tom, jak všechny tyto německé expedice dopadly. Objevila se tvrzení, že byla vybudována tajná ponorková základna, která fungovala až do konce války. Ale nemáme žádné důkazy o tom, že by jakýkoli člověk našel cokoli zajímavého o legendami opředené zemi, i když Nigel Pennick tuto podivnou epizodu komentuje následovně:

Je možné, že by tato nejjižnější nacistická základna byla poslední výspou Třetí říše? Několik let po jejím pádu opustila Spojené státy vojenská expedice vedená admirálem Byrdem, aby toto teritorium, v té době pod správou Norska, prozkoumala. Zprávy o sestřelených letadlech otevřeně hlásily: „Zničen akcí nepřítele“... Byrdův dodnes proslavený let, o kterém se říká, že se při něm dostal do nezmapované oblasti – a podle některých názorů na vnitřní stranu dutého světa –, byl podniknut právě v této době. Možná byl inspirován nacistickým bádáním, jejich zájem o dutou Zemi byl všeobecně znám. A i kdyby se do žádného nezmapovaného území nedostal, zkomolený příběh o cestě do nitra duté Země mohl pocházet z nacistických dokumentů zabavených během expedice.

Ve skutečnosti od doby, kdy Pennick napsal tato slova, vyšlo na světlo mnohem víc důkazů, které podporují názor, že admirál Richard Byrd opravdu pronikl do vnitřního světa. Tyto důkazy jsou přítomny v psané formě na stránkách jeho záznamů a deníků, z nichž některé jsou dodnes tajné. Každé slovo v nich nabízí stejně úžasná fakta jako popis podobné cesty, kterou vykonal Olaf Jansen po moři.

Kapitola 7 – Tajné záznamy admirála Byrda

Ti, kteří v životě potkali admirála Byrda, jej popisovali jako typický vzor amerického hrdiny. Vysoký, dobře vypadající muž se světlými vlnitými vlasy, jehož stálý úsměv se často měnil v upřímný smích. Miloval dobrodružství a nikdy se ničeho nezalekl. O svých úspěších však vždy hovořil s rezervou, i když si byl dobře vědom vlivu publicity při popularizování svých cílů. Jako vyškolený námořní důstojník a pilot zcela jistě neměl sklony k fantazírování: americké letecké a námořní základny, na kterých strávil většinu let svého života, byly vždy místem nejnáročnějších úkolů. Ve všem, co dělal, byl naprosto přímý a byl příkladem všem svým podřízeným. Při uvádění svých zážitků dbal na přesnost, i když občas šlo o historky neuvěřitelné. Kromě toho, že byl námořník a navigátor, působil i jako vědecký průzkumník a dodnes si jej asi nejvíce pamatujeme díky jeho letům přes Atlantik, skvěle zorganizované expedici do Antarktidy a také jako člověka, který v osamění přežil celou zimu poblíž jižního pólu. To vše byly hrdinské činy, které byly dalším pilotům a průzkumníkům neocenitelným zdrojem informací.

A přesto je tento houževnatý a důmyslný muž, který si na vlastní kůži vyzkoušel klimatické extrémy panující na obou koncích světa, další klíčovou postavou v záhadě duté Země. Protože existují důkazy, že admirál Byrd vletěl do „vnitřního světa“ skrze póly, a to dokonce dvakrát. Zanechal nám záznamy popisující jeho zážitky, které jsou v každém ohledu neméně vzrušující než příběh Olafa Jansena, i když o všem vypráví z odlišné perspektivy.

Vše o průzkumnické části života Richarda Evelyny Byrda je velmi střízlivým stylem popsáno ve dvou knihách nazvaných *Odhalení* (Discovery, 1935) a *Sám a sám*. (Alone, 1938). Jeho podivuhodné lety z doby těsně po druhé světové válce však zůstávají zahaleny tajemstvím a jsou plné nezodpovězených otázek. Záznamy, které o těchto letech vedl, jsou navzdory opakovaným žádostem adresovaným do newyorského úřadu US Naval Research „nedostupné“. Když v roce 1957 zemřel, vyžádala si Americká námořní tajná služba i jeho deník, ve kterém zaznamenal další podivuhodné zážitky ze svých letů nad póly, a od té doby zůstal tento dokument nepřístupný vědecké i laické veřejnosti. Díky pomoci jednoho z přátel, bádajících v oboru duté Země v Austrálii, jsem se dostal k výtahům ze základních částí obou dokumentů,

kteře byly po tĕmĕř pŕlstoletŕ utajovány. Jejich obsah je, jak ostatnĕ uvidŕte, prostĕ fantastickŕ.

Byrd se narodil ve Winchesteru ve stáťe Virginie 25. řŕjna 1888 a potĕ, co absolvoval zdejšŕ univerzitu a Americkou náořní akademii, uĕil se lĕtat na náořní vzdušnĕ základnĕ v Pensacole na Floridĕ. Zaĕínal na hydroplánech, kteře znamenaly konec pro mnohĕ mladĕ piloty. Jemu se ale podařilo vŕcvikem projŕt bez ŕhony a hned po zaškolenŕ si v první svĕtovĕ váoře zŕskal vyznamenání. Pozdĕji sehrál dŕležitou ŕlohu při vŕvoji navigace pro pŕelety Atlantiku. Svoji polární kariĕru zahájil v roce 1924, kdy velel malĕ odlouĕenĕ navigaĕní leteĕké jednotce při expedici do severního Grónska. To jej pŕivedlo na myšlenku, že by mohl bŕt prvním ĕlovĕkem, kteřŕ pŕeletŕ severní pól. 9. kvĕtna 1926 vzlĕtl s jednoplošníkem vybaveným motorem Fokker 3 z King Bay na Špicberkách. Ĉtĕl se rozhlĕdnout po ŕzemŕ, s nŕmž budou vyznavaĕi i odpŕrci dutĕ Zemĕ ŕž navždy spojovat jeho jmĕno. Jeho popis letu v knize *Váořa v oblacŕch* (Skywar, 1928) je velmi barvitŕ:

Před námi leželo neznámo, odkřývali jsme neprobádanĕ oblasti, a to rychlostŕ 10 000 ĕtvereĕních mil za hodinu. Ĉítili jsme dŕíve nepoznanĕ uspokojení z poznávání nových zemŕ. Jak jsme se blŕžili k pólu, pŕestávaly mít pojmy ĕas a prostor obvyklŕ vŕznam... a tady i tam, namŕsto vře drtŕcích ledových polŕ, jsme uvidĕli rozhraní zelenavĕ modře barvy proti snĕhové bělobĕ. Jednou jsem si dokonce na chvilŕ spletl nezřetelnĕ, nŕzko ležŕcí mraky s *vrcholky pohořŕ vzdálenĕ pevniny* (kurzŕvou oznaĕil autor).

Co to ve skuteĕnosti vidĕl Byrd onoho kvĕtnovĕho dne? Otevřenĕ moře bylo dozajista pŕekvapenŕm, ale neuvidĕl za pólem i nĕco, co sice nikdo nikdy pŕedtŕm nespatriil, ale o ĕem se vyprávĕlo od dávných ĕasŕ? Ať tomu bylo jakkoli, po návratu do Spojených státŕ se stal národním hrdinou, byl povŕšen do hodnosti kontraadmirála a dostal medaili za stateĕnost. Ale nĕkteřá ŕřední místa měla pocit, že vyvrcholenŕ jeho cesty mohlo bŕt pouhou iluzŕ. Jak popisuje Richard Montague ve svŕch *Oceánech, pólech a lelcŕch* (Oceans, Poles and Airmen, 1981): „Na poĕátku sedmdesátých let byly proti tĕmto záznamŕm vzneseny váořné námŕtky, a dokonce bylo zpochybňováno, zda Byrd opravdu dosáhl pólu.“

Byl to první náznak pokusu utajení, co to vlastně letec objevil? Byrd sám nikdy o podivných jevech, které viděl, nepochyboval a měl je na mysli pokaždé, když se účastnil další polární expedice.

Po „zahřívacím“ přeletu Atlantiku západovýchodním směrem v červnu 1927 Byrd na podzim vyhlásil, že se chystá vykonat cestu na opačný konec Země a přeletět nad neznámými oblastmi Antarktidy. Jeho proslulost a schopnosti naklonit si veřejnost mu umožnily získat finanční podporu bohatých Američanů, jako byli Ford a Rockefeller, a také celou záplavu finančních darů v celkové výši přes 400 000 dolarů. Díky těmto fondům se mu podařilo zorganizovat velkou a dobře vybavenou expedici, která založila základnu na Rossově šelfovém ledovci. S jistým patriotickým zápalem ji nazval „Malá Amerika“. Když se 29. listopadu vydal do vzduchu, opět ho očekával překvapivý zážitek. Vše zaznamenal ve své publikaci *Malá Amerika: vzdušný průzkum Antarktidy a let k jižnímu pólu* (Little America: Aerial Exploration in the Antarctic and the Flight to the South Pole) vydané roku 1931:

Je to matoucí místo, tenhle pomyslný bod zvaný jižní pól. Sbíhají se zde poledníky všech časových pásem. Ten, kdoby měl tu smůlu a žil právě zde, by měl problémy s rozhodnutím, podle kterého času se orientovat. Určení směru, tak jak je známe, by pravděpodobně pro tohoto nešťastníka neznamenal vůbec nic. Protože i kdyby cestoval na sever či na jih, nemohl by jít přímo a stále držet směr. Jeho směřování by se každých pár minut výrazně měnilo, a aby udržel původní směr, musel by se samozřejmě pohybovat po spirále.

A jak Byrd letěl nad spodkem světa, naskytl se mu pohled na další podivný jev.

Ze všech mých předchozích letů nebyl žádný tak plný vzrušení a natolik užitečný jako právě tento. Všude okolo se vznášela atmosféra nadcházejícího dramatu. Na sever, východ, jih i západ leželo dosud nespátřené a neprobádané neznámo. Na jihu se začínaly vynořovat temné tvary, což naznačovalo přítomnost pevniny. Při oné podivné viditelnosti, která je pro Antarktidu typická, nebyly nepodobné egyptským pyramidám. Vypadalo to na velmi významný nález, ale přesto jsem necítil žádný důvod k jásotu. Příroda zde pracovala v obrovském rozsahu a

s tak nekonečnou silou, že nezbývalo než s ústy dokořán zírat na její dílo. Zde ležela doba ledová ve svém chladném odlivu. Zde byl udušený a ledem zaplavený kontinent. Byla zde pustina bez známek života, zrozená během jednoho z nejmrazivějších období, která kdy planetu potkala. Při pohledu na ni jste jen stěží mohli uvěřit, že Antarktida byla kdysi teplou a plodnou oblastí se svými vlastními rostlinami a ohromnými stromy.

Té zimy uskutečnili kontraadmirál a jeho navigátor Lloyd K. Grenlie nad Antarktidou několik dalších letů a objevili oblast vysokých hor, kterou po jednom z dobrodinců expedice nazvali Rockefellerovo pohoří, a také rozsáhlé teritorium, které dostalo jméno Země Marie Byrdové po pilotově manželce. Zřejmě podnikli ještě další výpravu podél jižního pólu, i když se o tom Byrd ve své knize přímo nezmiňuje. Ale důkaz o tomto letu lze nalézt v knize F. A. Gianniniho *Svět za póly* (World Beyond the Poles, 1959), kde uvádí důkazy z filmového týdeníku:

V tom roce [1929] bylo v amerických kinech možné zhlédnout týdeník, který popisoval *oba* lety. Ukazoval rovněž novinové fotografie „země ležící za pólem s jejími horami, stromy, řekami a velkými zvířaty připomínajícími mamuty“. Dnes tento týdeník evidentně neexistuje, i když si stovky lidí pamatují, že jej viděly. Viděli filmový záznam, který dokazoval, že tato neznámá, nezmapovaná a v současnosti popíraná země *existuje*.

Giannini tvrdí, že Lloyd Grenlie tyto skutečnosti potvrdil jednomu ze svých sousedů v Nelsonville ve státě Wisconsin pár let před svou smrtí v roce 1970. Existenci týdeníku navíc dosvědčily také dopisy lidí, kteří jej zhlédli. Sám cituje z dopisu slečny Dorothy E. Graftové z New Yorku:

Věc: Lety admirála Byrda k jižnímu pólu a to, co viděl u jižního pólu v zemském nitru. Nikdo se nikdy nezmínil o dokumentárním filmu, který Byrd natočil během tohoto letu a který byl promítán v kinech v celých Spojených státech krátce po Byrdově návratu domů. Viděla jsem ho se svojí sestrou ve White Plains ve státě New York. Byrd doprovázel filmový záznam vlastním slovem a vykřikl údivem, když se přiblížil k jezeru s teplou vodou obklopenému jehličnany, mezi nimiž se pohybovalo velké

zvíře, a také něčím, co Byrd popsal jako „kopec z uhlí, v němž zářily diamanty“.

Přes všechny záhady obklopující tento let je zcela zřejmé, že se Byrd vrátil do Malé Ameriky v roce 1933 podruhé, aby nové teritorium zmapoval. Mezi březnem a srpnem 1934 také strávil sám pět měsíců v chatrči na meteorologické stanici na základně v Bolling Advance, téměř dva tisíce kilometrů od Malé Ameriky. Zde byl vystaven mrazům až -60 stupňů Celsia a nakonec byl zachráněn utýraný zimou a málem otrávený kyslíčnickem uhelnatým. V knize *Sám a sám* popisuje tyto události až do trýznivých detailů.

Ať byl tento průzkum sebeodvážnější, ještě divočejší události očekávaly neohroženého dobrodruha po druhé světové válce. Během válečného konfliktu Byrd působil na poněkud méně náročném postu jako člen týmu velení námořních operací. Posléze byl v roce 1946 pověřen novým programem pojmenovaným „Operace vysoký skok“, zdánlivě pokračujícím v mapování severního a jižního pólu. Jak však zmiňuje Nigel Pennick, mohl být také požádán o ověření přítomnosti nacistů v oblasti. V únoru 1947 poskytl těsně před odletem interview o svých plánech a byl citován, jak říká: „Rád bych viděl zemi za [severním] pólem. Ta oblast je středem Velkého neznáma.“

Podle oficiálních amerických zdrojů během svého následného sedmihodinového letu přes území Arktidy „uletěl Byrd vzdálenost 1700 mil a vrátil se s velmi užitečnými údaji“. Proč tedy není o tomto letu, který byl zcela jasně dalším milníkem v historii polárních výprav, více určitých informací? A ještě podivnější je, že Byrd, který se vydal na cestu s tak velkým očekáváním toho, co uvidí „ve středu Velkého neznáma“, už o této své cestě do konce života nikdy nepromluvil.

Pokud však budeme považovat za autentickou kopii kontraadmirálových záznamů, kterou jsme obdrželi od Společnosti pro dutou Zemi v Austrálii, tak se jeho touha uvidět zemi za pólem naplnila.

Je to dlouhý dokument, který byl zřejmě doplňován poznámkami, ale výtahy, které jsem zde uvedl, nesou jasné známky stylu Richarda Byrda a jeho způsobu písemného vyjadřování. Je na čtenářově úsudku, aby se rozhodl, zda mohou být pravé anebo ne:

LETECKÝ DENÍK – ARKTICKÁ ZÁKLADNA, 19. ÚNORA 1947

Pod námi je ledová pustina a sníh. Vidíme náznaky nažloutlého zbarvení. Vytváří lineární vzory. Měníme směr, abychom to prozkoumali. Také načervenalý purpur. Děláme nad tím dva celé kruhy a vracíme se do směru kompasu. Další kontrola polohy se základnou. Vysíláme zprávu o zvláštním zbarvení sněhu a ledu pod námi...

Magnetický kompas i gyroskop se začínají otáčet a třást. Nejsme schopni držet směr podle přístrojů. Kontroluji polohu slunečním kompasem a vše se zdá být v pořádku.

Ovládání je poněkud pomalejší, jakoby unavené. Ale přesto neregistrujeme žádné signály, že by docházelo k zamrznání...

V dálce je cosi, co vypadá jako hory. Dvacet devět minut letu a první pohledy na vrcholky; není to iluze. Vytvářejí jakési malé pohoří, které jsem nikdy předtím neviděl. Měníme výšku na 2950 stop...

Znovu se setkáváme se silnou turbulencí. Přelétáváme nad malým pohořím a pokračujeme na sever, alespoň pokud to jsme schopni posoudit. Za pohořím je něco jako malá řeka. Údolí s říčkou běžící jeho středem. Tady by žádné zelené údolí být nemělo. Něco je tu zcela jistě špatně, vypadá to nenormálně...

Měli bychom letět nad sněhem a ledem. Směrem od ústí údolí se úbočím hor táhnou rozsáhlé lesy. Přístroje se stále otáčejí. Gyroskop kmitá oběma směry. Měním výšku na 1400 stop a dělám ostrou otáčku vlevo, abych si mohl údolí lépe prohlédnout. Jeho zeleň tvoří buď mech nebo nějaká hustá tráva. Zdá se, že se mění i osvětlení. To už nemůže pocházet ze Slunce...

Otáčíme se ještě jednou doleva a najednou pod sebou vidíme nějaké velké zvíře. Vypadá jako slon. Ne, je to spíš podobné mamutovi. Je to neskutečné, ale je to tak. Klesám na 1000 stop a беру si dalekohled, abych si zvíře lépe prohlédl – jsem si jistý, že vypadá jako mamut. Vysílám tuto informaci na základnu...

Vidíme více zakulacené zelené kopce. Vnější teploměr ukazuje 23 stupňů Celsia. Pokračujeme ve svém směru. Zdá se, že navigační přístroje pracují normálně. Ale jsem z nich zmatený. Pokouším se dovolat na základnu. Spojení nefunguje. Mohu-li použít přirovnání, krajina vypadá jaksi vodorovněji. Vpředu vidíme cosi jako osídlení. To je nemožné! Letadlo se zdá být lehčí a jakoby plave. Ovládání nechce fungovat.

Znovu škubnu za řízení. Nic se neděje. Motory přestávají pracovat. Jdeme na přistání. Pohyb dolů je neskutečně pomalý a země se dotkneme jen s mírným škubnutím. Dělán poslední spěšné záznamy do leteckého deníku. Vůbec netuším, co se teď může stát...

Je toto vše pravdivé vyprávění, nebo jen výklad Byrdových slov? Badatelé, kteří deník studovali, se rozdělují na dvě části. Někteří věří, že skutečně zaznamenává cestu za pól a polárním otvorem dovnitř do duté země hor, jezer, řek, vegetace a životních forem, o kterých vypráví legenda. Jiní jsou však podezřívavější, hlavně kvůli další části, která vypráví o tom, jak po opuštění letadla potkal Byrd skupinu vysokých světlovlasých lidí, kteří mluvili anglicky s lehkým severským nebo německým přízvukem a přivítali ho slovy: „Vítejte, admirále, na našem území jste v bezpečí.“ Poté cestoval v podivném stroji diskovitého tvaru „se znaky svastického typu“ a zúčastnil se prohlídky vnitřního světa, při níž navštívil „zářící město, které vypadalo jako z křišťálu“. Později Byrdovi dovolili vrátit se k letadlu a řekli mu, ať všem obyvatelům na povrchu vypráví o nebezpečích, která na lidstvo čekají, pokud budou nadále experimentovat s nukleárními zbraněmi. Těm z badatelů, kteří byli obeznámeni s příběhy o nacistických polárních základnách, se zdálo, že celá tato událost obsahuje příliš mnoho náhodných shod okolností. Dokument však obsahuje ještě jeden zápis z 11. března 1947, o kterém můžeme s mnohem větší jistotou prohlásit, že jej napsal sám Byrd:

Právě jsem prošel výslechem a předal deník. Už několik hodin mě tu drží a vyslýchá mě tým složený z vojenských a lékařských expertů. Bylo to peklo. Jsem pod přísnou kontrolou podle bezpečnostních opatření pro styk s cizinou, platných pro Spojené státy. Prikázali mi mlčet o všem, co jsem viděl. Neuvěřitelné! Připomínají mi, že jsem voják a musím jednat podle vojenských zákonů.

V roce 1955 se měl Byrd podle rozkazů vrátit do oblasti jižního pólu a pokračovat v mapování. Přes všechny zákazy poskytl kontraadmirál před cestou do Antarktidy na letadlové lodi *Philippine Sea* interview tisku. Reportérům řekl: „Toto je nejdůležitější expedice v historii světa.“

A znovu byla oficiální zpráva o jeho cestě odporně banální: „Kontraadmirál Byrd vykonal druhý let nad jižním pólem a zúčastnil se několika dalších letů. Byla objevena a zmapována celková plocha o rozloze 437 000 čtverečních mil v antarktické oblasti.“

Toto komuniké úplně ignoruje daleko důležitější rádiové sdělení, vyslané z Malé Ameriky 14. ledna 1956 a později přetištěné v mnoha celostátních periodikách v Americe i za jejími hranicemi. „13. ledna vykonali členové americké expedice 2700 mil dlouhý let ze základny McMurdo ležící 400 mil na západ od jižního pólu a pronikli na pevninu do vzdálenosti 2300 mil za pól.“

Krátký pohled na mapu okamžitě odhalí rozporuplnost této zprávy. Antarktida je samozřejmě obklopena oceánem a není možné letět 2300 mil žádným směrem, aniž byste narazili na vodu. Kde by potom tato bezmála čtyři tisíce kilometrů dlouhá pevnina mohla ležet, když ne uvnitř duté Země?

Na veřejnosti byl ale Byrd opatrný, když po svém návratu z jižního pólu 13. března mluvil k těm, kteří jej považovali za „největšího průzkumníka světa“, o „obrovském otevřeném teritoriu“ a romanticky líčil přenádherný kontinent, „kde se pojí obloha, pevnina a odvěká tajemství“.

Ale stejně rychle jako se vlna zájmu o Byrdovy objevy zvedla, tak taky odezněla. Tisk, rádio i týdeníky se začaly zajímat o jiná témata a zprávy bližší domácím událostem. Pokud kontraadmirál objevil vnitřní svět, který mohl navždy změnit vnímání lidstva, média byla zřejmě příliš zaměstnaná na to, aby tomu nadále věnovala pozornost. Ale bylo tomu skutečně tak? Dr. Raymond Bernard ve svém pojednání *Dutá Země* (The Hollow Earth) z roku 1969 naznačuje, že vysvětlení leží úplně jinde:

Objev admirála Byrda je dnes nejdůležitějším mezinárodním tajemstvím a byl jím už od svého uskutečnění v roce 1947. Poté, co Byrd odvysílal svou rádiovou zprávu, a po krátké zmínce v tisku byly všechny

ostatní jeho zprávy pečlivě potlačeny vládními agenturami. Vysvětlení je nasnadě. Je možné, že admirál Byrd udělal monumentální objev, pravděpodobně největší v historii, při němž upozornil na existenci neobjevené pevniny neznámé velikosti. Nalétal nad ní nejméně 4000 mil, a to v oblasti obou pólů. Protože se obrátili dříve, než dosáhli jejího konce, je ta oblast pravděpodobně mnohem větší než oněch 4000 čtverečních mil. Samozřejmě je tedy v zájmu Spojených států držet tento objev v tajnosti před ostatními národy, aby tyto nemohly prohlásit zmíněné území za vlastní.

Ať už byl či nebyl obětí konspirace, ukončil kontraadmirál Richard Evelyn Byrd svou kariéru ověšen řády a proslaven citáty ze svých výprav i svým příkladným jednáním. Když 11. března 1957 v Bostonu zemřel, úřady mu vzdaly poctu jako národnímu hrdinovi a byl pohřben na Arlingtonském národním hřbitově ve Virginii se všemi vojenskými poctami. Do hrobu si s sebou vzal i tajemství, co přesně viděl při svých přeletech pólů. Závěrečný odstavec jeho deníku na všechny otázky neodpovídá, ale zcela jistě naznačuje, že byl přesvědčený, že arktické a antarktické dálavy jsou něco víc než jen nekonečné kilometry zmrzlého sněhu:

24. prosince 1956. Posledních pár let od sedmačtyřicátého již za mnoho nestálo. Toto je můj poslední zápis do tohoto deníku. Na závěr musím potvrdit, že jsem o věci poctivě mlčel, tak jak zněly rozkazy. Bylo to ovšem naprosto proti mým zásadám a morálním předsevzetím. Nyní se mi zdá, že cítím, jak přichází dlouhá noc. Mé tajemství však nezemře se mnou, ale jako světlo pravdy bude zářit, musí zvítězit. Je to pro lidstvo jediná naděje. Viděl jsem to na vlastní oči, vzpružilo to mou duši a osvobodilo mě to. Splnil jsem svou povinnost vůči monstróznímu komplexu válečného průmyslu. Ale teď končí dlouhá arktická noc, zářící slunce pravdy znovu vyjde a ti, kteří jsou strůjci temnoty, se zřítí. Protože jsem spatřil zemi za pólem, střed velkého neznáma.

Dole je známý podpis „Richard E. Byrd, námořnictvo Spojených států“.

Kapitola 8 – Otvory na vrcholcích světa

Mezi nejpřesvědčivější důkazy potvrzující teorii o duté Zemi patří čtyři fotografie severního pólu, které byly pořízeny z vesmíru. Ukazují kruhové otvory tam, kde by měly být polární čepičky. Tři byly pořízeny v letech 1967 až 1968 orbitálními satelity a čtvrtá, kterou zřejmě získala sonda Apollo 16 při své cestě na Měsíc, v roce 1972. Všechny byly zdrojem velkých nejasností a spekulací – odhalují opravdu vchody do vnitřního světa, anebo jsou jenom záznamem vrtochů počasí? Protože to mohou být důležité důkazy, dvě z fotografií jsou reprodukovány v obrazové příloze této knihy.

První dva obrázky byly vyfotografovány v lednu a listopadu roku 1967 satelitními kamerami. 6. ledna se kroužící předpovědní družice US Environmental Science Service Administration (ESSA-3) blížila ke konci svého provozu, poté co vyfotografovala téměř milion a půl snímků, mezi nimi také oblast severního pólu. Namísto obvyklé hmoty bílých mraků byla v celé oblasti nejasná černá masa. Později téhož roku, jmenovitě 18. listopadu, získala kamera satelitu ATS-III snímek, na kterém lze v místě, kde je za normálních okolností polární kruh, vidět cosi jako obrovský temný kráter. Ať už byly oba snímky sebepodivnější, nevyvolaly žádný skutečný zájem odborníků ESSA v hlavním městě Washingtonu. Ti je zařadili mezi miliony dalších expozic povrchu. Až objevení se třetího, mnohem podrobnějšího snímku arktické oblasti způsobilo, že se neobvyklými úkazy začal vůbec někdo zabývat.

Tento třetí snímek byl také jedním z obrovského množství fotografií, vyslaných 23. listopadu roku 1968 satelitem ESSA-7, který kroužil kolem Země a monitoroval měnící se počasí planety. (Podle záznamů administrativy ESSA strávil tento satelit na oběžné dráze 481 dní a odvysílal 39 953 snímků, než byl přepnut do klidového režimu.) Ostatní snímky získané satelitem ukazují obvyklý obrázek víru mraků nad obrovskými plochami kontinentů a oceánů světa. Ale tato anomálie – předpokládá se, že jde o anomálii – zachytila okamžik, kdy se normálně hustá oblačnost nad severním pólem krátce rozpadla a umožnila nebeské kameře pohled na legendární bránu do duté Země.

Po dva roky zůstávala tato unikátní fotografie nepovšimnuta, dokud ji nespatriilo oko zainteresovaného výzkumníka. Vzápětí byla díky otevřené informační politice ESSA uvolněna k publikování.

Nepřekvapuje, že první otištění obrázku v červnovém čísle časopisu *Flying Saucers* v roce 1970 vyvolalo senzaci. Byl to bravurní kousek editora Raye Palmera, který po léta dominoval na poli publikování kontroverzních vědeckých problémů, včetně útoku mimozemšťanů v UFO a problematiky duté Země.

Ray Palmer, který zemřel v roce 1977, je stále považován za jednu z nejdůležitějších postav konce čtyřicátých let, kdy se začal projevovat veřejný zájem o jevy, kterým se obecně říká „létající talíře“. Byl to člověk pevných názorů, který se nikdy neobával problémů a dovedl se vždy divoce hájit, byl-li napaden. Přitom se dost často stávalo, že jeho knihy a časopisy byly vydávány za podvod. Byl podobné natury jako současní spisovatelé píšící o nevysvětlitelných záhadách, jako je Erich von Däniken, Charles Berlitz a Graham Hancock. Palmerův razantní postoj k těm, kteří na něj útočili anebo se vysmívali jeho víře, vynikl tím spíš, vzala-li se v potaz jeho drobná postava a chatrné zdraví.

Raymond Arthur Palmer, mezi přáteli známý jako Rap, se narodil v Milwaukee ve Wisconsinu 1. srpna 1910. V dětství jej sužovaly nemoci a úrazy. Těžce si poranil záda při automobilové nehodě, když mu bylo pouhých sedm, spadl ze střechy ve věku deseti let a v dospělosti měřil pouhého půldruhého metru. V období formování charakteru byl dlouhodobě připoután na lůžko a útěchu hledal ve vědeckofantastické literatuře. Jeho představivost živily romány Julese Verna, H. G. Wellse a Edgara Rice Burroughse a také nejvýznamnější časopis v oboru pojmenovaný *Úžasná příběhy* (Amazing stories). Jeho mysl, ovlivněná těmito díly, nikdy nezapochybovala o tom, čím by se měl v budoucnu zabývat. V roce 1930 založil první časopis příznivců sci-fi na území USA nazvaný *Kometa* (The Comet) a záhy začal přispívat do *Úžasných příběhů* a konkurenčních časopisů *Ohromující příběhy* (Astounding Stories) a *Podivuhodné příběhy* (Wonder Stories). Jeho reputace rázem stoupla v únoru 1938, kdy mu bylo nabídnuto místo editora v chicagském časopise *Úžasná příběhy*, který kdysi tak podnítil jeho fantazii.

Právě zde si měl Ray Palmer udělat jméno, a to nejdříve tak, že pokračoval v publikování děl Edgara R. Burroughse, a později také tím, že dal vytisknout povídku debutujícího Isaaca Asimova. Ještě důležitější však byla jeho fascinace nevysvětlitelnými jevy prezentovanými v díle Charlese Forta, jehož pohledu využil při hledání odpovědi na některé nejpodivnější otázky. Například věřil,

že Jesse James je stále ještě naživu, a vyslal známého detektiva Johna Shevlina, aby psance vystopoval. Když pak pilot Kenneth Arnold začal razit termín „létající talíře“, aby popsal jisté neidentifikovatelné objekty, které spatřil na obloze, byl to právě Palmer, který se stal spoluautorem jeho převratné knihy *Příchod talířů* (The Corning of the Saucers). To se stalo pouhé dva roky poté, co ochrnl po nešťastném pádu a doktoři jeho postižení mylně diagnostikovali jako trvalé. Obrátil to ve svůj prospěch tak, že o sobě vyprávěl příběh, a když jej lidé potkali poprvé, téměř vždy vykřikli „Ach, vy jste opravdu člověk z Marsu!“

Když byl jednou tvrdě na veřejnosti napaden mluvčím amerických vzdušných sil, že si před veřejností celou záležitost s UFO vymyslel, rychle opáčil, že ve skutečnosti populární představě létajících talířů nevěří. „Ve skutečnosti v ně nevěřím,“ řekl pro časopis *Saga* v roce 1965, „alespoň ne v onu lidovou představu létajících talířů, které jsou prezentovány jako vesmírné lodi návštěvníků z kosmu. Věřím však, že za tím něco je – ovšem podstata jevu je dnes neznámá.“

V roce 1949 Palmer rezignoval na svoje místo v *Amazing Stories* a vrátil se do svého rodného Wisconsinu, kde chtěl založit vlastní nakladatelství. V Amherstu přestavěl starou školní budovu na sídlo skupiny časopisů, jejichž názvy jasně naznačují, co bylo jejich obsahem: *Osud* (Fate) pokračoval ve stejném způsobu zkoumání nevysvětlitelných jevů, k jakému podněcoval Charles Fort, *Hledání* (Search), *Vesmírný svět* (Space World) a *Svět raket* (Rocket World) se zabývaly budoucností meziplanetárních cest a možností mimozemských forem života a *Létající talíře* (Flying Saucers) vyzývaly k tomu, aby se bádání nad problematikou létajících talířů více zúčastňovalo civilní obyvatelstvo. Palmer často ohromoval a provokoval vědeckou veřejnost svými tvrzeními, avšak jen málo věcí vyvolalo tak bouřlivou reakci jako text *Otvor na vrcholku světa* (Hole in the Top of the World)

Palmer nedokázal přijmout představu mimozemského původu UFO a měl sklony věřit, že jejich domov je mnohem blíže. V roce 1968 napsal pro *Flying Saucers* úvodník, ve kterém svou víru vyjádřil slovy:

Čím více uvažujeme o mimozemské teorii, tím nemožnější se zdá ji dokázat. UFO bývala vidět na obloze od prehistorie lidstva a dnes to vypadá, že lze pozorovat skutečnou dopravní zácpu objektů přicházejících odněkud z neznáma.

Zdá se mi nsnadné uvěřit, že naše planeta je jediným cílem zájmu mimozemských forem života. Tedy předpoklad, že talíře mají pozemskou základnu a jsou využívány starší pozemskou rasou, vrací kosmické představy zpátky do reality. Řečeno slovy geografie – naše vlastní atmosféra je přece mnohem blíž než Alfa Centauri.

Palmer se domníval, že by mohlo existovat nějaké spojení mezi UFO a prastarou legendou o duté Zemi, o které četl v řadě publikací. V dalším článku, který vyšel téhož roku, naznačil způsob, jakým pracovala jeho mysl: „Nemohu zamítnout možnost existence podzemních kultur. Lze na ně nalézt odkazy v nejprimitivnějších ústních bájích i ve vyprávěních pocházejících z nedávné minulosti.“

Pokud Raymond Palmer doufal, že nalezne další důkazy na podporu své představy o světě pod povrchem Země, těžko mohl očekávat něco lepšího, než byla fotografie z ESSA-7, která se ocitla na jeho stole. Aniž o jeho existenci věděl, byl snímek na světě už od roku 1968 a čekal na bystré oko badatele ve Washingtonu, který jej poslal přímo Palmerovi. Dotyčný k němu přiložil srovnávací snímek polární oblasti zahalené mraky, zhotovený téhož dne, a připojil poznámku, že unikátní obrázek nebyl vůbec retušován. Upozornil na to, že mřížka ukazující zeměpisnou polohu je přidávána automaticky při počítačovém zpracování a že je integrální součástí fotografie, která umožňuje pracovníkům Úřadu pro studium prostředí přesně identifikovat znázorněnou oblast. (Na snímku je zobrazeno asi čtyřicet procent zemského povrchu a je na něm zřetelně vidět část Severní Ameriky, Grónsko a kus Asie).

Když si Palmer ve Washingtonu ověřil, že nejde o podvrh, nemarnil čas a okamžitě snímek publikoval na obálce červnového vydání *Flying Saucers* roku 1970. V úvodníku pak jednoznačně vyjádřil svou víru v to, co obrázek ukazuje:

Nejtvrdší kritika, která v posledních letech dopadala na naši hlavu v důsledku šíření teorie o otvoru na pólech, vycházela z toho, že neexistují žádné přesvědčivé fotografie ze satelitů, na nichž by byl takovýto otvor zachycen. Několik snímků pólů z oběžné dráhy zde sice naznačovalo temnou oblast, ale díky nejasnému rozlišení nebylo možné učinit definitivní závěry. *Nyní ten snímek máme!*

Palmer včas předešel všem námitkám, že z jediného snímku, který mohl vzniknout vlivem defektu na kameře nebo díky její optice, vyvozuje příliš mnoho závěrů, a upozornil na další snímky pořízené stanicemi ESSA-3 a ATS-III, které jeho dopisovatel ve Washingtonu mezitím také našel. Pod těmito snímky, které bohužel nedosáhly kvality fotografie z ESSA-7, čteme následující prohlášení:

Pokud by UFO patřila mezi přísně tajné položky, pak do stejné kategorie bude patřit i místo, odkud přicházejí. A kromě létajících talířů existuje i mnoho dalších důvodů, proč lze otvory na pólech řadit k vysoce ceněným informacím. Zvláště cenné by byly z vojenského hlediska – především pokud je vnitřek Země obydlený, možná i rasou, která nás silně převyšuje, a to jak po stránce vědecké, tak i technologické.

Modernější představy o formování planet akceptují teorii víření. Ta tvrdí, že tělesa se v prostoru vytvářejí rotačním pohybem, ze svého okolí postupně sbírají materiál, až vznikne slunce nebo planeta, satelit či kometa. Polokulovitý objekt má typický tvar víru, stejný, jaký můžete pozorovat na vodě, která vytéká do potrubí s otvorem uprostřed. Podle této teorie, obecně přijímané v astronomických a fyzikálních kruzích, mají tedy mnohá planetární tělesa ve svém středu takovýto otvor v důsledku víru, který je vytvořil.

Názory, které se po publikování fotografií a Palmerova článku objevily, byly samozřejmě silně vyhraněné. Cynikové se ptali, proč tento otvor nebyl spatřen nikdy dřív, když několik leteckých společností inzeruje každodenní lety přes severní pól. (Ve skutečnosti polární lety zřídka vedou blíže než 250 kilometrů od geografického pólu kvůli obavám z možného rušení navigačních přístrojů.) Další čtenáři nemohli uvěřit tomu, že mračna nad pólem jsou neustále tak hustá, že se podařilo získat jen několik fotografií, a žádali další doklady. Ale pro ty, kdo v tuto teorii věřili – zvláště pak lidé, jako je uznávaný britský autor publikací o UFO Brinsley Le Poer Trench – byl snímek ze stanice ESSA-7 veledůležitým důkazem při řešení záhady duté Země.

Le Poer Trench (1911–1995), osmý earl z Clancarty a předseda nadstranické Studijní skupiny pro UFO ve Sněmovně lordů, se osobně možností pozemského původu UFO zabýval, o čemž svědčí

jeho knihy *Příběh létajících talířů* (Flying Saucer Story) z roku 1966 a *Operace Země* (Operation Earth), která vyšla v roce 1969. Byl nadšen fotografiemi ze satelitu ESSA a v říjnu 1974 pro londýnské noviny *The Sunday Times* prohlásil: „Je to jedna z nejvíce vzrušujících a nejvýznamnějších fotografií, které kdy byly udělány. Jasně ukazuje vchod, který lidstvo hledá odnepaměti.“

Někteří dopisovatelé *Flying Saucers* byli však méně zdvořilí. Jeden z korespondentů tvrdil, že jde o fotomontáž (což Palmer odmítl a přitom se opíral o dobrozdání ESSA), zatímco druhý, který o sobě prohlašoval, že je operátorem radioskopu v arktické oblasti, napsal, že mnoho vládou vyslaných vědeckých specialistů procestovalo celou Arktidu „aniž by spatřili sebemenší důkaz o existenci otvoru“. Palmer opět neváhal, chopil se pera a na obranu fotografií a svých argumentů napsal:

Jedním z ohromujících nálezů nedávné minulosti je zjištění, že jak se blížíme k pólu, začíná se povrch oceánu sklánět směrem k severu. Dnes každý středoškolský student ví, že absolutně spolehlivým způsobem, jak nalézt rovinu a něco na ní vybudovat, je využít povrchu vody, který se *nikdy* nenakloní. Proč se tedy ve vzdálenosti 800 mil od pólu začíná hladina moře náhle naklánět tímto směrem? Je zřejmé, že to má co do činění s gravitací. Buď v této oblasti gravitace nesměřuje přímo do středu Země, anebo se přesunuje poloha těžiště (snad vlivem toho, že se zvětšuje úhel poklesu do prolákliny, jejíž povrch je kolmý k tomuto posuvu těžiště zemské hmoty?). Mnoho podivných věcí lze pozorovat v polárních oblastech. Podle popisu průzkumníků se například vzdálenost od východního k západnímu horizontu zdá větší než vzdálenost mezi horizonty v severojižním směru, což tak zmátlo Nansena. Vydalo by na velmi tlustou knihu, kdybychom chtěli předložit všechna fakta, která nelze vysvětlit, aniž bychom počítali s takovými věcmi, jako jsou otvory na pólech duté Země.

Palmer potom vyzývavě dodává: „Mám velmi dobré důvody k tomu, abych ve svém časopise tyto fotografie publikoval. Na tomto světě není člověka, který by po přečtení kterékoli z mých publikací mohl říct, že jsem si z něj někdy dělal blázny anebo se jej pokoušel obelhat. Dal jsem vám šanci, abyste se na to podívali sami – a také se sami rozhodněte – zda se vám podaří mou teorii vyvrátit, anebo mě podpořit.“

Čtvrtá a nejčerstvější fotografie otvoru na severním pólu je poněkud problematičtější, i když možná nabízí nejvíce vzrušující potvrzení teorie duté Země. Její původ a doba vzniku jsou méně jisté, než je tomu v případě dokumentů z let 1967 a 1968, ale byla obecně rozšířena a diskutována na internetu během několika minulých let.

Obecně panuje názor, že pochází z Apolla 16 krátce po jeho startu 20. dubna 1972. Tato mise na Měsíc skončila 27. dubna poté, co vesmírný modul s posádkou přistál na hladině Tichého oceánu. Pečlivě vybrané fotografie z vesmírné lodi byly následně poskytnuty médiím, ale až po několika letech se mezi snímky objevil i ten, o kterém je řeč. Zachycuje celkový pohled na planetu Zemi a kruhový otvor lze vidět mezi mraky pokrývajícími severní pól.

Obrázek byl zpracován Goddardovým letovým střediskem v Novém Mexiku, nicméně do fotografického archivu NASA se dostal až uprostřed sedmdesátých let. Důvod tohoto zpoždění může být zdrojem dohadů. Ale protože veškerý materiál NASA je určen pro veřejnost, byl okamžitě dostupný pro publikování a brzy se objevil a byl diskutován v několika amerických a australských publikacích věnovaných problematice Fortovy teorie. Navzdory tomu byla existence fotografie obecně přehlížena až do doby, než se dostala na webovou stránku *Obrazy vesmíru* (Space Images) což bylo v roce 1996.

Od onoho dne tato stránka přitáhla stovky zvědavých návštěvníků a to se ani nezmiňujeme o stále probíhající diskusi o pravosti snímku. Fotografie byla také zvětšena počítačovou technikou a rozšířena o oblasti kolem pólu – kopie v naší knize je jednou z největších dostupných reprodukcí. Znázorňuje cosi, co vypadá jako pevnina bez sněhu ležící těsně u okraje otvoru. Částečně zahaleno v mracích je to, co je považováno za vlny lámající se podél tohoto vstupu. Jeden z amerických badatelů poukázal na skutečnost, že otvor má téměř dokonale kruhový tvar, a ptá se, zda zvláštní rozptýlení mraků kolem něho nedokazuje, že je pod nimi teplá atmosféra – jak se často předpokládá.

Návštěvníci stránky Space Images se celkem přirozeně nejčastěji ptají, proč je takový objev udržován v tajnosti?

Jan Lamprecht, který napsal o duté Zemi doslova tisíce stránek, o tom nemá žádné pochybnosti.

Dlouho jsem zastával názor, za který mě mnozí budou nenávidět, že totiž ufologie jde úplně špatným směrem. Lidé se ženou za falešnou stopou, když studují kruhy v obilí a pokoušejí se chytit mutilátory. Není už potřeba žádného velkého utajování, protože lidé hledají nesprávné věci na nesprávném místě. Před lety se vědci a vláda Spojených států ocitli na tenkém ledě, ale dnes úspěšná vládní kampaň směřující k umlčení faktů snižuje potřebu utajení. Ve skutečnosti je Země dutá a pod našima nohama může existovat vysoce vyvinutá civilizace. Těch několik málo, kteří se odvažují jít proti proudu, představují onu malou skupinu, o níž se vláda jedině zajímá. To jsou ti jediní, kteří mají šanci převrhnout tu starou káru. Nemám vůbec pochybnosti, že jakmile by se kdokoli dostal blíž k pravdě, americká vláda by s ním přestala jednat v rukavičkách.

I když se pod Lamprechtův alarmující názor nemohu podepsat, věřím, že existují důkazy na podporu jeho tvrzení. Totéž samozřejmě platí i o závěrech mnoha dalších badatelů včetně Raye Palmera a Brinsleyho Le Poer Trenche, kteří tvrdí, že UFO přicházejí zevnitř planety. Důkazy, které jsem shromáždil a které pocházejí z pozorování severního a jižního pólu, podobné dedukce rovněž podporují.

Kapitola 9 – UFO z duté Země – 1. Antarktida

První ze série létajících objektů doutníkovitého tvaru byly na obloze spatřeny v posledním týdnu června roku 1909. Pohybovaly se „velkou rychlostí“ a bylo možné je spatřit během dne a také v noci, kdy je pro desítky lidí na Zemi zviditelnila světla vyzařující z jejich vnitřku. Po následujících šest týdnů, až do prvního dne měsíce září, toto mysteriózní divadlo pokračovalo téměř denně a posléze zmizelo stejně náhle, jako se objevilo, a zmíněné objekty pak už nikdo neviděl. Jediným nezpochybnitelným faktem této návštěvy – pokud to byla návštěva – byla skutečnost, že objekty přilétaly z jihu anebo mířily na *jih*, kde, jak každý ví, se nalézají neproniknutelné záhady Antarktidy.

Tyto neobvyklé události, které se odehrály před devadesáti lety nad novozélandským Jižním ostrovem, a zvláště pak nad městem Invercargill, stojí za povšimnutí ze tří důvodů. Zaprvé, jediné létající stroje v té době byly vzducholodě hraběte Zeppelina, který vypustil svůj první říditelný stroj v Německu v roce 1900, a letouny bratří Wrightů, kteří se do vzduchu vznesli v Kitty Hawk v roce 1903. Přestože v Evropě vzducholodě pravidelně létaly už od roku 1909, jejich letová oblast byla striktně vymezena a žádná nemohla letět na Nový Zéland – a to už vůbec nemluvíme o rychlosti a ovladatelnosti záhadných letounů. Zadruhé, v roce 1909 ještě nikdo termíny UFO nebo „létající talíře“ nerazil a podobné zprávy o podivných úkazech na obloze byly obecně přisuzovány rozmarům přírody, přeludům a iluzím. A zatřetí je toto první zaznamenaná zpráva, která podporuje myšlenku, že UFO, která byla spatřena po celém světě, *nemusí* pocházet z vesmíru, jak by mnozí experti rádi věřili, ale z duté Země, do které a ze které se dostávají otvory v severním a jižním pólu. V této kapitole budeme zkoumat důkazy pozorované v průběhu téměř celého století, které zaznamenaly národy žijící nejbližší k Antarktidě, což této hypotéze dodá důvěryhodnosti. V příští kapitole se soustředíme na Arktidu.

Invercargill, kde celý příběh začíná, stojí poblíž přístavu Bluff v nejjižnější části Jižního ostrova. Naproti přístavu je Stewartův ostrov, mající tvar hrotu šípů ukazujícího přímo na jih. V mnoha vyprávěních o doutníkovitých objektech, které jsou také popisovány jako „torpéda“, „tresky“ nebo „čluny“, je ostrov uváděn jako významný orientační bod. Některé objekty byly pozorovány též na jiných místech Jižního ostrova a spousta jich byla pozorována i na Severním ostrově. Všechny tyto popisy, pocházející z desítek pozorování, která se objevila v novozélandském tisku, uvádějí stále stejná fakta. „Přízraky“ měnily svou rychlost od pomalého vznášení se až po prudké vystřelení přes oblohu obrovskou rychlostí. Všechny majestátně stoupaly a klesaly jako ptáci a mohly manévrovat v malých kruzích. Někdy slétaly až do výšky necelých tři sta metrů nad zemí.

V září 1909, poté co vlna pozorování skončila, objevil se v časopise *Christchurch Press* článek popisující zvlášť velký výskyt objektů ve městě Gore, vzdáleném asi šedesát kilometrů od Invercargillu.

Dva místní obyvatelé Gore vypověděli, že v noci spatřili dva objekty ve tvaru člunu, na nichž bylo možné identifikovat dva obrovské ventilátory a tři světla – která byla chvílemi

překryta ventilátory. Další dva zdejší lidé, nájemní dělníci ze stejné lokality, vypovídali o objektu ve tvaru člunu s otevřeným vrškem, který pomalu klesal v mlze onoho časného rána. Dělníci přísahali, že rozeznali dvě postavy na palubě lodi. Podobný objekt pozorovala i skupina školáků v poledne téhož dne. Tvrdili, že uvnitř viděli sedící lidskou postavu. A manažer jisté společnosti v Invercargillu zaznamenal objekt doutníkovitého tvaru, který se pohyboval podél pobřeží ve vzdálenosti přibližně osmi kilometrů. Tvrdil, že úkaz pozoroval asi patnáct minut, než se majestátně vydal směrem k jižnímu pólu.

Tyto podivné události pochopitelně přilákaly pozornost badatelů zkoumajících UFO. Henk J. Hinfelaar, ředitel Novozélandského vědeckého centra pro výzkum vesmíru a vydavatel časopisu *Spaceview*, přepisuje celou desítku vlastních pozorování a uvádí: „Neexistují žádné důkazy o tom, že by v roce 1909 přistálo na Novém Zélandu jediné UFO. Pro většinu svědků však šestitýdenní záplava pozorování stačila k tomu, aby je přesvědčila, že mimozemské lodi řízené inteligentními bytostmi navštívily novozélandské nebe.“

Tato UFO, spojovaná s Antarktidou, byla prvními úkazy, které byly pozorovány nejen nad Novým Zélandem, ale také v jiných zemích této části světa.

Jen o tři roky později, v roce 1912, obyvatel města Dunedinu, které leží na pobřeží jen pár kilometrů na východ od Invercargillu, spatřil další záhadný objekt. Jeho popis, který poskytla Isabella Walmsleyová z Christchurch, je citován Haroldem T. Wilkinsem v jeho díle *Létající talíře na Měsíci* (*Flying Saucers on the Moon*), vydaném roku 1954. Paní Walmsleyová rovněž vyprávěla o své vlastní zkušenosti získané o několik let později.

Samozřejmě že všichni v Dunedinu byli přesvědčeni, že ten chlapík je trochu „pošahaný“, když prohlašoval, že viděl podivné objekty na obloze, které podél pobřeží mířily na jih. Lidé tvrdili, že to musel být meteor... Já sama mám už velmi lehké spaní, dědictví z doby, kdy jsem pracovala jako vychovatelka. Jedné noci, když jsme ještě žili v Timaru [na pobřeží Jižního ostrova, asi 150 kilometrů od Dunedinu], mě vzbudil hlasitý kvílivý zvuk provázený syčením, který se rychle přehnal nad naším domem. Bylo to v roce 1935,

ještě před začátkem nočních letů. Kdyby už vypukla druhá světová válka, myslela bych si, že to je japonské letadlo, a ani by mě nenapadlo uvažovat o tom, kde by musela být jeho základna, když Nový Zéland je obklopen tisíci kilometry vodní plochy. O několik dní později jsem mluvila s jedním staříkem, který bydlel v okolí, a ten mi řekl, že ho taky něco v noci vzbudilo, a když vyběhl z domu, uviděl „obrovské světlo, vypadalo jako slunce a pohybovalo se to na jih, kam jinam, slečinko“. V dubnu 1952 jsem strávila několik dní v Dunedinu a byla jsem opět probuzena hlasitým svistem nad hlavou. Bylo teprve kolem čtvrté ráno. Ten zvuk neodumřel postupně – nejdřív byl slyšet a pak najednou ne. Neřekla jsem to lidem, se kterými jsem bydlela, protože jsem věděla, jak by se na takovou historku dívali. O několik dní později byly novozélandské a australské noviny plné příběhů o létajících talířích.

V letech 1955–56 se objevily další tři zprávy, a všechny pocházely od pilotů, kteří znali všechny *normální* typy letounů vyskytující se ve vzduchu nad Novým Zélandem. A opět všechna UFO letěla přímo severojižním směrem. 31. října byl kapitán National Airlines se svým DC-3 na cestě z Wellingtonu do Christchurch. Popsal, že spatřil „jasný zakulacený objekt“ letící přímo na jih podél pobřeží Jižního ostrova.

Následujícího roku, bylo to během nedělní noci 10. června, kráčel důstojník letectva B. L. Lovelock podél silnice ve městě Waikumete, když spatřil podle svého popisu „obrácený talíř s kopulí ve tvaru zvonu na vrcholku.“ UFO mělo namodralou barvu, tvrdil Lovelock, a bylo možné ho pozorovat po nějakou dobu, než zamířilo směrem k jižnímu horizontu. Důstojník měl „nepříjemný pocit, že se jej talíř pokouší lapit“, což vedlo ke spekulacím, že byl obětí neúspěšného pokusu o únos mimozemšťany.

3. září téhož roku popsali podobnou událost dva piloti Čtvrté dopravní letky Královského letectva. Velitel jednotky K. B. Smith letěl na stroji Hastings přes Jižní ostrov a v 6.42 spatřil „planoucí objekt“ mířící směrem k Dunedinu. „Nejprve jsem si pomyslel, že je to tryskáč,“ komentoval to, „ale pak jsem si uvědomil, že to je vyloučené. Ta věc putovala horizontálním směrem fantastickou rychlostí.“ Smith tvrdí, že se později dozvěděl, že jeden z jeho kolegů z letky, velitel O. Staples, UFO taky spatřil.

5. dubna 1960 se podle *Wellington Evening Post* „podivné létající objekty“ do Invercargillu vrátily. Kruhová loď s blikajícími světly se podle očitých svědků pohybovala nízko nad ústím řeky směrem k Bluff Harbur a zmizela směrem k Antarktidě, čímž mezi staršími obyvateli vyvolala vzpomínky na události z roku 1909.

Dalším místem pozorování se stal 16. června 1963 Palmerston, ležící na pobřeží přímo na sever od Dunedinu. Ten den student univerzity Harold Fulton spatřil „dvě zářící světla, která se pohybovala cikcak směrem dolů“. Objekty se asi na pět vteřin zastavily „a potom náhle vystřelily ohromnou rychlostí, nejprve vodorovným letem, poté začaly stoupat vzhůru pod úhlem 45 stupňů“. Když je zahlédl naposled, mířily směrem na jih.

K novějšímu, dobře zdokumentovanému pozorování na Novém Zélandu, které rovněž zdůrazňuje, že UFO mířila do oblasti Antarktidy, došlo v lednu 1979, kdy kapitán Novozélandského královského letectva J. Startup, letící ve svém bojovém tryskáči Skyhawk, uviděl jasný oválný objekt nad Cookovým průlivem mezi Severním a Jižním ostrovem, jak směřuje na jih. „Žádný letoun nemohl akcelarovat takovým způsobem,“ ohlásil zpátky na zemi. Geoffrey Causer, letový dispečer, jeho popis zapsal a zaznamenal i čtená další pozorování z té doby. „Byl to jakýsi neidentifikovatelný létající předmět. Určitě to nebyla letadla, a to je to jediné, co o tom mohu s určitostí prohlásit. Zapsali jsme pozorování šesti pilotů během deseti dnů a duchy na radarech. V okolí Jižního ostrova se určitě vyskytuje nějaký podivný jev a měl by být prozkoumán,“ dodal k tomu sám.

Také v Austrálii existují podobné důkazy o aktivitě UFO létajících sem a tam mezi pevninou a pólem a i zde různá vyprávění předcházejí zavedení pojmu létající talíř. Jedním z nejpodmanivějších je očitě svědectví sira Francise Chicheстера, známého mořeplavce. Před svou osamělou plavbou přes Atlantik proslul svými odvážnými lety na letounu Tiger Moth. 10. června 1931 se vznesl z Nového Jižního Walesu a letěl směrem na Nový Zéland. Z otevřeného kokpitu svého malého letounu měl ideální výhled na modré nebe a oceán. Náhle spatřil, jak se směrem od Antarktidy blíží něco, co vypadalo jako nevýrazný šedobílý letoun. „Vypadalo to jako podlouhlá perla,“ řekl později pro časopis *The Unknown*, „která jasně zářila, postupně mizela a znovu se objevovala, chvílemi zrychlovala a nakonec definitivně zmizela směrem, kterým přiletěla.“ Jeho popis pokračuje:

Protřel jsem si oči, nemohl jsem tomu uvěřit. Manévroval jsem sem a tam v domněnání, že ten objekt musí být schován za slepou skvrnou. Oslnivé záblesky se ještě objevily na čtyřech pěti dalších místech, ale stále jsem neviděl žádná letadla. Pak jsem najednou vpravo vpředu spatřil další – možná tentýž – objekt, který vyletěl z mraků a přibližoval se. Soustředěně jsem jej pozoroval a umínil jsem si, že očima ani na okamžik neuhnu stranou. Přibližovalo se to a já spatřil mdlé záblesky světla na přídí a zádi. Ale namísto aby se to zvětšovalo, stávalo se to stále menším. Když to bylo na dosah, najednou se to stalo svým vlastním duchem – na okamžik jsem viděl skrz a v příští vteřině to zmizelo. Ať už jsem pozoroval cokoli, zdálo se to být velmi podobné tomu, co lidé nazývají létající talíře.

O dvacet let později další důvěryhodná osoba – profesionální pilot, který létal pro Severoaustralské aerolinie – spatřila podobný záhadný objekt na pobřeží Queenslandu poblíž Brisbane. Stalo se to ráno 17. května 1953. „Zdálo se, že to má skleněnou, jasně osvětlenou kopuli, a vyzařovalo to podivné světlo. Pohybovalo se to úplně bezhlučně, manévrovalo to okolo mého letadla a dvakrát mi to zkřížilo dráhu. Kontrolní věž neregistrovala v blízkosti letadla žádný jiný objekt. O devět hodin později to znovu uviděl radiooperátor, mizelo to nad oceánem velkou rychlostí směrem k jižnímu pólu.“

V roce 1954 zaplavila australská média série zpráv o „létajících talířích“, z nichž většina byla pozorována nad nejjižnější částí státu Viktorie, zvláště pak v oblasti Melbourne. Například hned 1. ledna vidělo velké množství závodníků v Hanging Rocks „zakulacené stříbřité disky, které bez hnutí nehučně visely na obloze po dobu dvou minut. Pak se na místě otočily a zmizely jižním směrem.“ Co je ještě podivnější, tentýž den mnoho lidí na Hampton Beach vidělo „průzračné, jakoby plastické objekty, které se hnaly po obloze“, zatímco v dalších částech země bylo možné vidět „obrovské stříbřité objekty neznámého původu, zanechávající za sebou modročervený ohnivý paprsek“, které se všechny pohybovaly úžasnou rychlostí jižním směrem. 6. března, po dalších několika pozorováních nad státem Viktorie včetně šesti objektů nad Melbourne, si kontrolor veřejné civilní letecké dopravy vyžádal od veřejnosti zprávy o UFO. „Není to vtip,“ tvrdil. (Asi se příliš nesmál, když dostal. 14. ledna dopis od nejmenovaného francouzského profesora, ve kterém autor tvrdil, že „dva týmy létajících talířů si to

rozdají v příští světové válce: černí Jupiterané na jedné straně a červení Martané na straně druhé a naše planeta jim k tomu poslouží jako hřiště“.

V neděli 19. května se odehrála událost, dodnes považovaná za „nejautentičtější pozorování UFO v Austrálii“, kdy „stříbřitý objekt, zanechávající za sebou bílou páru, letěl jižním směrem nad státem Viktorie rychlostí 2000 mil za hodinu“. Telefonní centrály v melbournském středisku pro předpověď počasí, velení policie, aerolinie i novináři byli v době mezi 17.45 a 20.00 přímo zaplaveni telefonáty, když lidé hlásili odhadovaných 2300 pozorování na místech vzdálených stovky kilometrů. Mezi očitými svědectvími je zajímavý především jeden druh popisu, a to ten, který pochází od několika posádek rybářských lodí v Tasmanově moři. Popisují vysoko letící stříbřitý objekt podobný rybě, mířící přímo k jižnímu pólu. Té noci byly připraveny ke startu dvě stíhačky Meteor v případě, že by se UFO vrátila.

Rok 1960 přinesl další zajímavou zprávu, přesně zapadající do uvedeného schématu. 3. října bylo ohlášeno „šest létajících talířů spolu s mateřskou lodí“ nad Tasmánií. Jeden kněz anglikánské církve sídlící na ostrově pak tvrdil, že podivnou loď viděl již o týden dříve, ale váhal to oznámit, dokud o tomto jevu nebudou vyprávět další lidé. Všichni tvrdili, že objekt přiletěl z jihu a stejným směrem zase zmizel. Podobný popis lodi a malých objektů spatřených nad pobřežím jižní Austrálie roku 1961 je detailně zaznamenán Jacquesem Valleem v knize *Anatomie jevu* (Anatomy of a Phenomenon), vydané v roce 1965. „Byla pozorována skupina zakulacených stříbrných objektů, které vylétávaly a vracely se k většímu objektu, který je nakonec všechny posbíral a vysokou rychlostí odletěl k jihu přes Velký australský záliv.“

Austrálii čekal ještě další rok plný pozorování, a to rok 1965, kdy od 25. července větší počet dětí v Melbourne vyprávěl o zářivých stříbřitých objektech, které manévrovaly na obloze nad jejich hlavami, stoupaly kolmo nahoru, vydávaly jasné záblesky a poté zmizely nad oceánem. Na nejvzdálenějším cípu australského území, kterým je ostrov Macquarie, byly v listopadu pozorovány kovové disky ženoucí se z Austrálie směrem k jižnímu horizontu.

Ale vůbec nejpodivnější příběh v této oblasti se odehrál v Bassově průlivu mezi Melbourne a Tasmánií 21. října 1978, kdy díky údajnému únosu zmizel pilot. Dvacetiletý Frederick Valentich vzlétl

časně navečer v jednomotorovém letounu Cessna 182 ke krátkému osamělému letu z Melbourne do King Islandu. Asi 152 kilometrů od Melbourne nahlásil pozemnímu řídicímu středisku, že je pronásledován „rychle se pohybujícím objektem se zelenými světly“. Když ho kontrolor požádal, aby letoun identifikoval, protože v tomto prostoru by žádný letecký provoz neměl být, Valentich trval na tom, že to není letadlo. Po krátkém přerušení rádiového přenosu se ozval znovu: „Jde to po mně. Klesám dolů v kruzích a ta věc dělá nade mnou totéž... na povrchu to má zelené světlo a jakýsi druh kovového osvětlení.“ Potom bylo slyšet dlouhý kovový zvuk a Valentich se svým letadlem zmizel beze stopy.

Za podivných okolností zmizela ještě další dvě lehká letadla v prostoru nad Bassovým průlivem. V prosinci 1969 se při letu na King Island ztratil jednomotorový letoun Fuji I se svým pilotem a v září 1972 se při podobné cestě ztratil Tiger Moth se dvěma lidmi na palubě. Po intenzivním a bezúspěšném pátrání znělo oficiální vysvětlení, že si všichni piloti zřejmě spletli světla s „planetou Venuší... která je zde v onom období velmi jasná“. Toto prohlášení se setkalo s pochopitelnou skepsí, ne-li dokonce posměchem. Co ale nikdo nedokázal vysvětlit, bylo, proč se UFO vždy objevovala z jižního směru.

Důkazy, že UFO by mohlo pocházet z nějakého místa u jižního pólu, jsem našel také ve velkém počtu pozorování zaznamenaných v Kapské provincii a v Argentině, která byla uveřejněna v časopise *Flying Saucer Review*.

První zpráva o UFO v Jihoafrické republice pochází pravděpodobně z května 1953, kdy byl nad krajinou pozorován rychle letící kruhový objekt mířící ze severu na jih. Naposledy jej spatřili nad nejjižnějším výběžkem, mysem Agulhas, a letěl rychlostí „větší než 1000 mil za hodinu“. V Upingtonu v téže provincii pozorovali 7. prosince následujícího roku meteorologové „polokulovitý objekt“, který se pohyboval ohromnou rychlostí a zmizel nad Indickým oceánem. Také se říkalo, že „záhadný oranžovo-rudý objekt ve tvaru jo-jo“, který byl v březnu 1956 pozorován čtyřmi různými lidmi, jak rychle letí nad Durbanem, měl „padesát stop v průměru a na bocích okna, z nichž vyzařovalo načervenalé světlo“.

Ještě dále podél pobřeží na jih, v East Londonu, pozorovalo větší množství očitých svědků „purpurovou ohnivou kouli“. Pan W. Whyte byl právě s rodinou na Tapson Street, když „ona záře pomalu

vyhasínala, jak se v poměrně malé výšce posunovala od severu k jihu". 1. listopadu následujícího roku byly vyslány dva letouny Sabre Jihoafrických vzdušných sil, aby prozkoumaly desítky zpráv o dvou objektech cylindrického tvaru, které přeletěly pobřeží Natalu, otočily se „ohromnou rychlostí“ nad Pretorií a Johannesburgem a potom zamířily k jihu. Pilot jednoho z tryskáčů odvysílal zprávu, že když se dostal na svou maximální letovou hladinu ve výšce přibližně 13 700 metrů, uviděl oba objekty před sebou, ale o několik stovek metrů výš, „jak uhánějí směrem k Antarktidě“. Důstojník letecké rozvědky to komentoval tisku: „Můžeme pouze předpokládat, že tyto objekty představují nějaký druh fyzikálních jevů, pro který dosud nemáme žádné vysvětlení.“

Zpráva o létajícím talíři vznášejícím se v červnu 1972 po více než čtyři hodiny poblíž Fort Beaufort na Východním mysu, patří mezi nejvýznamnější svědectví z Jihoafrické republiky a stejně důležitá je i z hlediska naší hypotézy. 27. června viděl Bernie Smyth nad svými pozemky v Braeside Farm „oválný žhnoucí objekt měnící barvy od zelené přes žlutou až k bílé“. Po většinu toho rána byl objekt pozorován jak panem Smythem, tak i několika jeho africkými dělníky, jak „křížuje oblohu, jako kdyby nás studoval“, jak později při výslechu řekl tento farmář policejnímu důstojníkovi. Ale potom objekt odletěl s ohromným zrychlením směrem na jih.

Podobný soubor zpráv se ve stejném období objevil v Argentině. A znovu se v nich většinou objevuje tvrzení, že UFO odlétala jižním směrem. V listopadu 1954 pozoroval meteorolog pracující na jižním okraji pevniny dalekohledem „dva vznášející se zářící objekty“, které přeletěly nad Falklandskými ostrovy a letěly směrem k pólu. O tři roky později, v červenci 1957, zahlédla ve městě Comodoro Rivadavia v zálivu San Jorge skupina místních hodnostářů „zářivý objekt“ směřující přes moře směrem k nim. Dr. Hugo Zamit a právník Manuel Altuna jeli v té době autem a pozorovali, jak UFO několikrát změnilo směr, dříve než zmizelo „rychleji než jakékoli pozemské zařízení“. O dva dny později starosta města spolu s některými radními prohlásili, že viděli úplně stejný objekt, který se nejprve vznášel nad pobřežím a poté rychle zamířil přes jižní část Atlantského oceánu.

Na jaře roku 1962 byla řada na argentinském námořnictvu. Podle buenosaireského deníku *El Mundo* byla na moři učiněna čtyři pozorování – dvě z nich piloty a dvě důstojníky námořnictva. O něco později napsal tentýž list, že v noci na 15. června vidělo

velké množství lidí v Mar del Plata „neobvyklé objekty letící po obloze“, zatímco na pobřeží v sousedním Miramaru zahlédli v půl desáté večer doutníkovitý objekt, který přilétal směrem od Antarktidy. Předmět byl celý osvětlen, psal *El Mundo*, a měl tři velmi jasná světla – červené uprostřed, žluté napravo a zelené nalevo. „Záplava těchto pozorování měla velký emocionální dopad na očitě svědky,“ dodává list, „a může dost dobře znamenat nový mezník v pohledu na problém UFO [sic].“

I další dva případy zjištěné na území Argentiny přilákaly velký zájem médií a četné komentáře. 17. července 1965 se nad pláží poblíž ústí řeky River Plata vznášel kruhový objekt „odrážející na svém vyleštěném kovovém povrchu sluneční paprsky“. Viděly jej zde stovky koupajících se návštěvníků pláže. Tento jev vyvolal následujícího dne prohlášení v *La Nacion*: „Nevěříme, že pravdivé vysvětlení takovýchto jevů může být nadále drženo v tajnosti.“

Tentýž list – stejně jako mnohé další jihoamerické noviny – publikoval i jeden mnohem neuvěřitelnější příběh o řidiči kamionu Vicentu Bordolim z Mar del Plata a o tom, co se mu stalo 12. dubna 1982, když jel po dálnici č. 3. Tato komunikace lemuje jihoatlantské pobřeží Argentiny. Bordoli jel se svým synem Hugem a pojednou koutkem oka zahlédl podivnou zářící loď vznášející se nad mořem. Zajel ke kraji vozovky, aby mohli se synem celou věc pozorovat z větší blízkosti. „O létajících talířích jsem slyšel vše,“ řekl později Bordoli tisku. „A jsem si jistý, že to byl jeden z nich. Několik minut visel nehybně ve vzduchu, než zmizel za horizontem. Jsem si absolutně jistý, že někde v hlubinách moře mají tyto létající talíře svou základnu.“

Jedním z prvních ufologů, kteří poukázali na význam všech uvedených pozorování učiněných poblíž jižního pólu, byl Brinsley Le Poer Trench v článku pro květnové a červnové číslo *Flying Saucer Review*, uveřejněném pod titulem „Je klíč v Antarktidě?“

Při současné úrovni vědomostí nemá vůbec smysl nad létajícími talíři a jejich posádkami bádát. Dá se však říct, že jsme „úplně mimo“, když předpokládáme, že – pokud je Země dutá s obrovskými otvory na pólech – talíře pocházejí odsud? Zprávy o nich přicházejí samozřejmě z mnoha dalších částí zeměkoule, ale nejvíc jich je pozorováno poblíž

polárních oblastí. Zdá se, že jisté části Jižní Ameriky, Austrálie, Nového Zélandu a Jihoafrické republiky doslova oplývají výskytem UFO. Leží tedy klíč k naší záhadě ve zmrzlých pustinách kontinentu obepínajícího jižní pól?

Série článků v populárním brazilském časopise *O Cruzeiro* tehdy odhalila, že další autoři uvažovali podobně. V tomto případě byl dopisovatelem Paulo Strauss, bývalý velitel brazilského námořnictva, jehož článek „Létající talíře z podzemního světa“ byl publikován v únorovém čísle ročníku 1956:

Hypotéza o mimozemském původu létajících talířů se zdá nepřijatelná. Další možností je, že to jsou vojenské letouny patřící nějakému státu, ale nikdo takovouto technologii nemá. Takže musíme zvážit nejnovější zajímavou teorii, která byla k objasnění původu létajících talířů vyslovena: teorii o existenci obrovského podzemního světa s možná nespočetným množstvím měst, ve kterých žijí obyvatelé, kteří mohli dosáhnout velmi vysokého civilizačního stupně, organizace ekonomiky i sociálního, kulturního a duchovního rozvoje spolu s neobvyklým vědeckým pokrokem, ve srovnání s nímž lze lidstvo žijící na povrchu považovat za barbary.

Další skupina badatelů v Americe, takzvaný Mezinárodní výbor pro létající talíře působící v Connecticutu, se spíše přiklání k názoru, že Antarktida je jakási základna. Jak napsal Le Poer Trench ve svém článku v roce 1956:

Ptají se, zda není možné, aby návštěvníci kosmu pobývali na naší planetě a vybudovali si základnu v Antarktidě. Kontinent není známý, je špatně probádaný a neobydlený. Tedy ideální místo pro vesmírné návštěvníky, kde by si zvykli na naši atmosféru... místo, kde by mohly jejich aktivity probíhat nepozorovaně po většinu času, i když ne úplně. Dalším faktorem, který napovídá, že na této hypotéze může něco být, je, že talíře mohou být poháněny zdrojem, který přímo souvisí s gravitací. Jižní magnetický pól by mohl být ideálním místem pro nabíjení zdrojů touto energií.

Le Poer Trench uzavírá svůj převratný článek citací dvou autentických pozorování, která, jak se domnívá, podporují jeho

teorii. V březnu 1950 popsal chilský námořní důstojník Augusto Vars Orrego, co viděl, když křižoval vody Antarktidy: „Za noci, které jsou v této části světa velmi jasné, jsme viděli létající talíře, jeden nad druhým, které měnily směr obrovskou rychlostí. Na důkaz toho, co jsme viděli, máme fotodokumentaci.“ Je mrzuté, že chilské námořní úřady tyto fotografie přes opakované naléhání nikdy nezveřejnily. O šest let později, v lednu 1956, spatřila skupina vědců, kteří připluli na Robertsonův ostrov ve Weddelově moři kvůli geologickým výzkumům, „dva kovové objekty ve tvaru doutníku, které se leskly odrazem slunečních paprsků“. Tyto lodě provedly sérii rychlých změn úhlu letu, což dovedlo pozorovatele k názoru, že to jsou „nástroje rozvědky, která chtěla z nějakých důvodů zůstat v anonymitě“. Tak náhle, jak se objevila, zmizela UFO za horizontem.

V letech, která následovala po uveřejnění Le Poer Trenchova článku, byla v oblasti jižního pólu učiněna další pozorování, která dodala jeho závěrům váhu. V roce 1958, během Mezinárodního geofyzikálního roku, kdy na celém kontinentu postavili vědci z jedenácti zemí řadu výzkumných stanic a táborů, aby zde prováděli svá bádání, se odehrávala jedna zvláštní událost za druhou, jak napsal Peter Kolosimo ve své knize *Nikoli z tohoto světa* (Not of this World, 1970):

Od pracovníků na argentinských stanicích pochází nejméně tucet příběhů o pozorování neidentifikovatelných objektů na obloze i na ledových pláních, z nichž většina měla oválný tvar. Ruští a američtí badatelé létali nad oblastmi plnými podivných útvarů, o nichž se domnívali, že by to mohly být otevřené prostory s gigantickými zdmi a budovami pokrytými tlustými vrstvami ledu. Někteří pracovníci působící na sovětských základnách (pravděpodobně Vostok 1, Vostok 2 a Sovětskaja) tvrdili, že viděli útvary, které byly „příliš pravidelné“ na to, aby mohly být vytvořeny vlivem povětrnostních podmínek, a dokonce „pohybující se věci“, mezi nimi tmavá plazící se tělesa s nízko položeným těžištěm a bílé útvary podobné člověku nebo medvědu.

Očité svědectví o setkání s něčím podobným v oblasti Antarktidy bude popsáno v jedenácté kapitole této knihy.

Kolosimo zaznamenal i to, co Le Poer Trench opominul – upozornil na skutečnost, jak často k pozorování UFO v Antarktidě docházelo.

Zvláště si dal záležet na událostech z července roku 1965, které byly tak neobvyklé, že vyvolaly oficiální prohlášení. Kauza pronikla na veřejnost díky brazilským novinám *O Estado de Sao Paulo* a zde citujeme z vydání z 8. července:

Poprvé v historii vydala vláda komuniké týkající se létajících talířů. Je to dokument pocházející od argentinských námořních sil a je založen na tvrzení mnoha argentinských, chilských a britských námořníků pobývajících na námořních základnách v Antarktidě. Píše se v něm: „Argentinská posádka v Antarktidě (na ostrově Deception) si 3. července v 19.14 místního času povšimla obrovského letícího objektu ve tvaru čočky. Zdál se být pevný, měl červeno-zelenou barvu, která občas nabývala žlutý, modrý, bílý nebo oranžový odstín. Objekt křižoval směrem k východu, ale několikrát změnil směr na západ a na sever, přičemž také měnil rychlost, avšak pohyboval se úplně potichu. Za horizontem zmizel pod úhlem 45 stupňů ve vzdálenosti 10–15 kilometrů od základny. Během pozorování očití svědci odhadovali, že letí obrovskou rychlostí, jednu chvíli však 15 minut visel nehybně ve výšce přibližně 5 kilometrů.“ Sekretariát argentinského námořnictva v tomto komuniké rovněž tvrdí, že celý jev byl pozorován vědci ze tří různých námořních základen a že popisy všech účastníků se plně shodují. Předpokládá se, že fotografie pořízené na jedné ze základen budou po prostudování vědeckými týmy uveřejněny. [Na tomto místě je třeba poznamenat, že k tomu nikdy nedošlo.]

Potom začaly přicházet zprávy o neidentifikovatelných objektech ze vzdálených oblastí. Například v březnu 1971 viděla posádka ledoborce pracujícího pro Ministerstvo námořnictva nad svými hlavami „mnohobarevný objekt tvaru ohnivé koule“, zatímco v červnu 1983 se podobná věc stala meteorologům pracujícím v Prydzově zátocě – ti spatřili diskovitý objekt, který se zableskl na slunci při svém pádu do podzemí. Nejnověji byly v červenci 1993 pozorovány žlutobílé disky letící obrovskou rychlostí nad mysem Hallett. Podle pozdějšího popisu: „Jakmile poslední z objektů dosáhl horizontu, zmizel v gejzíru světelných paprsků.“

Váha těchto důkazů vede k jedinému závěru – jak napsal Pierre Deville ve své práci *Aurora* v březnu 1980:

Pod námi je něco, co stojí za prozkoumání! Ale co? Možná fantastický vesmírný přístav, udržovaný po nesčetná tisíciletí na pevnině, která kdysi byla nádherným kontinentem a dnes se změnila v ledové masy? Připomeňme si, že celá staletí před objevem Antarktidy se mnoho dobrodruhů a snůlků plavilo dolů na jih ve snaze nalézt „jižní ráj“, někdy nazývaný Duhové město, o kterém se předpokládalo, že bylo vystavěno před bájnou potopou z materiálů všech barev duhy. Nevedla je tam pouhá fantazie, ale vyprávění mýtů, které přežily stovky tisíc let.

V roce 1983, nedlouho po vydání tohoto článku, potvrdil významný americký vědec, že *něco* podstatného přece jenom na jižním pólu existuje, a to gigantický kráter. Podle profesora Johna G. Weihaupta z Indiánské univerzity není tato obrovská díra geologického původu, ale je to pozůstatek dopadu gigantického meteoritu, který se srazil se Zemí. I když zatím nebyl prozkoumán, předpokládá se, že je přes půl kilometru hluboký, 240 kilometrů široký a leží ukrytý pod ledem severní Antarktidy. Podle odhadů meteorit, který kráter způsobil, vážil asi 13 miliard tun a měl průměr 4–6 kilometrů. S naší planetou se srazil před 600 000 až 700 000 lety rychlostí 70 400 kilometrů za hodinu. Takovýto kráter by ovšem musel být *čtyřikrát* větší než jakákoli díra po meteoritu, kterou jsme kdy na této planetě našli a náraz by zcela jistě změnil osu rotace Země. Mnohem jednodušším vysvětlením „díry“ profesora Weihaupta je, že jde o cestu do vnitřního světa. Její rozměry jsou totiž, jak se čtenář dozví, pozoruhodně podobné.

Krátce před svou smrtí v roce 1955 se Brinsley Le Poer Trench, který byl jedním z otců spekulací o UFO pocházejících z jižního pólu, pokoušel uhádnout, *kde* by mohl být vchod, kterým se UFO dostávala z vnitřního světa a kterým se také vracela. Ve *Flying Saucer Review* tvrdí:

Věřím, že otvor na jižním pólu leží v té části Antarktidy, která je nazývána „nepřístupnou oblastí“. Zabírá obrovskou plochu obtížného terénu, ale hlavním důvodem uvedeného jména jsou navigační potíže. Magnetický kompas je k ničemu a IGS (inerciální navigační systém) taky nefunguje. Pomocí IGS lze dosáhnout geografického jižního pólu, ale nikoli díry v „nepřístupné oblasti“. Vchod je v určité vzdálenosti od jižního pólu, někde mezi 600–1800 mílemi. Má podobnou velikost jako otvor za severním

pólem, tedy maximálně 285 mil v průměru, ale určitě ne méně než 50 mil. *Tam* leží odpověď na největší otázku věků.

V příští kapitole se podíváme na důkazy o stejně častém pozorování UFO za severním polárním kruhem a zvláště pak budeme zkoumat příběh o záhadné havárii objektu, která je svým způsobem stejně podivná a významná jako známý „Roswellský případ“ v Novém Mexiku v roce 1947.

Kapitola 10 – UFO z duté Země – 2. Severní polární kruh

Existuje významná podobnost mezi popisy UFO letících k severnímu pólu a zprávami, které byly zmíněny v předešlé kapitole v souvislosti s Antarktidou. Právě zde, v nejsevernější části světa, dokazují očitá svědectví z posledních téměř padesáti let, že počet podivných objektů přelétávajících nad arktickou polární oblastí je prakticky stejný. Tím získáváme další důkazy o objektech pocházejících z *vnitřku* Země.

Severní pól je obklopen mnoha teritorii – Kanadou, Aljaškou, Ruskem, Skandinávií a Grónskem. Než začneme uvažovat o tom, co by mohlo ležet v jeho srdci hluboko v arktické oblasti, podívejme se na nejvýznamnější zprávy o UFO. Nejsou to samozřejmě veškerá očitá svědectví, která jsem během svého výzkumu nashromáždil, ale pouze typický vzorek vybraný z co nejvzdálenějších lokalit.

Nejlépe bude začít v Severní Americe, protože zde byla UFO spatřena ještě předtím, než byl tento populární termín zaveden. K úplně prvnímu známému případu došlo v noci z 9. na 10. února 1913. Objekty, které pluly nad kontinentem, měly podobu „procesí podivných kroužících světél“. Profesor John Chant z Toronta následně shromáždil celý fascikl očitých svědectví o tomto jevu a do *Journal of the Royal Astronomical Society of Canada* ještě téhož roku napsal:

Nad Kanadou (v oblastech Saskatchewanu a Ontaria), Spojenými státy (v New Yorku) a nad Atlantským oceánem byl spatřen podivný jev valící se oblohou a směřující na sever. Svědectví popisují svítící těleso s dlouhým ocasem, které se rychle zvětšovalo. Pozorovatelé se rozcházejí

v tom, zda to byl kompaktní kus, anebo bylo složené ze tří nebo čtyř částí, každá z nich s ocasem. Tato skupina – nebo snad komplexní struktura – se pohybovala s podivnou *majestátní* rozvážností [porovnej se zprávou z Invercargillu v deváté kapitole].

Další pozorovatelé, jejichž svědectví profesor Chant shromáždil, tvrdili, že se „tajuplná tělesa“ pohybovala ve skupinách „téměř jako konvoj válečných lodí za přítomnosti křižníků a torpédoorců“. Jeden z pozorovatelů, newyorský astrolog W. F. Denning, pozorující UFO mířící na sever z výběžku Long Islandu, prohlásil, že objekty sledovaly zakřivení Země takovým způsobem, „jakým by to nedokázal žádný meteorit“. Dodal pak: „Někteří lidé tvrdili, že to vypadalo jako vzducholodě křižující nad městem, ale já jsem za všechny ty roky, co studuji nebe, nic podobného neviděl.“ Další dopisovatel se domníval, že to bylo dohromady kolem 30 objektů „které letěly v tak dokonalém uspořádání, že jste měli pocit, že probíhá cvičení letecké jednotky“.

Jedenáct let poté bylo pozorováno osamělé „jasné světlo“, letící stejným směrem po nebi nad Kanadou. Toto UFO bylo poprvé spatřeno na úsvitu 1. ledna 1931 skupinou lidí v Cobdenu ve státě Ontario. Objekt „zazářil“, jak se přehnal oblohou po gigantické křivce, která jej nesla na sever přes Hudsonův záliv. Jeden z pozorovatelů tohoto jevu později řekl pro *Ottawa Journal*, že měl pocit, jako by ten jev „vystoupil z příběhu Julese Verna nebo H. G. Wellse“.

Na konci čtyřicátých a v padesátých letech se stala Husí zátoka na Labradoru centrem celé řady pozorování létajících talířů, z nichž všechny putovaly směrem k severnímu polárnímu kruhu. 31. října 1948 byl radarem zachycen „podivný objekt“ letící rychlostí více než 960 kilometrů za hodinu. Podle dobové zprávy šlo o takzvaného „anděla“ neboli signál o slabé intenzitě, pocházející z nějakého neviditelného objektu. „Nikoli však astrálního původu,“ zdůrazňuje zpráva.

19. června 1952 byl nad Husí zátokou spatřen načervenalý objekt letící obrovskou rychlostí noční oblohou. Téměř stejný úkaz směřující na sever se znovu objevil 15. prosince. Tentokrát však „během manévrování změnil barvu na bělavou“. Asi k nejpodivnějšímu setkání v této oblasti došlo 30. června 1954, kdy posádka a pasažéři letadla Kanadských aerolinií, mířícího přes Husí

zátoku, uviděli „obrovské UFO s několika menšími satelitními objekty“, které bylo možné pozorovat po dobu několika minut. Celé seskupení letělo vysoko nad nimi směrem k arktickým oblastem.

Z padesátých let pochází několik pozorování UFO na Newfoundlandu, která všechna popisují pohyb směrem na sever. Dvě nejvýznamnější zprávy pocházejí od očitých svědků na zemi, třetí ze vzduchu. 1. února 1950 uviděl elektrikář telefonní společnosti v St. John's jménem Pat Walsh „objekt ve tvaru slzy, jasný jako neonové světlo“, jak rychle prolétl nad městem a mířil k moři. Tento zrakový vjem údajně trval nejméně dvanáct vteřin a připomínal „parabolický let“ obrovskou rychlostí. Mezi těmi, kteří UFO spatřili, byla i paní C. Vaughanová, která deníku *Newfoundland Evening Telegram* vyprávěla, že jak objekt letěl nad městem, zdálo se jí, že má nahoře kopuli. O šest let později, v červnu 1956, popisoval pilot dopravního letadla válečného námořnictva, jak byl při svém letu nad Ganderem pronásledován velkou diskovitou lodí.

Pozorování neidentifikovatelných objektů nad Kanadou byla v následujících dvanácti měsících natolik četná, že 22. července 1957 vydala Kanadská tisková agentura speciální bulletin, v němž uvedla, že „během posledního měsíce sledovaly Pozemní pozorovací sbory RCAF (Královských kanadských vzdušných sil) UFO na obloze nad Ontariem. Jejich velitel v oblasti Don Mills v provincii Toronto, pan Herbert Harrison, popsal tyto objekty jako malé ohnivé koule směřující od severu k východu, od východu k západu a potom od západu k severu, kde posléze zmizely. Pozorovací sbory údajně neměly ani ponětí, co by to mohlo být, ale budou prý v „bedlivém pozorování záhadných světél pokračovat“.

V sedmdesátých a osmdesátých letech byl pozorován nad Kanadou větší počet UFO v oblasti Severní zátoky a opět se téměř všechna vynořovala ze severu a mizela stejným směrem. RCAF opět zkoumala tyto „oranžovo-červené disky“, které „letěly obrovskou rychlostí, kličkovaly a složitě manévrovaly“.

Také americké vzdušné síly se uvedenými úkazy zabývaly, a to proto, že velké množství jich bylo pozorováno poblíž Aljašky, odloučeného státu USA. Také zde záznamy odhalí, že UFO byla nad tímto územím pozorována celou polovinu století a většina z nich pocházela z arktické oblasti.

Zprávy o neidentifikovatelných objektech nad Aljaškou začaly přicházet v posledním roce druhé světové války. V roce 1945 spatřilo 14 mužů na útočném vyloďovacím plavidle *Delarof* poblíž Aleut tmavý kulovitý objekt nad severním horizontem. Objekt obkroužil loď a poté odletěl stejným směrem. Někteří členové posádky byli skálopevně přesvědčeni, že UFO muselo vylétnout z moře. Oficiální zpráva o celé události byla zaslána do Washingtonu, ale žádné další podrobnosti nebyly zveřejněny.

Tajemství obestírá také další událost, k níž došlo na konci čtyřicátých let. V květnu 1948 přišel za filmovým kameramanem pracujícím na Aljašce pro vládu nějaký místní domorodec a oznámil mu, že na obloze jsou „jakési podivné disky“, které podle jeho názoru pocházejí z „velké země na severu“. Kameramanovi se pak podařilo získat několik obrázků těchto světél, ale když se vrátil domů do Států, jeho zaměstnavatelé – tedy vláda USA – filmy zabavili a uložili je v trezoru v Los Angeles, kde zůstaly dodnes.

2. prosince 1950 si C. G. Kelley, pilot společnosti Reeves Airlines, který se blížil k letišti umístěnému dvanáct kilometrů jihozápadně od Anchorage, povšiml náhle objektu, jenž před ním letěl obrovskou rychlostí a jehož jasnost se postupně zvyšovala, až byl sám natolik oslepen, že jej nebyl schopen nadále sledovat. „Pak tam došlo k jakési explozi,“ vyprávěl dodatečně novináři ve Fairbanks, „a objekt zmizel severovýchodním směrem.“ Zprávy o UFO z té doby byly zaznamenány i v oblasti mezi městy Kodiak a Fairbanks, zvláště pak ze Sewardu, Portage, Skwentna a Anchorage, kde údajně „na objekt svištěcí oblohou zahájily palbu proti-vzdušné baterie“.

O dva roky později, 22. ledna 1952, byl radarem nad severní Aljaškou zaregistrován další podivný objekt, což mělo za následek vyslání tří stíhaček F-94, které jej měly prozkoumat. Později, 14. února, skupina zaměstnanců aerolinií v Nome spatřila stříbřité, raketám podobné objekty chrlící oranžové plameny, které manévrovaly, „jako by byly ovládány a řízeny“. Podobný předmět byl téhož dne spatřen také v Unalakleetu, jak se *rychle pohybuje severozápadním směrem a zanechává za sebou stopu spáleného paliva*.

A ještě podivnější příběh si našel cestu do tisku v únoru 1969. Lee R. Munsick, bývalý ředitel NICAP, řekl 19. února reportéru *New York Daily News*, že UFO byla skutečně vidět, jak během uplynulých

dvou týdnů „přistávají a manévrují“ na území severní Aljašky a v oblasti severního pólu. „Pozorování na Aljašce se týkalo osamělé diskovité lodi, kterou viděla skupina lovců asi dvě stě mil východně od Umiatu,“ vysvětluje Munsick. „Ti muži odhadovali, že UFO bylo vzdáleno necelé dvě míle, když si jej povšimli poprvé. Loď se několikrát nadnesla do výše pouhých několika stop, a dříve než zmizela, udělala malý kruhový manévr. Muži tvrdili, že objekt byl červené barvy.“

Stejný úkaz byl údajně pozorován dvěma norskými vojáky v oblasti McKinlayova moře, dodává Munsick. „Povšimli si talířovitého objektu, který se jakoby zvedl od severního pólu a odletěl směrem na Grónsko. Objekt se pohyboval obrovskou rychlostí. Jeden z mužů tvrdil, že jej později viděl letět zpátky směrem k pólu.“

Avšak nejznámější zpráva o UFO přišla z Aljašky v listopadu 1986, kdy japonský pilot aerolinií, kapitán Kenju Teraučí, popsal, co spolu s posádkou viděli, když s letounem Jumbo 747 letěli 11 000 metrů nad aljašskou tundrou z Islandu do Anchorage. Teraučí tvrdil, že si náhle uvědomil přítomnost „dvou jasných světél, která se osaměle pohybovala půl kilometru pod námi na levoboku a připomínala dvě hrající si medvíďata“. Úkaz byl následován jasným zábleskem přímo do kabiny, při němž se před nimi jasně rýsoval obrys lodi.

„Měla hranatý tvar a letěla 150 až 300 metrů před námi, jen o málo výš,“ řekl kapitán. „Byla velká asi jako tryskáč DC-8 s velkým množstvím výfuků, z nichž co chvíli nepravidelně vyšlehávaly plameny, zřejmě kvůli udržení rovnováhy. Z lodi se najednou odpoutalo několik malých jasných objektů, které pak utvořily formaci s naším Jumbem 747.“ Asi tak po minutě se menší objekty znovu spojily s „mateřskou“ lodí, která pak zmizela na horizontu.

Během tohoto „blízkého setkání“ znemožnila kapitánovi kontakt s letovou kontrolou v Anchorage interference. Když se konečně dostal na letiště, dozvěděl se, že na radaru nebylo vidět vůbec nic. Po přistání podali Teraučí i členové posádky zprávu o celé záležitosti Federálnímu leteckému úřadu, kde dospěli k závěru, že se všichni chovali „profesionálně a racionálně“ a že jejich popis je důvěryhodný. *Záhada* letu JAL 1628 zůstává dodnes nerozluštěna.

Žádné zprávy o UFO nebo létajících talířích nepřicházely po mnoho let od severoamerického souseda, bývalého Sovětského svazu. Avšak v britském listu *Sunday Times* z 5. března 1961, v článku

nazvaném „V ruských hospodách se mluví o létajících talířích“ píše z Moskvy reportér Marvin Kalb: „Ve skutečnosti se příběhy o nich datují od roku 1949, kdy polární badatel jménem Murašov vyfotografoval „podivný objekt neobvyklého tvaru“, který vypadal jako „nějaký fantastický létající stroj“.

Stojí za zmínku, že první příběhy o létajících talířích pocházejí původně z „Dalekého severu Ruska“ a jsou mezi nimi jak seriózní pozorování z ostrova Bolševik, hovořící o „zrychlujících se zářících světlech“ spatřených nad Severním ledovým oceánem, tak i duchařské historky o „marťanských trpasličích přistávajících na Sibiři“. Jeden příběh dokonce vypráví o příchodu „zelené bytosti z vnějšího vesmíru“ na Daleký sever.

Pověsti se rozrostly do takové míry, že deník komunistické strany *Pravda* požádal akademika L. A Arcimoviče z Moskevské společnosti pro šíření vědeckých a politických znalostí, aby tyto báchorky zstudil a zahájil křížovou výpravu proti „všem těmto protivědeckým informacím“. Arcimovič se svého úkolu ujal se zaujetím a prohlásil, že celý příběh je „převzat ze čtrnáct let starého amerického tisku. A ti, kdo o UFO mluví, jsou šarlatáni a původci i oběti sebeklamu, domýšlivosti a vědomé falzifikace, a měli by být potrestáni“.

Výrazné společenskopolitické změny v Rusku během několika posledních let naštěstí umožnily badatelům zpětně poodhalit závoj zakrývající UFO za „železnou oponou“. Důkazy, které následně vyšly na světlo, napovídají, že tyto jevy zde byly pozorovány stejně často a stejně pravidelně jako na Západě a že také vzhled objektů byl podobný. Kromě toho se potvrdilo, že lodě směřovaly převážně na sever. Také zde se vyskytly všechny druhy pozorování od zpráv zkušených pozorovatelů, jako jsou piloti, až po náhodné chodce na ulicích. A všichni byli přesvědčeni o tom, co by to mohlo být, a to nezávisle na tom, *jaká* byla stranická linie.

Bohužel se nepodařilo nic zjistit o osudu Murašových polárních fotografií, ani jakékoli další podrobnosti o jeho pozorováních. Zde je však překlad další zprávy pocházející ze stejné lokality z roku 1956. Jejím autorem je dobře známý a uznávaný sovětský pilot Valentin Akkučatov, který měl v té době funkci navigátora v sovětské letecké základně u severního pólu. Cituji z nedávno přeložené verze, uveřejněné v časopisu *New Worlds*:

Prováděli jsme průzkum nad strategickými ledovými poli poblíž Grónska, když jsme se náhle dostali z mraků do jasné zóny a znenadání uviděli neznámý objekt, který letěl paralelně vedle nás. Vypadal jako velká konstrukce hruškovitého tvaru anebo čůčka s pulzujícími konci. V domnění, že jsme narazili na neznámý americký letoun, vklouzli jsme zpátky do mraků, abychom zabránili setkání. Po dalších čtyřiceti minutách se mraky opět rozptýlily a my tu podivnou věc uviděli znovu. Nemělo to žádná křídla, antény nebo okna a nikde nebyly stopy kouře.

Rozhodli jsme se prozkoumat objekt blíže, a proto jsem upravil odpovídajícím způsobem směr letu. Avšak když jsme se o to pokusili, objekt také změnil směr a zůstal ve stejné vzdálenosti od našeho stroje. Asi po patnácti minutách se ta podivná věc otočila směrem k ledovci a zmizela. Letěla rychlostí, která se nám zdála zcela nemožná.

Akkučatovovo sdělení je zajímavé tím, že je jedním z prvních vyprávění z polárních oblastí popisujících UFO mířící *dolů*, možná za účelem přistání. Během dalších letů viděl sovětský pilot podivné jevy v oblasti za severním polárním kruhem i v okolí Murmansk, Charkova a Gorkého. A podobně i zde jeho pozorování naznačují, že UFO mohla mířit někam k oblasti severního pólu.

30. května 1958, dva roky po Akkučatovově prvním pozorování, přišla z oblasti Kazachstánu zpráva o dalším neobvyklém setkání, která obsahovala důležité detaily. Vyprávění bylo publikováno v populárním časopise *Smena* asi o tři měsíce později.

Mezi 21.20 a 21.30 moskevského času viděli lidé na malém letišti na Urale podivný objekt letící k severu. Zářil jako hvězda, ale vůbec se nechvěl. Bylo ho možné pozorovat v souhvězdí Cassiopea, ale určitě nebyl výš než nějakých 350 metrů a pohyboval se rychlostí 150 uzlů. Objekt se stočil na sever a zrychlil na 400 uzlů (rychlost turboreaktoru), nad letištem však letěl úplně bezhlučně. Pak se najednou na deset vteřin zastavil ve vzduchu. Světlo, které z něj teď vyzařovalo, bylo kulovité, ale nebylo vidět žádné paprsky. Mělo barvu rudé růže.

Poté objekt znovu odstartoval a letěl pod úhlem 45 stupňů severozápadním směrem rychlostí 100–120 uzlů. Po několika vteřinách se náhle zastavil 45 stupňů nad horizontem a světlo začalo pulzovat. Sestupoval teď po spirále? Pravděpodobně ano. V 80 stupních nad horizontem se zdálo, že se jako satelit otočil kolem (neviditelné) osy. Když se objekt vzdálil, vypadalo to, jako by se k němu přiblížilo druhé světlo barvy červené hvězdy. Oba zdroje světla kolem sebe po dlouhou dobu kroužily a nakonec zmizely směrem na sever.

Podle několika západních zdrojů bylo v roce 1959 velitelství Ruského vesmírného programu ve Sverdlovsku poctěno návštěvou několika UFO talířovitého tvaru. Objekty byly zachyceny radarem, když přilétaly ze severu, a „způsobily jistou paniku“. V červenci 1964 viděla skupina lidí na palubě TU 104, letícího mezi Leningradem a Moskvou, také „velký zářící kovový disk“ vznášející se pod letadlem, který po chvíli zmizel směrem k Arktidě.

V sedmdesátých letech byla Sibiř ohniskem velkého množství zpráv o UFO, pocházejících zvláště z míst osídlení zvaného Polarnyj na pobřeží Čukotského moře v severovýchodní Sibiři. Existují očitá svědectví o celé sérii jevů nad oblastí severního pólu. V březnu 1985 posádka Aeroflotu zažila při letu něco velmi podobného jako kapitán Teraučí. Kuriozitou zůstává, že podrobnosti o této události se objevily v odborářském deníku *Trud* a bylo to v Rusku poprvé, co došlo k pozorování ze vzduchu i ze země, a navíc se tomuto případu dostalo oficiálního požehnání sovětské Akademie věd. Podle vyjádření této instituce se posádka letu 8852 z Tbilisi do Tallinnu opravdu setkala s „něčím, co nazýváme UFO“. Poměry se od doby akademika Arcimoviče výrazně změnily.

Letadlo bylo vzdáleno přibližně sto dvacet kilometrů od Minska, když si druhý pilot všiml „obrovského jasně žlutého objektu, který vyzařoval tenký paprsek světla“. Najednou se paprsek rozšířil na oslepující kužel, načež se objevily dva další kužele. Pasažéři ke svému údivu spatřili, jak se zem pod nimi zalila jasným světlem, a znervózněli, když se průzkumné světlo obrátilo přímo proti letadlu. Ale za několik okamžiků světlo pohaslo, zanechávaje za sebou nazelenalý oblak, který začal sestupovat obrovskou rychlostí:

Tento oblak nakonec zaujal pozici za letadlem. Pilot upozornil letovou kontrolu, která zjistila, že UFO letí za

letadlem ve výšce 9000 metrů rychlostí 480 kilometrů za hodinu. „Oblak“ měnil tvar na švestkovitý, potom hranatý (viz setkání Teraučiho) a nakonec „zpevněl“ a připomínal obrovský bezkřídlý letoun s ostrou špicí a s podivným, jakoby zvířecím ocasem, osvětleným zeleným a žlutým světlem.

UFO ve tvaru oblaku potom následovalo letadlo až nad Rigu a Vilnius, kde se oběma letovým kontrolám podařilo zachytit na radarech dva letící objekty tam, kde měl být jen jeden. Když nakonec opustilo let 8852, bylo naposled spatřeno, jak mizí přes Tallinn na sever. Na druhé straně Rižského zálivu leží Skandinávie, kde hlavně v Norsku a ve Švédsku mají v pozorování UFO bohatou tradici. Zde se zmíníme jen o třech podstatných zprávách, které jsou typické pro mnoho dalších. První byla zaznamenána 30. června 1954, kdy Skandinávské aerolinie pozvaly skupinu padesáti vědců a astronomů, aby pozorovali zatmění Slunce. Nad Telemarkem byly najednou spatřeny dva zářící disky, které mířily k severnímu horizontu. Jeden ze skupiny, Bjorn Bjornulf, později vzpomínal: „Úplně zmatení jsme si uvědomili, že pozorujeme něco, čemu nikdo z nás nevěřil – takzvané létající talíře. Ale naše oči nás přesvědčovaly o něčem jiném.“ Daleko pozemštější zážitek potkal v dubnu 1965 malíře pokojů Trygve Jansena v Oslu při návratu domů z práce. Když projížděl okolo úzkého jezera Gjersjoen, zahlédl vysoko na obloze kruhovitý objekt letící ohromnou rychlostí. „Letěl severním směrem a ani na chvíli se z něho neodchýlil. I když jsem se domníval, že to asi nebude žádný pozemský výrobek, na té dráze bylo cosi, co mě přesvědčovalo, že ten objekt *někam* míří. Ale *kam*, o tom jsem neměl ani potuchy.“

V srpnu 1976 se na švédských hranicích setkal policista Ernst Akerberg se záhadou, jakou nikdy předtím při své dlouholeté praxi kriminálního vyšetřovatele ve Visby na baltském ostrově Gotland nepoznal. Zde jsou jeho vlastní slova publikovaná v časopise *Prediction*:

Odjeli jsme se ženou do naší rybářské chaty v Lergravsvikenu, ležícím asi padesát kilometrů od Visby. Právě jsme opustili srub, abychom se vydali na svou pravidelnou procházku za měsíční noci, když manželka vykřikla: „Podívej se na moře, co to sem letí.“ Spatřil jsem talířovitý objekt, který se blížil ze severovýchodu a mířil přímo na nás. Měl poněkud rozmazané obrysy a až téměř

k pobřeží držel přímý směr. Jednu chvíli jsem si myslel, že narazí do pobřežních skal, ale najednou se naklonil kolem okraje a zmizel tam, odkud přiletěl. Naposledy jsem ho viděl, jak mizí nad severovýchodní částí ostrova Fitudden.

Smysl pro detail udělal z Akerberga ideálního pozorovatele ještě záhadnějších jevů, které byly pozorovány na Špicberských ostrovech, ležících mezi Norskem a Grónskem – událostí, které jsou dosud zahaleny závojem oficiálního utajení. Je to záhada, která by mohla pomoci při řešení otázky, zda UFO opravdu pocházejí z dutiny Země. Toho roku totiž na Špicberkách havaroval neidentifikovatelný objekt poté, co byl pozorován na dráze vedoucí přímo k severnímu pólu.

Souostroví Špicberky leží víc než tisíc kilometrů za severním polárním kruhem. Tvoří je pět hlavních ostrovů, jejichž obyvatelé se nacházejí v kuriózní situaci: chtějí-li totiž vidět východ Slunce, musí se dívat směrem na jih. Vskutku, nebýt Gofského proudu, který směřuje přes 7500 kilometrů z Floridy až ke Špicberkům, pravděpodobně by k této nejsevernější výspě nepřiplouvaly žádné lodi, a navíc Slunce tu nelze spatřit od 26. října do 14. února.

Záhada Špicberků začala na jaře roku 1952, kdy několik evropských zpravodajských agentur oznámilo, že norský pilot zde zahlédl ztroskotání nějakého letadla. Několik obyvatel ostrovů také vidělo „jasné kruhovitě světlo“ mířící přímo k Zemi Františka Josefa, kde se náhle „zřítilo“ na odvrácené části hlavního ostrova. Po pilotově zprávě byly na místo vyslány záchranné týmy, zbytky vraku byly převezeny do Osla... a celá sporná záležitost začala.

Přes opakované žádosti médií trvalo téměř tři roky, než byla vydána oficiální zpráva o katastrofě. 4. září 1955 plukovník Gernod Darnbyl, důstojník, který velel vyšetřovací komisi ustavené norským generálním štábem, poskytl listu *Stuttgarter Tageblatt* interview. V celé zamotané a často kontroverzní záležitosti nebyla jeho slova výjimečně dalším zatemňováním, ale šlo o otevřené a upřímné sdělení:

To, co havarovalo na Špicberkách, nebylo letadlo, ale objekt, který obecně známe pod názvem létající talíř. Byl vážně poškozen a přizvali jsme experty z Británie a Ameriky, aby se připojili k našemu výzkumu. Stále ještě probíhá intenzivní šetření. I když nám naše současné

znalosti nedovolují rozluštit všechny záhady, jsem si jistý, že výsledky zkoumání pozůstatků budou mít obrovský význam. Před nějakou dobou došlo k nedorozumění kvůli výroku, že disk byl pravděpodobně sovětského původu. Chceme se vyjádřit jasně – objekt nebyl pozemského původu. Materiály použité ke konstrukci jsou zcela neznámé všem expertům, kteří spolupracovali při zkoumání. Vyšetřovací komise nevydá žádnou rozsáhlejší zprávu, dokud s americkými a britskými experty neprodiskutuje některá *vzrušující fakta* [autorova kurzíva].

Ve věci záhadného disku ze Špicberků nebylo od té doby vydáno žádné další prohlášení. Všechny dotazy adresované norským úřadům skončily zdvořilou odpovědí, že si nepřejí celou věc komentovat. Jak nedávno konstatoval plukovník O. B. Engvik, letecký atašé norské ambasády v Americe, při rozhovoru s ufologem Robertem Loftinem: „Materiál našich leteckých sil týkající se UFO je většinou přísně tajný a nemůže být dán k dispozici veřejnému bádání.“ Jinými slovy je tak *klasifikován*. Mé dotazy na norskou ambasádu v Londýně se setkaly s podobnou reakcí: navrhli mi, abych se obrátil na jednu UFO skupinu v Norsku, která celou záležitost zkoumá, což mě přivedlo zpět k materiálu, s nímž jsem začínal.

Ale ne úplně doslova. Kontakt v Oslu mě nasměroval na výpověď dvou norských důstojníků, kteří v této oblasti sloužili po událostech na Špicberkách. Podporučík Brobs i podporučík Tyllensen tvrdí, že si jsou jistí, že v Arktidě viděli několik UFO, a trvají na tom, že tyto lodě přistávaly poblíž severního pólu. Slovy podporučíka Tyllensena:

Domnívám, se že Arktida slouží těmto neznámým objektům jako jakýsi druh základny, a to zvláště během sněhových bouří, kdy my jsme se museli vracet zpět na základny. Krátce poté, co takovéto nepříjemné povětrnostní podmínky nastaly, jsem je viděl přistávat a startovat, a to při třech navzájem odlišných příležitostech. Všiml jsem si tehdy, že poté co přistály, vykonávaly rychlý rotační pohyb. Zářivé záblesky světla, jehož intenzita se mění vzhledem k rychlosti a při přistání a vzletu, brání tomu, aby bylo možno pozorovat, co se za touto světelnou clonou, vyzařovanou z povrchu nebo vnitřku disků, odehrává.

Další z mých informátorů, který dobře zná oblast Arktidy, tvrdí, že při pohledu od Špicberků je vidět pohřbené UFO. Prý také ztroskotalo na své cestě k pólu. I když dosud nebyly podniknuty žádné závažnější kroky k prozkoumání tohoto místa, důkazy o přítomnosti uvedeného objektu podnítily dr. Johna M. DeLauriera z Kanadské státní observatoře v Ottawě, aby se pokusil iniciovat zahájení vědeckého programu zaměřeného tímto směrem. Domnívá se, že díky tomu bude jednoho dne rozhodnuto o návštěvě jednoho z nejnehostinnějších, přesto však nesmírně fascinujících míst naší planety.

Jsou oba tyto příběhy divokou fantazií, nebo jen dalšími důkazy, že by UFO nad našimi hlavami skutečně mohla pocházet ze světa pod námi? Posudte sami. Ale tohle ještě není úplný konec našeho příběhu, hledajícího rozluštění záhady duté Země. Zůstávají ještě další dvě důležité otázky, které si žádají prozkoumání. První z nich, na niž se podíváme v příští kapitole, zní: Je-li vnitřní svět obydlený – *kdo* by tam mohl žít?

Kapitola 11 – Vnitrozemšťané

Reinhold Schmidt byl tichý, poněkud zakřiknutý muž, který žil v činžovním domě na Franklinově ulici v té části Los Angeles, které se říká Hollywood Flats. V roce 1958 se mu však podařilo vyvolat takový poprask, o jakém se publicistovi může jen zdát. Toho roku totiž prohlásil pro tisk, rádio i televizi, že se svezl v UFO na výlet do Arktidy a setkal se se skupinou mužů a žen, kteří podle jeho slov žijí *někde* pod pólem.

I když někteří z prvních zastánců teorie duté Země včetně Halleyho, Mathera a Symmese věřili, že vnitřní svět je neobydlený, a nabízeli lidstvu vidinu obrovských prostor určených ke kolonizaci, mnozí další tvrdili, že tato oblast je obydlená a že obyvatelé podzemí – vnitrozemšťané – zde zřejmě žijí již celá staletí. Jak píše O. C. Hugenin v roce 1965 v červencovém čísle časopisu Fate v článku „Podzemní svět“:

Představa o existenci podzemního světa asi mnoho lidí šokuje. Jiným se bude zdát nemožná, protože budou tvrdit, že „kdyby existoval, byl by už dávno objevený“. Ale tak tomu nemusí nezbytně být. Mohly se najít dobré důvody, proč si nějaká předpotopní rasa, dříve obývající potopené

kontinenty Lemurii nebo Atlantidu, která vyvinula kulturu daleko vyspělejší, než je naše, přála utajit svoji existenci.

„Kontakt“ Reinholda Schmidta je tedy zvláště zajímavý především z důvodu svého poměrně čerstvého data a protože přináší další důkazy o původu UFO. Poprvé vše oznámil losangeleskému tisku v srpnu 1958 a potom celý příběh zopakoval pro ostatní média a ufology, kteří za ním přicházeli. Schmidt nikdy neodmítl interview a každého, s kým mluvil, přesvědčil o své upřímnosti. Charles Longcroft, reportér *Los Angeles Examiner*, později napsal: „Bylo to poprvé, co jsem stál tváří v tvář někomu, kdo tvrdil, že se setkal s bytostmi z vesmíru nebo že byl uvnitř létajícího talíře... Měl jsem dojem, že ten muž určitě něco viděl a nepokouší se jen z celého příběhu udělat veřejnou senzaci.“

Fakta o Reinholdu Schmidtovi a o jeho cestě na severní pól jsou následující: Narodil se v roce 1920 v Hamburku, odkud jeho rodiče utekli, když se k moci dostal Hitler. Celá rodina se přestěhovala do Kalifornie a získala americké občanství. Reinhold vyrostl v Los Angeles a nastoupil po svém otci v malém obchodě s kancelářskými potřebami. Tvrdil, že o UFO se začal zajímat poté, co si v roce 1950 přečetl šokující knihu Franka Scullyho *Za létajícími talíři* (*Behind the Flying Saucers*), ale nikdy nečekal, že se sám s nějakým setká. To vše se změnilo během několika dní v srpnu 1958. Jak řekl pro časopis *UFO Report*:

Měl jsem cosi jako sen, který mi říkal, abych se vydal do lomu v Bakersfieldu. Později jsem se dozvěděl, že to vlastně byla zpráva od lidí z vesmíru. 14. srpna jsem svým buickem odjel do lomu a po několika hodinách čekání se z oblohy snesl zaoblený stříbřitý letoun. Vypadal, jako by byl z nějakého kovu podobného hliníku, a vstupovalo se do něj posuvnými dveřmi a po rampě, která se vysunula k zemi. Ve vchodu se objevila postava, která v ruce držela jakýsi druh lampy. Posvítla si na mě, což na minutu nebo dvě paralyzovalo mou schopnost pohybu, ale moje schopnost myslet a mluvit zůstala nedotčena. K této postavě se potom připojily dvě další. Sešly po rampě a já najednou zjistil, že se mohu zase hýbat. Dopravili mě do lodi. Abych nemusel v lomu nechat svůj vůz, jeden z obyvatel lodi mi naznačil, že si jej můžu vzít sebou. Nějak ho dopravili na rampu a naložili. Potom jsme se vznesli a

letěli na sever směrem na Aljašku a odtud až do Arktidy a polárních oblastí.

Posádka lodi sestávala ze čtyř mužů a dvou žen, tvrdil Schmidt. Všichni byli vysocí, noblesního chování a oblečení do šedých jednoduchých přiléhavých šatů. Zvláště ženy byly krásné, klasického typu, který si vždy spojoval se zobrazením starých Řeků a Římanů. Mluvili spolu jazykem, který identifikoval jako ušlechtilou němčinu, protože se tomuto jazyku naučil od svých rodičů. Ale k němu se během celého letu obraceli velmi dokonalou angličtinou.

Co bylo na celé lodi pozoruhodné, byla skutečnost, že zevnitř byl celý trup průhledný a ven bylo vidět odevšad kromě těch částí, kde bylo strojní zařízení a řídicí panely. Byla zde lehátka, židle a malé stolky, a i když se zdálo, že nejsou nijak připevněny k podlaze, nikdy se nepohnuly, i když letoun dělal ty nejsložitější manévry při vysoké rychlosti. Viděl jsem celou cestu až k polárnímu kruhu. Když jsme tam přilétli, zdálo se, že klesáme pod úroveň Severního ledového oceánu a vstupujeme do jakéhosi otvoru. Uvědomil jsem si, že přelétáme nad nějakou podivnou krajinou, i když jsme předtím nepřistáli.

Reinhold Schmidt tvrdil, že mu jeho „hostitelé“ nikdy přesně neřekli, odkud přicházejí, i když v něm postupně rostlo přesvědčení, že jejich domovina musí být někde v oblasti pólu. Z konstrukce létajícího stroje bylo zřejmé, že pocházejí z velmi vyspělé společnosti, a z jejich chování si dovodil, že žijí velmi pohodlným a mírumilovným stylem života. Pokud jejich mise měla nějaký cíl, pak jím bylo pozorovat lidstvo a zabránit mu ve zničení planety.

Cesta trvala pět dní, během nichž Schmidt několikrát spal. Pamatoval si, že měl pocit, že vidí krajinu, ne nepodobnou naší zemi, avšak zalitou matným sluncem, které se poněkud lišilo od našeho. Měl také dvakrát dojem, že překročili velké zakřivení oceánu, protože horizont se jakoby ponořil a klesl a potom se zase narovnal.

18. srpna se Schmidt vrátil do Kalifornie a znovu se spolu se svým buickem ocitl v Bakersfieldském lomu. Když tak stál a pozoroval vesmírnou loď, rychle mizící na sever, uvědomil si, že si z výletu přivezl neobvyklý suvenýr, který by mu mohl pomoci přesvědčit

lidstvo o pravdivosti příhod, které zažil. Všiml si totiž, že lak na povrchu jeho auta světélkuje.

Několik prastarých legend o duté zemi tvrdí, že je obývaná bytostmi, které jsou démonickou, trpasličí, ale inteligentní a mírumilovnou humanoidní rasou, podobnou té, s níž se sešel Reinhold Schmidt. Někteří badatelé věří, že by zde mohli žít ti, kteří přežili zánik Lemurie a Atlantidy a kteří se sem utekli před potopou, jež zaplavila jejich kontinenty. Jiná skupina tvrdí, že vnitrozemšťané jsou titíž lidé, o kterých se s úzkostí mluví v několika nejstarších mytologiích, a cituje prastaré báje o lidech, kteří byli provázeni bohům podobnými bytostmi. Především staří Řekové a Římané vytvořili celý teologický panteon, založený na podobných bytostech, a věřili, že tito „bohové“ a „bohyně“ jsou ve skutečnosti poslové z vnitřního světa. Historik William F. Warren o tomto podstatném faktu mluví ve své knize vydané roku 1953 a nazvané *Nalezení ráje* (Paradise Found): „Mnohé prastaré texty a rukopisy odkazují na ‚podzemí‘ jako na skutečné a pravé místo pobytu. Domnívám se, že náboženství zcela selhalo při svém pohledu na svět dole jako na ‚peklo‘, protože podrobné prozkoumání textů vypovídá spíše o ‚ráji‘ než o spalující propasti.“

První knihu, která podrobněji spekuluje o tom, kdo anebo co jsou tito „vnitrozemšťané“ zač, napsal skandinávský vzdělanec, profesor Ludvig Holberg (1684–1754) z Kodaňské univerzity. Dílo je napsané v latině a bylo publikováno v roce 1741. Jmenuje se: *Nicolai Klimii Iter Svbtterranevm; Novamtellvris Theoriam as Historiam Qvintae Monarchiae adhvc Nobis Incognitae* (Cesta Nielse Klima do světa v podzemí). Holberg, který se narodil v norském Bergenu, studoval v Dánsku ještě před tím, než se stal univerzitním profesorem, a to nejprve filozofie a historie a později metafyziky a latinské rétoriky. Tento bystrý a zvědavý učenec byl ke své knize inspirován svým celoživotním zájmem o podivné legendy, které v jeho rodném Norsku o podzemním světě kolovaly. Holbergova kniha vypráví příběh muže, který při průzkumu hory náhodou nalezne vchod do duté Země. Zde objeví centrální slunce, kolem něhož krouží malá planeta Nazar, a na konkávní straně slupky zemského povrchu se setká s podivnou rasou inteligentních bytostí. Na rozdíl od světa, který právě opustil, zjistí, že dominantním pohlavím jsou ženy a že muži se omezují jen na základní funkce, čímž se podařilo vytvořit

utopickou společnost žijící v míru a harmonii. Mapa znázorňující Holbergovu představu dutého světa není složitá.

Možná vás nepřekvapí, že se Holberg rozhodl napsat svůj spis v latině, protože sám byl po jeho uveřejnění okamžitě v Dánsku odsouzen jako nebezpečný radikál, a stal se tak pravděpodobně první obětí pokusů o potlačení teorie duté Země. I když byl anglický překlad publikován hned následujícího roku, trvalo téměř půl století a stalo se to dlouho po autorově smrti, než se objevil první dostupný výtisk v dánštině.

Holbergova kniha možná inspirovala anglického právníka Roberta Paltocka (1698–1767) k úvahám o možnosti existence duté Země a o tom, kdo by tam mohl žít. V každém případě publikoval v roce 1751 svůj vlastní příspěvek k celé teorii, dvoudílné dílo s názvem natolik popisným, že se čtenář po seznámení s ním ani nemusí zabývat čtením celé knihy: *Život a dobrodružství Petera Wilkinse, cornwallského muže, dílo zabývající se především jeho ztroskotáním poblíž jižního pólu a neuvěřitelnou cestou skrze podzemní jeskyni do zemí Nového světa, jeho setkání s Gawry neboli létající ženou, jíž zachránil život a poté se s ní oženil, jeho neobvyklé cesty do země Glumů a Gawryí, mužů a žen, kteří létají. Kniha obsahuje též popis této podivné země, způsob života jejích obyvatel a autorův významný obchod s nimi.*

Titulní strana v podobném duchu popisuje Wilkinsův odchod z podzemního světa v létajícím stroji (zde lze vidět předobraz UFO), jeho záchranu na lodi *Hector* a cestu zpět do Plymouthu, kde podrobně vylíčil svůj příběh a kde v roce 1739 zemřel. Kniha je vyzdobena řadou rytin Gawryí, které jsou zároveň symbolem národa, jemuž jsou války a zlo vnějšího světa neznámé. Anglický básník Samuel Taylor Coleridge nazval knihu „dílem neobyčejné krásy“ a některé její myšlenky použil ve své básni *Verše dávného námořníka*.

Holberg ani Paltock zřejmě neměli v úmyslu přesvědčit čtenáře, aby doslova uvěřili v existenci vnitřního světa plného nadřazených žen a okřídlených lidí (i když se jim tato představa mohla líbit), ale obě knihy zcela jistě napomohly další diskusi o celé legendě. Jeden člověk, o kterém nelze předpokládat, že by se vyznačoval zmatenou myslí – Giovanni Giacomo Casanova (1725–1798), italský volnomyšlenkář, dobrodruh a spisovatel, známý svými galantními dobrodružstvími –, v roce 1788 napsal *Icosameron*, knihu proslulou

realistickým způsobem podání a vynikajícím vědeckým uvažováním – a zvláště pak předpovědí elektřiny... díky pomoci vnitrozemšťanů. V tomto případě je podzemní svět obýván Megamikry – velkými trpaslíky – neboli malými lidmi velkého ducha. Osídlili svůj ráji podobný svět už kdysi dávno a říká se, že žijí bez hříchů. Casanovova kniha je opět spíše ideou než vážně míněným návrhem vysvětlení.

O necelé půlstoletí později předložil kapitán John Cleves Symmes svou teorii koncentrických sfér. Domníval se však, že je velmi nepravděpodobné, že by uvnitř Země kdokoli žil. Podle Paula Clarka a jeho hodnocení uveřejněného v měsíčníku *Atlantic Monthly* bylo jediným významným Symmesovým komentářem v tomto směru vyjádření o budoucnosti, kdy by lidské bytosti mohly žít v obou dimenzích:

Symmes tvrdil, že obyvatelé vnějšího povrchu by potom byli protinožci těch, co budou přímo pod nimi, jakož i těch, kteří budou žít na opačné straně zeměkoule, zatímco obyvatelé vnitřního světa budou protinožci pouze těch, kteří budou s nimi bezprostředně sousedit na vnějším povrchu zemské slupky. Jinými slovy, vnější obyvatelé budou mít dvojí protinožce, zatímco ti uvnitř pouze jedny.

Symmesova myšlenka však inspirovala jistého kapitána Adama Seaborna k opublikování díla *Symzonia: cesta k objevu* (*Symzonia: A Voyage of Discovery*, 1820), kde se objevil náčrt řezu zeměkoule zobrazující otvory na obou pólech.

Seaborn v knize popisuje námořní expedici, která měla najít vchod do duté Země skrze severní pól. Loď je vtažena do nitra planety mocným proudem a námořníci uvnitř objeví okouzující svět zalitý světlem ze dvou sluncí a jednoho měsíce. Je obýván rasou mužů a žen s extrémně světlou pletí, oblečených v bílém, aby demonstrovali svou čistotu. Jsou na první pohled uhlazení a jemní, ale vytvořili strašlivé zbraně, které jsou evidentně rozhodnutí použít, aby ochránili svůj svět před kontaminací povrchovým druhem *Homo sapiens*. Když posádka zjistí, že vnitřní svět je pokladnicí plnou obrovských zásob zlata, a v jejich očích se objeví chamtivost, jsou bez okolků vykázáni ven všemocným vůdcem.

Existují názory, že kapitán Adam Seaborn by mohl být sám John Cleves Symmes, protože jeho jméno je zcela jasně fiktivní a

o autorovi nejsou žádné další zprávy. Ale ani já, ani řada dalších badatelů tento názor nesdílí díky Symmesovu známému prohlášení, že Amerika by měla dutou Zemi anektovat jako místo, které, jak věřil, může být lidstvu prospěšné a není v žádném případě nepřátelské. V eseji *Autorství Symzonie*, napsaném Hansem Joachimem Langem a Benjaminem Leasem pro čtvrtletník *New England Quarterly* v červnu 1975, je jako předpokládaný autor uveden Nathaniel Ames, autor povídek o moři, zatímco autorství kopie v Kongresové knihovně ve Washingtonu je přisuzováno Jaredu Sparksovi.

Avšak nějakých třicet let poté, co byla *Symzonia* publikována, se dvěma důvěryhodným plavcům uvěřilo, že jejich expedice hledající vchody do Symmesova světa byla úspěšná. V poznámce uveřejněné v časopise *Isis* v prosinci 1941 je uvedeno:

Anglický kapitán Wiggins předčítal před „Společností pro filozofii a společenské vědy“ na John Street v Adelphi popis své cesty do podzemního světa. Poté, co překročil 80. stupeň severní šířky, spatřil zalesněnou krajinu s hojností zvěře, jejíž obyvatelé mluvili hebrejsky a byli kulturně velmi vyspělí. Možná to byli potomci ztracených kmenů Izraele, tvrdil kapitán, kteří překročili Eufrat, putovali na sever a osídlili zemi, kterou nikdy nikdo před nimi neobýval. Přibližně v téže době navštívil „Symzonií“ kapitán Tuttle, starý americký velrybář. Jeho vyprávění bylo předchozímu velmi podobné, avšak tvrdil, že jedna ze čtyř zim je mírná a do tajemné země se lze dostat pouze parolodí.

Willis George Emerson, který převyprávěl návštěvu Olafa Jansena ve vnitřním světě, tvrdil, že mu starý muž těsně před smrtí řekl, že ono místo je obýváno rasou obrů se světlou pletí. Muži byli téměř čtyři metry vysokí a ženy měřily o něco méně. Obě pohlaví nosila vyšíváné tuniky a sandály. Byli to lidé mírné povahy, uctiví, a dožívali se více než pěti set let. Podle Jansena ovládali záhadnou sílu, mnohem silnější než elektřina, kterou používali k pohonu strojů a zařízení. (To mi připomíná „sílu vril“, o níž jsem psal v knize *Agartha – ztracená podzemní říše*, vydané v roce 1982).^{*2}

2 Český překlad vyšel v roce 1999.

Brazilský velitel námořnictva Paulo Strauss (viz kapitola 9) má na věc podobný názor a navíc zastává vlastní teorii objasňující zmizení známých osob v tomto století:

Podzemní lidé mají fyzickou stavbu těla podobnou jako bytosti na povrchu, ale jsou mnohem vyspělejší. Žijí mezi nimi i jedinci, kteří sestoupili z povrchu a rozhodli se zůstat, včetně plukovníka Percyho Fawcetta, anglického badatele, který zmizel v roce 1925 během výpravy podniknuté se synem Jackem. Nezabili je Indiáni v Matto Grossu, jak se obecně předpokládalo, nýbrž našli vchod do dutého světa, sestoupili tam a už tam zůstali. Léta potom tvrdila Fawcettova manželka, že je v telepatickém spojení se svým manželem žijícím v podzemním světě.

Raymond Palmer, s nímž jsme se seznámili v osmé kapitole, publikoval v roce 1945 v časopise *Amazing Stories* soubor vyprávění, údajně založených na „národní paměti“, v nichž se tvrdí, že v duté Zemi nežije jedna, ale dvě rasy.

V těchto vyprávěních, „sepsaných“ Richardem S. Shaverem (1907–75), okultistou z Pensylvánie, která začínají povídkou „Pamatuji si Lemurii“, se uvádí, že vnitřek země je osídlen potomky migračních vln z povrchu, kteří byli před více než 12 000 lety donuceni najít si úkryt. Mezitím se populace rozdělila na dvě skupiny. Jedni z nich, takzvaní „abandoderos“ (zkratka „deros“) jsou technicky velmi pokročilí, ale ovládají je zlé úmysly. Mají létající stroje (opět jsme u UFO) a velké spektrum zlověstných strojů, které mohou vyvolávat „nutkání zabít“ nic netušící oběti. Shaver tvrdil, že to jsou právě tito „deros“, kteří jsou zodpovědní za většinu celosvětového zla – války, nehody, vraždy a sebevraždy. Jejich nejhorší skutky jsou ale občas mařeny zmenšujícím se počtem vysoce inteligentních a mírumilovných zástupců původní rasy známé jako „teros“.

Nepřekvapuje, že se o těchto příbězích, často nazývaných Shaverova mystéria a časopisem *Life* označovaných za nejvíce oslavovaný blud, který kdy hýbal světem science fiction, rozvinula poměrně rozsáhlá debata. Ale po celý svůj život Richard Shaver tvrdil, že věří doslova všemu, co napsal. „Nejsem vědec,“ prohlašuje v jedné z obhajob svého seriálu, „ale prostudoval jsem všechny vědecké knihy, což mě dovedlo ke stále sílícímu přesvědčení, že si pamatuji *pravdivé* věci.“

Možná ještě podivnější je svědectví amerického geologa, který pracoval se skupinou vědců v Antarktidě v roce 1958 během Mezinárodního geofyzikálního roku. Tento člověk prováděl se svým kolegou experimenty na Knoxově pobřeží, když se náhle viditelnost značně zhoršila vlivem „divokého bílého víru“, který nemohlo způsobit počasí. V jejich okolí nebyl nikdo jiný, a proto se oba muži vydali směrem k vířícímu oblaku. Tam zjistili, že nebyl vytvořen pohybujícím se sněhem, ale jistým druhem horké páry s ostrou vůní, kterou nedokázali určit. Když se mrak rozpustil, uviděli v jeho středu kopulovitou strukturu vysokou asi dva metry, o průměru deseti metrů. Zářila, jako by byla ze skla.

I když o upřímnosti a kvalifikaci obou vědců vůbec nepochybuji, vycházím vstříc jejich žádosti neuvádět jména. Ale zde jsou přímo slova jednoho z nich:

První věc, která mě napadla, byla, že to musí být něco neznámého pod povrchem, možná vulkanického původu. S pocitem zvědavosti i s obavami jsem se rozběhl směrem ke kopuli. Nejdříve jsem si myslel, že se tam dostal někdo přede mnou, protože jsem spatřil dvě pohybující se postavy, ale vzápětí mi ztuhla krev v žilách, protože to nebyli lidé, ale okrouhlé „předměty“ žlutavé barvy, vysoké stěží metr. Vypadaly jako balony, nešikovné balony na ledu, jen napůl nafouknuté, které se kolébají a otáčejí. Poblíž nich nebo přímo na nich byl zdroj světla, který mi připomínal acetylenovou lampu. Jeden z těch malých míčů přede mnou jakoby explodoval a rozprskl se ve vějíř praskajících modrých jisker. Propadl jsem panice a vykřikl jsem: „Uteč!“ Opakovaně jsem křičel na svého přítele, který stál vzadu: „Rychle pryč!“ Otočili jsme se, teprve když jsme se octli v bezpečí našeho dopravníku. Chvíli jsme ještě viděli odrazy té kopule a potom další bílý vír. Na obloze se ukázal stěží rozeznatelný odraz, a když oblak zmizel, na ledu nezůstalo vůbec nic.

Názory na to, co přesně oba muži viděli, se liší. Někteří tvrdí, že náhodou padli na UFO, které přistálo na ledu možná těsně předtím, než vlétlo do jižního vchodu duté Země. Bylo-li tomu tak, vzhled „věcí“ na palubě napovídá spíš o jejich mimozemském než lidském původu.

Náš příběh aktualizuje ještě jedna zpráva. Podle článku v *The National Enquirer* z 25. února 1992 se z výpravy, která začala předchozího léta, nedávno vrátil vůdce mezinárodního týmu průzkumníků severního pólu, dánský vědec a badatel Edmund Bork. Tvrdí, že našel 2200 kilometrů široký otvor, o jehož existenci jsme se dozvěděli ze satelitní fotografie ESSA-1. Dán řekl jednomu z reportérů:

Na pólu je otvor a ten vede do tropického ráje nacházejícího se ve středu Země. Ráj má své vlastní slunce, mělké teplé moře a bujnou tropickou vegetaci. A co víc, země uvnitř je obydlená vysoce vyspělou, mírumilovnou rasou lidí. Za normálních podmínek nelze otvor vidět, protože nad pólem leží husté mraky a také obyvatelé duté Země jej udržují zakrytý elektronickými „světelnými obrazovkami“. Tyto obrazovky vytvářejí iluzi rozsáhlých ledových a sněhových polí, a to pomocí holografické manipulace s obrazy ledu a sněhu ležícího kolem otvoru. Protože otvor je velmi rozsáhlý, svah směrem dovnitř se svažuje pomalu, takže člověk si jen stěží uvědomí, že vstupuje do jiného světa.

Časopis *The National Enquirer* dodává formou poznámky: „Větší množství dalších lidí tvrdí, že se jim podařilo se dostat do tohoto otvoru na severním pólu. Mezi nimi je i William Shavers, pilot námořnictva, který ztroskotal na severním pólu během druhé světové války. Také kmeny kočujících Eskymáků prozradily v roce 1956 kanadskému reportérovi, že našli „zelenou zemi na vrcholku světa“.

Tato poslední věta znamená víc než pouhý náhodný odkaz, protože mnozí průzkumníci věří, že Inuiti jsou těsně spjati s legendou o duté Zemi a možná odtud i pocházejí.

V každém případě zůstávají jedním z nejzáhadnějších národů světa, žijícím na nejnehostinnějším území, a jejich původem si nikdo nemůže být jistý. Někteří odborníci se domnívají, že jsou to nejstarší obyvatelé severní polokoule, přežívající v oblastech, kde příroda nikdy nepočítala s lidskými bytostmi a kam se oni dostali náhodou.

Norský průzkumník Fridtjof Nansen se ve své knize *V severní mlze* (1911) do jisté míry rozepisuje o zkušenostech s Eskymáky, nebo správněji Inuity, a v jedné chvíli tvrdí:

Když si člověk vzpomene, jak jsme Eskymáky přesvědčovali, aby nám řekli, odkud pocházejí, a oni ukázali k severu a popisovali zemi trvalého slunečního svitu, pochopí, proč se Norové, kteří polární oblasti považují za konec světa a vůbec ne za nový svět, podivovali nad tím, jaké místo je za domovinu Eskymáků označováno. Není divu, že se na ně pohlíží jako na nadpřirozené lidi, kteří klidně mohou pocházet ze zemských útrob.

V roce 1909 při svém průzkumu severního pólu byl kontraadmirál Peary překvapen zjištěním, že si eskymáčtí průvodci o něm mysleli, že je „na cestě za ‚velkými lidmi‘ na severu, odkud pocházejí“. Pearymu došlo, že myslí ráj, jehož obyvatelé ovládají ohromné síly. Z toho, co byl schopen z jejich náboženství pochopit, usuzoval, že jeho Eskymáci věří, že po smrti „sestoupí pod zem, kde slunce nikdy nezapadá a voda nikdy nezamrzá“.

Charles Berlitz ve svém *Světě podivných jevů* vypráví příběh dvou archeologů, Magnuse Marka a Froelicha Raineyho, kteří v červnu 1940 vedli vykopávky v Ipiutaku. Zde objevili prastaré ruiny, které popsali jako „arktickou metropoli“. Řady náhrobních kamenů a opracovaných eskymáckých výtvorů nasvědčovaly tomu, že zde kdysi stálo nejméně osm set sídel, rozptýlených v délce dvou kilometrů podél pobřeží, které sloužily za domov čtyřem tisícovkám lidí. Podle Raineyho to v oblasti arktických loveckých osad představovalo neuvěřitelnou populaci, na základě čehož vyslovil hypotézu, že „lidé z této arktické metropole si své umění přinesli z nějakého vyspělého kulturního centra“.

Ve své knize *Nikoli z tohoto světa* zdůrazňuje Peter Kolosimo, že Eskymáci věří, že sem byli dopraveni z oblastí, které se dnes staly tropickými, pomocí „velkých kovových ptáků“ (znovu UFO!). Další legenda, která mezi nimi koluje jako elektrický proud, se týká zčásti jejich praotců, dnes již mrtvých nebo „vynesených na oblohu“, kteří se později vraceli vybaveni magickými silami, jaké „nikdy předtím neměli“.

William Reed a Marshall B. Gardner, kteří ve svých knihách často citují Nansenova a Pearyho vyprávění, došli v otázce původu

Eskymáků k téměř stejným závěrům. Jak poznamenal Theodore Fitch v publikaci *Náš ráj uvnitř Země*: „Jak Reed, tak i Gardner tvrdili, že na druhé straně ohromné bariéry musí existovat rajská země. Oba muži byli přesvědčeni, že uvnitř Země žije rasa malých snědých lidí. Je možné, že Eskymáci z této rasy pocházejí.“

Což může být pravda. Nedávno – 26. dubna 1998 – napsal londýnský list *The Sunday Times*: „Byl objeven ztracený kmen snědých Eskymáků, kteří žijí na konci ledových polí u severního pólu.“ List dodává, že vědci věří, že budou moci studovat muže a ženy tohoto kmene, jejich životní styl, kulturu a tradice, jakož i rozdíly mezi nimi a jejich světlejšími bratry. Až čas nám prozradí, zda se tento výzkum ukáže jako významný krok na cestě k zodpovězení otázky týkající se dalších mystérií duté Země: žije-li tam někdo, kdo to je?

Kapitola 12 – Vesmír dutých světů?

Během své pracovní návštěvy v hlavním stanu Národního úřadu pro letectví a kosmonautiku (NASA) ve Washingtonu jsem měl možnost prohlédnout si některé pozoruhodné fotografie získané americkými kosmickými loděmi. Zobrazují planety naší sluneční soustavy a jejich měsíce. Barevné obrázky, které doslova berou dech, byly pořízeny při blízkém průletu různých sond a dokazují, že Měsíc, Mars, Venuše, Jupiter, Saturn a další nebeská tělesa nejsou pouhým smetím v nekonečném vesmíru, ale jsou to skutečně úžasné světy. Detaily jsou natolik jasné, že ten, kdo se na ně dívá, má pocit, že se nachází nadosah míst, která vzbuzovala naši představivost po celá staletí.

Právě jsem si prohlížel zvláště zdařilou fotografii Callista, jednoho z měsíců Jupitera, když mě napadla znepokojující myšlenka. Šlo o snímek pořízený *Voyagerem 2* v červnu 1979, který zobrazoval povrch tohoto malého měsíce – jednoho ze čtyř hlavních satelitů a dvanácti menších měsíců kroužících kolem největší planety naší soustavy – ozářený světly, která jako by vyzařovala skrze otvory. Abych tak řekl, vypadalo to, jako by ta obrovská koule byla ozářena *zevnitř*. Ta myšlenka mě uchvátila. Mohl by to být také dutý svět? Tohle jsem si opakoval, když jsem snímek studoval ještě podrobněji. A pokud je tomu tak v případě Callista, může to platit i pro ostatní nebeská tělesa, takže Země jen jedním příkladem z mnoha dalších, které se v galaxii nacházejí...

Od té doby jsem zjistil, že podobná myšlenka napadla i další badatele, kteří nakonec došli k názoru, že klidně můžeme žít ve vesmíru složeném z dutých světů. To, co platí pro formování jedné planety, může být samozřejmě pravidlem i pro další vesmírná tělesa.

Když jsem hledal důkazy na podporu této teorie, dostal jsem se zpátky k Symmesovi, který přirozeně použil planetu Saturn jako jeden ze svých argumentů. Je jisté, že Paul Clark, který zapisoval kapitánovu přednášku, toto relevantní tvrzení neopomněl, i když se o něm bohužel zmínil jen krátce. Cituji z jeho shrnutí v *Atlantic Monthly*: „Kapitán Symmes tvrdil, že podobně jako Země jsou i ostatní planety složeny ze soustředných koulí, ale nemám zde dostatek prostoru, abych popisoval četné jevy, které na podporu své teorie uvedl.“

Existují určité signály, že Symmesův syn Americus uvedenou skutečnost také zaznamenal. Podle názoru Williama Mariona Millera uvedeného v časopise *Isis* v prosinci 1941 „Symmes mladší později na podporu této teorie vybral a rozpracoval v podstatě stejné úkazy, jako jsou Saturnovy prstence, Venušiny rohy a Jupiterův pás, a potvrdil tak teorii soustřednosti přírody“.

A když Marshall B. Gardner vydal na počátku tohoto století svou knihu *Cesta do nitra země*, zašel při podpoře této myšlenky ještě dál:

Pokud tvrdíme, že Země je duté těleso s otvory na pólech a vnitřním sluncem, přijímáme tvrzení o mlhovinách v různých vývojových stadiích, v nichž lze zřetelně vidět počáteční formování vnějšího obalu budoucích planet i vnitřního slunce, a dokonce i zárodky otvorů na pólech. Soustředíme se tedy na skutečnou konstrukci našich planet – Marsu, Venuše a Merkuru – a ukažme, jak vlastně tyto otvory vypadají. Zjistíme, že to nejsou pouhé polární čepičky, protože bylo pozorováno přímé světlo, které skrze ně prochází. A potom můžeme odvodit, že Země má, podobně jako Mars a další planety, také své polární otvory.

Je s podivem, že trvalo dalších padesát let, než se na oblohu zadíval další badatel, aby tyto představy potvrdil. A když k tomu došlo, čekal na autora teorie *dutého Slunce* soudní proces a ponížení. O celé záležitosti píše Martin

Gardner ve svém excelentním díle *Koníčky a bludy na poli vědy* (Fads and Fallacies in the Name of Science, 1957):

V roce 1952 nabídl západoněmecký diplomovaný právník Godfried Bueren 25 000 marek tomu, kdo vyvrátí jeho teorii dutého Slunce. Podle Buerena vnější ohnivá sluneční slupka v sobě obsahuje chladnou vnitřní sféru. Tuto temnou zónu pokrytou vegetací lze příležitostně spatřit skrze sluneční skvrny, které nejsou ničím jiným než dočasnými trhlinami v planoucím obalu. Německá společnost pro astronomii pečlivě celou teorii rozcupovala, a když Bueren odmítl zaplatit, dala celou věc k soudu. I když se to může zdát neskutečné, soudní dvůr rozhodl ve prospěch astronomů. Buerenovi bylo nařízeno zaplatit sumu nabízenou v sázce plus soudní výdaje i s úroky.

Teorii tohoto Němce si lze jen stěží představit. Mnohem pravděpodobnější je představa, že by dutý mohl být Měsíc – teorie, kterou v roce 1970 poprvé vyslovili dva ruští vědci, Michail a Alexandra Ščerbakovovi ze sovětské Akademie věd. V článku publikovaném v listu *Komsomolskaja pravda* tento pár odmítl všechny tři teorie o původu Měsíce: 1. že jde o kus Země, který byl vymrštěn do prostoru, 2. že byl vytvořen nezávisle ze stejného oblaku plynu a prachu a 3. že přicestoval do sluneční soustavy odněkud z vesmíru a byl zachycen gravitační silou Země.

Ščerbakovovi tvrdí, že nízká hustota Měsíce ve srovnání s hustotou Země jim připadá jako důkaz, že náš satelit je ve skutečnosti duté těleso:

Zdá se, že sestává ze dvou vrstev, které obsahují mezi sebou atmosféru. Vnitřní je silná 30 kilometrů a je z velmi tvrdého kovu, vnější je silná pouhé 4 kilometry a skládá se z neoxidujících skal odolných vysokým teplotám, obsahujících chrom, titan a zirkon. Obrovské lunární krátery se svou poměrně malou hloubkou vznikly působením meteoritů, které namísto aby pronikly do hloubky, rozstříkly se do šířky, čímž vytvořily rozsáhlé mělké krátery a rozptýlily svůj materiál do širokého okolí.

Co však je na teorii obou Rusů opravdu fascinující, je jejich tvrzení, že Měsíc je ve skutečnosti *umělý* satelit, který byl kdysi umístěn na

geocentrickou oběžnou dráhu přichozími z vesmíru s obrovskou inteligencí, kteří přiletěli na obrovské vesmírné lodi:

Uvnitř dutého Měsíce jsou skladiště pro pohonné hmoty, nástroje a náhradní díly, navigační zařízení a pozorovací přístroje. Některé měsíční skály jsou starší než skály na povrchu Země. To samozřejmě nedokazuje, že by Měsíc byl vytvořen dříve, než vznikla Země, ale je v každém případě velmi starý. Satelit, dnes již zřejmě neobydlený, se pomalu stává vrakem, stabilizátory již nepracují, póly se přemisťují a odvrácená strana je těžce zkoušená. Temná „maria“ neboli „vyschlá moře“ mohou být oblasti, v nichž došlo ke stržení ochranné vnější vrstvy nad kovovou vnitřní kouli a které byly později opravovány. Materiál použitý na opravu a zařízení, které se nachází pod nimi, může vysvětlit známý jev „maskonů“, tedy oblastí s vysokou hustotou, které byly odhaleny díky výstředným oběžným drahám našich vlastních umělých satelitů. Plyn, který občas vidíme tryskat skrze krátery, není důsledkem vulkanické aktivity, ale jde o únik vnitřní atmosféry, způsobený prasklinami ve vnějším obalu.

Tato myšlenka se musí na první pohled zdát mnoha čtenářům děsivá a také brzy přilákala vážnou pozornost v Americe. Byl to především vědecký dopisovatel Don Wilson, který publikoval sérii esejů v časopise *Fate*, v nichž uváděl různé příklady toho, o jaké podivné místo se v případě Měsíce jedná. Citoval četné kuriózní jevy, které byly astronomy celého světa pozorovány a zaměřeny na povrchu, a to včetně oblaků vodní páry a záhadných mrkajících světél. Zvláště se odvolával na průměrnou hustotu Měsíce, odpovídající lehkému kovu hliníku, a otiskl novou fotografii kráteru na měsíčním jižním pólu, který je mnohem hlubší než všechny ostatní. Naznačil, že by právě toto mohl být vchod do dutého vnitřku, velmi podobný těm v Arktidě a Antarktidě, a pokračoval:

Seizmické údaje z Měsíce jsou také velmi impozantní. Vědci zůstali doslova zkoprnělí, když je poprvé získali. Analýza provedená odborníky z NASA v roce 1962 se zdála nasvědčovat jedinému závěru – Měsíc musí být dutý! V astronomii se s veličinou hmotnosti operuje v relativních číslech. A pokud je Měsíc dutý – mohou být duté i další planety včetně Země a jejich satelity, protože přitažlivost je závislá na hmotnosti – na relativní hmotnosti a vzdálenosti.

' Kdyby byl tedy dutý pouze jeden objekt, byl by nepochopitelně odlišný od všech ostatních.

Následné studie četných badatelů zabývajících se teorií duté Země nabídly výčet planet a jejich měsíců, které jsou s *nejvyšší pravděpodobností* duté.

Kromě Země a Měsíce to jsou Merkur, Venuše, Mars a jeho měsíc Fobos, Jupiter a jeho satelit Callisto, Saturn a snad i dva nedávno objevené měsíce Uranu.

MERKUR je samozřejmě planeta nejbližší Slunci a předpokládá se, že má ze všech světů sluneční soustavy nejdrsnější atmosféru. Není nepodobný Měsíci, na jeho povrchu jsou totiž četné dobře popsané krátery. Kromě toho – podle zprávy publikované NASA po průletu *Marineru 10* v roce 1974 – má prý vnitřek, který „velmi silně připomíná vnitřek Země“. Má neobvykle slabé magnetické pole a v důsledku toho i zvláštní sklon osy otáčení, což vedlo k první hypotéze, že by mohl být dutý. Astronomové se v minulosti několikrát zmiňovali o malé jasné skvrnce viditelné během zatmění Merkuru a to přivedlo Raymonda Palmera ke spekulaci, vyslovené v článku *Skrytý svět*: „Není-liž pravda, že se právě v té chvíli nachází tento otvor, vytvořený stejně jako u dalších těles vířivým pohybem, v ideální poloze k pozorování?“ Další diskuse následovala poté, co byl v dubnu v časopise *Final Frontier* publikován článek o tomtéž jevu. „Navzdory teplotám, které se mohou vyšplhat až na 800 stupňů Fahrenheita,“ tvrdí časopis, „výzkumníci v Kalifornském technologickém institutu v Pasadeně našli cosi, co připomíná čepičku tvořenou zmrzlou vodou, ležící na severním pólu Merkuru, která má průměr 180 kilometrů.“

VENUŠE, často nazývaná „sesterskou planetou Země“, je naším nejbližším sousedem, vzdálená pouhých 42 milionů kilometrů. Ruské a americké vesmírné sondy pronikly pokrývkou žlutavých mraků, které planetu pokrývají. Jsou složeny z 95 procent z oxidu uhličitého a obsahují malé množství oxidu siřičitého, který dodává mrakům charakteristické zabarvení. Kromě toho bylo zaznamenáno i stopové množství vodních par. Povrch planety je pokryt obrovskými oblými pevninami se čtyřmi hlavními pohořími posetými četnými aktivními vulkány. Astronomické záznamy dokumentují dva případy (1686 a 1833), kdy byly pozorovány paprsky jasného světla vyzařujícího ze severního a jižního pólu této planety. Později Pioneer 12 odhalil „otvory“ v atmosféře přesně nad severním a

jižním pólem. O deset let později odhalila ještě důležitější informace laboratoř pro vývoj reaktivních pohonů agentury NASA, která uveřejnila sérii fotografií pořízených radarem skrze vrstvu mraků a na jednom z obrázků byl jasně vidět *severní polární otvor*. Tento obrázek měl takový ohlas ve vědeckých kruzích, že byl publikován na přední obálce dubnového vydání časopisu *Discovery*.

MARS, takzvaná rudá planeta, vyvolal asi nejvíce zájmu ze všech planet naší sluneční soustavy a určitě i nejvíce spekulací, že by tento svět mohl obsahovat živé formy. Příběhy o tzv. „kanálech“ jsou už dnes součástí vědeckého folklóru a knihy jako Wellsova *Válka světů* přisoudily rudé planetě jedinečné místo v oblasti spekulativní fikce. S jeho nepravidelným pohybem, bělostnými polárními čepičkami a temnými, šedomodrými útvary, které se stále mění, je šance, že by mohlo jít o dutý svět, velmi pravděpodobná. Mars má den téměř stejně dlouhý jako Země, avšak jeho atmosféra je mnohem tenčí a obsahuje většinou oxid uhelnatý a uhličitý. Vysoké teploty brání existenci vody v tekutém stavu, takže ta přechází téměř přímo z ledu v páru a naopak.

Americký astronom Percivall Lowell (1856–1916), který jako první uvažoval o existenci života na Marsu, a to po objevení křížujících se linií, které nazval „kanály“, byl také prvním člověkem, který vyslovil teorii, že planeta může být osídlená. Skrze svůj teleskop spatřil „temný kruhový pás“, který byl jednoho léta patrný kolem pólů, a následujícího jara si povšiml čehosi ještě pozoruhodnějšího. „Když jsem pozoroval planetu, spatřil jsem náhle dvě hvězdám podobná světla, která se objevila přesně uprostřed čepičky na severním pólu. Na poněkud tmavším ledovém pozadí jasně zářila nějakou dobu, než pomalu zmizela.“ Mohly to být paprsky světla centrálního slunce uvnitř Marsu? Současný autor vědeckých článků Martin Caidin upozornil, že v posledních několika letech pozorovali ruští a američtí astronomové velmi jasné záblesky, pocházející jak ze severního, tak i jižního pólu Marsu. Ernest L. Norman, americký badatel v oblasti paranormálních jevů, ve své knize *Pravda o Marsu* z roku 1998 tvrdí, že planeta je nejen dutá, ale že je zároveň obydlená vysoce inteligentní humanoidní rasou. Píše:

Všechna města na Marsu se nacházejí v podzemí, a jelikož vnější atmosféra je velmi řídká a obsahuje málo kyslíku, jsou jejich obyvatelé postupně stále méně závislí na tomto zdroji vzduchu. Před mnoha tisíci lety Marťané zjistili, že kyslík lze získat elektrolýzou vody...

Je to klidný, mírumilovný národ, který sem kdysi přilétl na vesmírné lodi z umírající planety a usadil se pod nehostinným povrchem planety...

FOBOS, bližší z obou měsíců Marsu, je vzdálený přibližně 9340 kilometrů a existuje přesvědčivý důkaz, že je také dutý. Tento maličký satelit o průměru asi 32 kilometrů má unikátní oběžnou dráhu, kdy jeden oběh trvá pouhých sedm hodin. To znamená, že kolem planety oběhne *dvakrát* během martánského dne. Jeho povrch je zbrázděn četnými prohlubněmi a také několika krátery, z nichž největší nese jméno Stickney. O všech se předpokládá, že vznikly dopadem vesmírných objektů. Fotografie Fobosu pořízené na konci sedmdesátých let vesmírnou lodí *Viking* mu daly děsivou podobu cizí vesmírné lodi na nekonečné orbitě kolem Marsu.

JUPITER je největší planetou sluneční soustavy – do jeho objemu by se pohodlně vešlo 1300 zeměkoulí – a také první planetou za pásmem asteroidů. Spolu se Saturnem, Uranem a Plutem tvoří takzvanou Jupiterovu skupinu planet. Proslul svou „velkou rudou skvrnou“, podivným jevem, který by svou velikostí obsáhl dvě naše planety – a vlastně celou svou existencí, která fascinovala generace astronomů. Obecné pozdvižení však nastalo v roce 1979, kdy *Voyager 1* při svém průletu kolem planety zaznamenal, že skvrna je ve skutečnosti tvořena teplejšími plyny stoupajícími osm kilometrů nad okolní mračna. Toto zjištění vyvolalo spekulace, že by Jupiter mohl být ve skutečnosti dutý s nejméně jedním otvorem, daleko zřetelnějším, než jsou ty pozemské anebo otvory na jiných planetách. *Voyager 1* rovněž potvrdil, že Jupiter zřejmě původně vznikl z vířícího oblaku prachu a plynů, a může být tedy přirovnán k obrovskému „pytli“ plynů, především helia a vodíku, obsažených v rozsáhlých „skořápkách“, silných tisíce kilometrů. Ale *co leží* v jejich středu, zůstává skutečnou záhadou.

CALLISTO, Jupiterův měsíc, který jako první vzbudil moji pozornost z hlediska možné existence dutých světů, je vědci z NASA pokládán za snad jediného kandidáta systému, na němž by se jednoho dne mohlo usadit lidstvo. Nejvzdálenější ze čtyř hlavních, takzvaných Galileových satelitů Jupitera (skupina nese jméno po svém objeviteli Galileovi, který je poprvé spatřil v roce 1610, další tři měsíce nesou jméno Io, Europa a Ganymed) měří v průměru asi 4800 kilometrů. Předpokládá se, že je pokryt měkkým ledovým pláštěm s tvrdou ledovou vrstvou. Pravděpodobně má na svém povrchu více kráterů než kterýkoli jiný

měsíc či planeta naší soustavy, což je výsledek pravidelného bombardování meteority po celou dobu jeho existence. Nejpozoruhodnějším útvarem je 606 kilometrů široký kráter v centru koncentrických prstenců rozbíhajících se ve všech směrech do vzdálenosti téměř tisíce kilometrů. Mohl by snad tohle být otvor do vnitřku satelitu?

SATURN patří se svým nezaměnitelným prstencem mezi divy sluneční soustavy. Vznáší se na obloze jako obrovský plovoucí balon obklopený shlukem satelitů a pomalu obíhá Slunce jednou za 29 let. Po dlouhou dobu byl Saturn mylně pokládán za shluk tří planet a až roku 1659 jej holandský astronom Christian Huygens určil jako jediný svět „obklopený tenkým plochým prstencem, který se tělesa v žádném bodě nedotýká“. První pohled zblízka na tento romantický svět nabídl *Voyager 1*, přičemž se zjistilo, že prstenec se ve skutečnosti skládá ze systému 300 „prstýnků“, vytvořených z kamenných a ledových částic. Tyto útvary se navzájem neprolínají, jak by vyplývalo z konvenční teorie, ale jsou oddělené, a to díky komplikované gravitační interakci mezi materiálem prstenců a šesti z patnácti Saturnových měsíců. Zůstává záhadou, zda byly tyto prstence vytvořeny ve stejné době jako sama planeta, anebo zda jsou to pozůstatky komety či měsíce, který se dostal příliš blízko a byl roztrhán a rozptýlen po oběžné dráze. Saturn se otočí kolem své osy během přibližně deseti pozemských hodin a na pólech je více zploštělý než většina planet sluneční soustavy. Komplikovaná struktura prstence vyvolala spoustu spekulací o povaze celé planety, včetně bílých oválných skvrn na povrchu, které loď NASA rovněž zachytila. Pásy světlejších a tmavších mraků, naznačující existenci tropických a mírných pásem, jsou přinejmenším udivující. Avšak skutečnost, že planeta sestává z ledu, vodíku a helia s příměsí tekutých hornin, vyvolala spekulace o tom, že by rovněž mohla být dutá.

URAN, modrobílý disk na vzdálených hranicích sluneční soustavy, je třetí největší planetou soustavy. Se svým poloměrem, čtyřikrát větším, než je poloměr Země, není nepodobný Jupiteru či Saturnu a má hustou vodíkovou atmosféru. Uran má neobvyklou oběžnou dráhu se sklonem osy 98 stupňů vzhledem k rovině orbity, což znamená, že nejdříve jeden a potom druhý pól jsou během 84 let otočeny přímo k Slunci. Oba póly jsou rovněž silně zploštělé. Planeta však rotuje kolem osy velmi rychle a otočí se jednou za 15 hodin. Toto vše přirozeně vyúsťuje v nejbizarnější „roční období“ s dlouhými periodami světla a tmy. Na povrchu lze zaznamenat

přítomnost četných tmavých skvrn včetně dvou temných oblastí na pólech, což vyvolalo spekulace, že by to mohly být důsledky poruch *uvrtit?*" planety.

K záhadám planety přibyly dva nedávno identifikované, dosud nepojmenované měsíce, obíhající ve velké vzdálenosti od ní. Byly objeveny v dubnu 1998 skupinou astronomů vedenou dr. Brettem Gladmanem z Torontské univerzity pomocí kamer připevněných k pětmetrovému Haleovu teleskopu na observatoři v Palomaru. Nově objevený pár byl tak připojen k pětici již dříve známých satelitů – Oberonu, Titanii, Arielu, Umbrielu a Mirandě – a uvádí se, že nováčci mají 65 a 130 km v průměru a neobvyklou červenou barvu. Původní pozorování měsíců provedené dr. Gladmanem napovídá, že by mohly pocházet z vnějších oblastí sluneční soustavy, kde byly zachyceny gravitačním polem Uranu. Znovu lze říct, že jejich podobnost s Fobosem a Callistem vyvolává domněnku, zda by nemohly být také duté.

Je stále zřejmější, že čím hlouběji pronikáme do hlubin vesmíru, tím více se zdá, že Země je jen jedním z mnoha dutých světů. Připouštím, že na tuto teorii bude většina vědců a astronomů prohlížet s velkou dávkou skepse. Avšak žádnému z nich se ještě nepodařilo předložit dosti důkazů k tomu, aby ji úplně vyvrátili. Existuje ještě jedna představa, která mě, jakož i mnohé z těch, kteří se záhadou duté Země zabývali, zaujala. Jde o následující věc. Hledání inteligentního života v galaxii – zvláště pak program NASA nazvaný SETI – vyšlo dosud naprázdno, a to navzdory obrovskému vědeckému úsilí včetně vysílání různých sond do nejhlubšího vesmíru. Přesto zůstáváme přesvědčeni, že nejsme, nemůžeme být sami. Je snad pravda taková, že hledáme na špatném místě?

Je možné že Země je jediná planeta, na které existuje život *na povrchu*? Nemohlo se stát, že jinde v galaxii si živé formy zvolily za místo svého pobytu vnitřek svých světů, kde jsou chráněny před krutým prostředím anebo nebezpečími přicházejícími z vesmíru, včetně meteoritů a komet, které mohou svým dopadem zničit celou populaci? Ať tak nebo tak, my sami obýváme svět, který dovoluje expanzi života na povrchu. Ale můžeme odpovědně říct, že toto je běžné?

Základním požadavkem pro život, ať už existuje kdekoli, je bezpochyby přítomnost slunce. Pokud něco takového vzniklo během zrodu planety v jejím vnitřku, je celý problém napůl vyřešen. Kdyby

byl tento zdroj úměrný rozměrům vnitřního světa, který má zahřívát a osvětlovat, a nemusel by své paprsky vysílat přes obrovské vesmírné vzdálenosti jako naše Slunce, rovnice by byla kompletní. Jak jsem ukázal na stránkách této knihy, představy „ráje“ kdesi uvnitř Země jsou odnepaměti nedílnou součástí mýtů, folklóru a náboženství a v těchto představách není třeba hledat iracionální základ.

Jednou z největších výzev, které před lidstvem stojí, je rozluštění následující záhady: Není celý ten nový svět, který na nás čeká po celé věky, spíše než ve vzdáleném vesmíru přímo pod našima nohama?

Epilog

V červenci 1998 oznámila skupina vědců celého světa zahájení společného projektu nazvaného Pozorování hlubin země ze dna oceánu (Deep Earth Observation from the Sea Floor – DEOS) a zaměřeného na „zkoumání hlubin pod povrchem země, hledání nových forem života a odpovědí na nejtrvalejší geologické záhady planety“.

Projekt má využívat světovou síť satelitů včetně pozorování mořského dna a s pomocí detektorů poprvé důkladně proniknout pod zemský obal. S pomocí zvukových a elektromagnetických vln, které mohou procházet hmotou planety, se tým pokusí nalézt důkazy o tom, co leží hluboko pod povrchem Země. Jeden z vedoucích členů skupiny, profesor geofyziky na Kalifornské univerzitě John Orcutt, prohlásil, že se předpokládá, že tento projekt bude mít pro geology stejný význam, jako měl Hubbleův dalekohled pro astronomy, a že umožní dosud nevídaný pohled do neprobádaných oblastí. „Již dlouho jsme systém podobný Hubbleovu dalekohledu potřebovali,“ řekl, „ale k pohledu dovnitř, ne ven. Nově budovaná síť bude mít nesmírný význam pro vědu o Zemi a poskytne nám úplně nový pohled.“

Další z vědců, profesor Bob Detrick z Woods Hole Oceanographic Institution ve státě Massachusetts, dodal: „Projekt nám umožní zobrazit zemské nitro daleko přesněji a jasněji, takže uvidíme, co ovlivňuje pohyb kontinentů, jaký je původ vulkánů, a z lokálního hlediska poznáme procesy, které vytvářejí zemětřesení.“

DEOS by měl také poskytnout přesný obraz zemského jádra. „Je to něco, co lidstvo udivovalo po staletí,“ říká Jeremy Bloxham, profesor geofyziky na Harvardské univerzitě a další z vůdčích členů týmu. „Jsem si jist, že tato pozorování mořského dna nám tento složitý problém pomohou rozlousknout.“

Blíží se naplnění dva tisíce let starého proroctví z Jižní Ameriky?

Poděkování

Autoři, s nimiž jsem diskutoval o jejich práci, jsou uvedeni v textu knihy, ale rád bych zde vyjádřil zvláštní dík těm, kteří také přispěli radou a pomocí: Robertu Andersonovi, Charlesi Berlitzovi, dr. Raymondovi Bernardovi, Peteru Berresfordovi Elisovi, Markymu Harpovi, Paulu Jensenovi, Elizabeth Jordanové, Janu Lamprechtovi, Cate Malonové, Albertu McDonaldovi, Ericu Normanovi, Robertu J. M. Rickardovi, Paulu Strausovi a profesoru Thomasi Westroppovi. Dále děkuji zaměstnancům Kongresové knihovny ve Washingtonu, Veřejné knihovny města New York, Britského muzea a Britského muzea žurnalistiky v Londýně, jejichž pomoc byla také v mnohém užitečná.

Národnímu úřadu pro letectví a kosmonautiku (NASA) ve Washingtonu, Harvardské knihovně v Bostonu a nakladatelství Adventvire Press v Kemptonu ve státě Illinois jsem vděčný za poskytnutí fotografií, které jsem zde uveřejnil, zbytek pochází z mého archivu. Následující nakladatelství, noviny a časopisy mi také dovolily citovat ze svých publikací: Wynwood Press z *World of Strange Phenomena* Charlese Berlitze, Thames & Hudson z *Phenomena* Johna Michella a Roberta J. M. Rickarda, Souvenir Press z *Dimensions* Jacqua Valleeho a *Not of this World* Petera Kolosima, Putnam z *Records of the Past* A. M. Sayceho a z výtahů z *Little America a Skyward* kontradmirála Richarda Byrda. Dále bych chtěl poděkovat Australské společnosti pro výzkum duté Země a Kongresové knihovně ve Washingtonu za možnost citovat z Byrdova deníku, nakladatelství Avon Books za *Morning of Magicians* Louise Pauwelse a Jacqese Bergiera, Neville Spearman a C. W. Daniel Co. za *Hitler's Secret Sciences* Nigela Pennicka a *The Mysterious Unknown* Roberta Charrouxe, Walker Publishing Co. za *Lost Worlds* Roberta Charrouxe, Health Research za *Worlds Beyond the Poles* F. A. Gianniniho a *The Hollow Earth* dr. Raymonda Bernarda, Peter Owen Ltd. za *Flying Saucers on the Moon* Harolda

Wilkinse, New Worlds Publishing za *ParadiseFound* Williama F. Warrena a citace Alberta McDonalda, Vantage Press za *Our Paradise Inside the Earth* Theodora Fitcha, Dover Books za *Fads and Fallacies in the Name of Science* Martina Gardnera, Unarius Academy of Science za *The Truth About Mars* Ernesta L. Normana, Ziff-Davis Publications za výtahy z Raymonda Palmera z *Amazing Stories* a *The Hidden World*. Můj dík patří i *Flying Saucer Re-view* a Panství earla z Clancarty (Brinsleyho Le Poera Trenche), *UFO Report* a *Gambi Publications* za zprávu Reinholda Schmidta a dále listům *The Sunday Times*, *Atlantic Monthly*, *O Estado de Sao Paulo*, brazilskému *O Cruzeiro*, novozélandskému *Christchurch Press*, *Royal Irish Academy Journal*, *Journal of the Royal Astronomical Society of Canada*, *New York Daily Press*, časopisům *Smena*, *Trud*, *Stuttgarter Tageblatt*, *Isis*, *The National Enquirer*, *Komsomolskaja pravda*, *Nexus*, *Exposure*, *Aurora*, *Prediction*, *Popular Astronomy*, *The Unknown*, *Fatea* *The Final Frontier*.

ALEC MACLELLAN
březen 1999